

“Banyodaki Zerafet”

VA Düş'AL
DUŞ & KÜVET KABİNLERİ

www.dusal.com.tr

Merkez: 1200. Sk. No: 149-151 Ostim/ANKARA
Telefon: +90 312 386 26 46 Faks: +90 312 386 26 43

Fabrika: Fatih Sultan Mehmet Bulv. No: 217 Susuz Mahallesi/ANKARA
Telefon: +90 312 366 74 84 (pbx) Faks: +90 312 366 74 88
E-mail: info@usal.com.tr

“ Bakış açınızı boyutlandırın ”

MAKET

Mimari, endüstriyel, kesit, prototip, kentsel dönüşüm alanları ve giderek artan konulardaki projelerin vazgeçilmez ve tamamlayıcı bir unsuru haline gelen maketlerin üretimi gerçekleştirilmektedir.

www.boyutmaket.com
boyutmaket@gmail.com

İlkbahar Mahallesi 596.Sokak No: 21/A
Yıldız, Çankaya / Ankara / TÜRKİYE
Telefon: +90 312 495 1178
Faks: +90 312 495 1136

AĞUSTOS 2015 19

- 04 **masaüstü**
- 10 **SMD'lerden**
- 14 **iyi şeyler**
- 16 **DOSYA**
Cephe Gridi
Kerem Piker - Hüseyin Kahvecioğlu
- 38 **YENİ**
44 Okul 44'ü de Farklı Okul Uygur Mimarlık'tan İstanbul Projeleri
Aydan Balamir
- 52 **TEKLİF ALMA**
İstanbul Ticaret Odası Sirkeci Kompleksi Konsept ve Uygulama Projelerinin Hazırlanması İş Teklif Alma
- 60 **GÖRÜŞ**
İstanbul
Orhan Erdil
- 64 **kritik**
İstanbul'da Kentsel Dönüşüm
Banu Binat
- 70 **ORADAYDIK**
Güney Afrika - Cape Town - Stellenbosch
Doç. Dr. Osman Tural
- 80 **özetler**
(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

İSTANBUL **SMD**

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2 Gümüşsuyu
34015 İstanbul
+90 212 2924380 (tel)
+90 212 2924382 (faks)
www.ismd.org.tr

TÜRK **SMD**

TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr

İZMİR **SMD**

Cumhuriyet Bulvarı 2. Kordon 209/4 Alsancak
35220 İzmir
+90 232 4631630 (tel)
+90 232 4631057 (faks)
www.izmir-sm.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

19. Sayı Kapak Konusu
Nevzat Sayın
Doğan Holding Genel Müdürlük Binası

serbestMİMAR
Üç Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi
Aytekin İtez
TSMD Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Soylu

Editör
Derya Yazman Noyan
editor@tsmd.org.tr

Yayın Komisyonu
Ahmet Halit Erkmek, Ali Sinan, Aslı Özbay,
Aytaç Özen, Cüneyt Kurtay,
Deniz Güner, Derya Yazman Noyan,
Dürriin Süer, Figen Kıvılcım,
Hakan Evkaya, Hasan Özbay, H. Okan Çetin,
Hüseyin Kahvecioğlu, Kadri Atabaş, Kerem Piker,
Kutlu Bal, Mehmet Soylu, Murat Sönmez,
Necdet Beker, Osman Tural

Yayın Sekreterliği
Serap Sür

Grafik Uygulama
Fikriye Karasu
ANBA Anadolu Basın Ajansı

İletişim
TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr
info@tsmd.org.tr

Abone, Reklam ve Dağıtım

ANBA Anadolu Basın Ajansı
Tunus Caddesi 50A/11 Kavaklıdere 06550 Ankara
+90 312 4675381 (tel)
+90 312 4675383 (faks)

Reklam Koordinatörü
Selver Toprak
selver@anbahaber.com

Baskı
Salamat Basım Yayıncılık
+90 312 341 10 24

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 10 TL Abonelik 35 TL Öğrencilere 30 TL

Kent planlamada “grid (ızgara) sistem” olarak tanımladığımız kent modelinin temel bileşeni “Grid”, yapı cephesinde de sıkça kullanılan, tasarımda kimi zaman monotonluğa, kimi zaman da farklılığa yol açan bir tasarım unsuru haline geliyor. Cephe Gridi, yapının iç ve dış mekanı arasındaki bağlantıyı özgün bir hale getirmede, hatta sürpriz mekanlar yaratmada destekçi bir araç. Çevremize şöyle bir baktığımızda Grid’in daha çok ofis yapılarında var olduğuna şahit oluyoruz. Bu sayımızda, editörlüğünü Kerem Piker ve Hüseyin Kahvecioğlu’nun yapmış olduğu Cephe Gridi dosyasına yönelik, Melike Altınışik ve Hasan Şener’in kavramsal yazıları ile Doğan Holding Genel Müdürlük Binası, Doğu Yönetim Binası ve TAC-SEV Yeni Kampüsü projelerinin konuyla ilgili detayları sizlerle buluşuyor. Ayrıca Cansu Cürgen, Kerem Piker ve Hüseyin Kahvecioğlu yürütücülüğündeki İTÜ Mimarlık Bölümü, 2015 Bahar Dönemi, Cephe Gridi Atölye Çalışması’nda ortaya çıkan öğrenci çalışmaları dosya konusuna katkı sağlıyor.

Bu sayımız, İstanbul odaklı olup, farklı bakış açılarından farklı konularla sizleri bekliyor. İstanbul’un kent gündemini ve mimarlığın nabzını tutan projeler ve konular arasında Uygur Mimarlık’ın İstanbul’daki 44 Okul Projesi hakkındaki Aydan Balamir’in yazısı, Orhan Erdil’in aktardığı İstanbul kent sorunları ve çözüm önerileri, Banu Binat’ın İstanbul’daki Kentsel Dönüşüm projelerine yönelik kritiği ve İstanbul Ticaret Odası tarafından yapılan davetli mimarlardan teklif alma işinde ortaya çıkan çalışmalar yer alıyor. Farklı kentleri, farklı izlenimleri ve deneyimleri okuyucular ile paylaşmayı amaçladığımız Oradayık bölümümüzün konuğu ise Doç.Dr. Osman Tural oldu. Tural, bu sayıda Güney Afrika, Cape Town, Stellenbosch izlenimlerini aktarıyor.

Keyifli okumalar dilerim...

Derya Yazman Noyan

01

02

03

ŞEFFAFLIĞIN TASARIMA YANSIMASI

Ali Osman Öztürk

01 Arjantin Caddesi Ofis Binası,
Gaziosmanpaşa, Ankara
Proje Müellifi: A Tasarım Mimarlık -
Ali Osman Öztürk
Tasarım Ekibi: Ali Osman Öztürk,
Levent Balcı, Niyazi Ayvaz, Canan Arslan,
Hasret Devran İnce, Sinan Özkan,
Ülkü Eroğlu
İşveren: Atakule Gayrimenkul Yatırım
Ortaklığı
Projenin Alınış Yöntemi: Davetli Yarışma-
Konsept Proje Önerisi
Proje Yılı: 2014
İnşaat Alanı: 4234 m²

Proje alanı, Arjantin Caddesi ve Borazan Sokak arasında kalan iki ayrı parsel üzerinde yer almaktadır. Çankaya bölgesinin iş alanı ağırlıklı olan bu bölümünde tasarlanan ofis yapısına yeni bir yaklaşım önerilmiştir.

Kurumsal firmalara hizmet vermek amacıyla katlarda çeşitli çalışma ortamları sağlanarak zemin katlar diğer ticari aktiveler için değerlendirilmiştir.

Arsaların eğimi kullanılarak farklı kotlarda girişler düzenlenmiştir. Arjantin Caddesi girişi ile Borazan Sokak girişi tek yapı olma koşulları içinde değerlendirilerek yapılarda ortak bir platform oluşturulmuştur. Bu amaçla tasarlanan avlu, bağlayıcı mekânsal düzenlemeleri içermektedir. Doğal ışığın iç mekanlara erişimini de sağlayan avluya, önemli bir dış mekan niteliği kazandırılmıştır.

Zemin altındaki katlarda kapalı otoparklar yer almaktadır. Işığın iç mekana alınması konusunda cephelerin sürekliliği içinde cephe yüzeyleri ve çatılarda çeşitli açıklıklar düzenlenmiştir. Proje konsept aşama önerisi olarak işverene sunulmuştur.

YEŞİL İLE BÜTÜNLEŞEN YAŞAM ALANLARI YARATMAK

Boran Ekinci

02 Papatya Evleri, Bodrum - Muğla
Proje Müellifi: Boran Ekinci Mimarlık Ltd. Şti.
Tasarım Ekibi: Boran Ekinci, Tuba Akyıldız
Proje tipi: Konut
Proje tasarım tarihi: 2015
3D Görseller: Artı Eksi Sıfır Mimarlık

Papatya evleri, Bodrum'da Yeniköy Mahallesinde yeşil doğal doku içerisinde eğimli bir arazide yer almaktadır. Tasarım sürecinde eğimli arazi ve yeşil doku önemli bir girdi olarak değerlendirilmiş, konut yapılarının topografya ve yeşil doku içerisinde kamufle olması hedeflenmiştir. Böylece, Bodrum'da yaygın olan, evlerin yan yana, üst üste dizildiği ve bütün bir araziyi yapı silsilesiyle dolduran yerleşim düzeninin dışına çıkılmış, topografyayı kullanarak yeşil ile bütünleşen bir konut yerleşimi elde edilmiştir. Konutlarda yaşama mekanları zemin katlarda, yatak odaları ise bodrum kata yerleştirilmiştir. Teraslar ve düşük bahçeler ile her iki katında açık mekan ile ilişkileri aktif bir şekilde kurulmuştur. Programın topografya ile birlikte ele alınması ile 2 kat algısı ortadan kaldırılmış, eğime oturan tek katlı yapılar yeşil dokuda kaybolmuştur.

03 Serintepe Çiftlik, Gaziantep
Proje Müellifi: Boran Ekinci Mimarlık Ltd. Şti.
Tasarım Ekibi: Boran Ekinci,
Handenur Yazıcı Engin
İşveren: Ankas Mühendislik
Proje tipi: Çiftlik Yerleşkesi (haftasonu evi, misafirhane, gölge yapıları, sosyal tesis)
Proje tasarım tarihi: 2015
İnşaat alanı: 2.250 m² kapalı alan,
1.750 m² yarı kapalı alan
Statik: Nodus Mühendislik
Elektrik: DBA Mühendislik
Mekanik: KBD Mühendislik
3D Görseller: Artı Eksi Sıfır Mimarlık

Gaziantep Serintepe köyündeki geniş arazinin çeperleri bölgenin bitki örtüsü ile çevrili durumdadır. Arazi de zeytin ağaçları bulunmaktadır. Mevcut doku içerisinde, kalabalık bir ailenin kullanacağı bir çiftlik yerleşkesi tasarlanmıştır. Tasarım sürecinde toplanma mekanlarının iklim koşulları ve arazi ile bir uyum içerisinde çözülmesi öncelikli olarak ele alınmıştır. Ana bir lineer kütle ve çevresindeki kütleler ile yapı, arazinin doğal topografyasına yetkin bir kullanım şeması ile yerleştirilmiştir. Böylece program araziye yaygın bir şekilde üç farklı kot ilişkisinde çözülürken, açık ve kapalı mekanlarla mevcut iklim koşullarında gölgelikli, keyif-

li alanlar tanımlanmıştır. Alt kotta, tüm teknik hacimler çözülmüş, ayrıca korunumlu bir havuz, spor alanı, sinema alanı, çocuk oyun alanı, mescit ve personel evi yerleştirilmiştir. Topografya ilişkileri ile personel evinin ayrı bir avlusunun tanımlanması sağlanmıştır. Arazi çeperine yerleştirilen misafir evleri, ana kütlelerin tam ters eğimine oturtulmuş, ana kütlelerin oluşturduğu ortam içerisinde yol kotu ile ilişkileri kurularak kendi mahremiyetleri sağlanmıştır. Ana kütlelerin lineer algısını kuvvetlendiren büyük beton bir saçakla örtülmesi, saçak altında kalan gölge alanların toplanma yemek vb. etkinlikler için kullanım olanakları yaratmıştır. Su ögesinin tüm kotlardaki kullanımı ve ahşap açılır kapanır gölgelik sistemli yerden yüksek kamelyalar ile dinlendirici bir ortam oluşturulmuştur.

TARİHE FARKLI DOKUNUŞLAR

Cafer Bozkurt

04 Şerefiye Sarnıcı Giriş Yapısı ve Çevre Düzenlemesi Projesi, Sultanahmet / İstanbul

Proje Müellifi: Cafer Bozkurt Mimarlık, Cafer Bozkurt
Tasarım Ekibi: Hasan Yirmibeşoğlu, Defne Bozkurt, Sibel Özkars, Vedat Kaya
Statik: Çakıt Mühendislik / Ali Rıza Çakıt
Mekanik: Coşkun Özbaş Mühendislik / Coşkun Özbaş
Elektrik: 3A Mühendislik / Erdoğan Kırıcı
İşveren: Kültür Varlıkları Projeler Müdürlüğü
Projenin Alınış Yöntemi: İhale
Proje Yılı: 2014
İnşaat Alanı: 300 m²

Binbirdirek Mahallesi'nde bir yapı adası boşluğunun altında yer alan Şerefiye Sarnıcı, II. Theodosius Dönemine ait olduğu tahmin edilen oldukça iyi korunmuş bir Bizans Su Yapısıdır. Bu sarnıcın restorasyonu ile birlikte gerçekleştirilecek olan "Giriş Yapısı ve Çevre Düzenlemesi" küçük çaplı bir kentsel tasarım projesi olarak ele alınmıştır. Sarnıcı girişi sağlayan bir ön yapı oluşturmak kadar, mevcut kent boşluğunda yakın çevresine hizmet veren ve etrafındaki tarihi mirasın izlerini yansıtan çağdaş bir kamusal alan yaratmak da esas alınmıştır. Kentsel tasarım kuzeyde bulunan "Sarnıç Meydanı" ve güneyde yer alan "Piyer Loti Meydanı" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Şerefiye Sarnıcı'nın hem mimari grafiği ve geometrik yapısı hem de malzeme, renk ve doku özellikleri yüzeye yansıtılmıştır. Yapının ortaya çıkarılması ve görünür hale getirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Yeni Giriş Yapısı çelik konstrüksiyondan, hafif, şeffaf ve çağdaş bir yapı olarak meydan ve çevre yapılar ile orantılı bir kitle oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. İstanbul'un tarihi merkezinde yer alan bu eserin kente ve yakın çevresine kazandırılması için tasarlanan proje, insanların bu alanda rahatça vakit geçirmesi ve tarihsel çevreyi tecrübe etmelerini sağlayacaktır.

05 Yerebatan Sarnıcı Giriş Yapıları ve Çevre Düzenlemesi Projesi, Sultanahmet / İstanbul

Proje Müellifi: Cafer Bozkurt Mimarlık / Cafer Bozkurt
Tasarım Ekibi: Hasan Yirmibeşoğlu, Defne Bozkurt, Sibel Özkars, Vedat Kaya
Statik: A-Teknik Proje / Ahmet Topbaş
Mekanik: Coşkun Özbaş Mühendislik / Coşkun Özbaş
Elektrik: 3A Mühendislik / Erdoğan Kırıcı
İşveren: Kültür Varlıkları Projeler Müdürlüğü
Projenin Alınış Yöntemi: İhale
Proje Yılı: 2015
İnşaat Alanı: 330 m²

Yerebatan Parkı, Sultanahmet'te yerli ve yabancı turistlerin yoğun olarak gezdiği, canlı bir esnaf nüfusunun barındığı ve bünyesinde farklı duyarlılıkları bir araya getiren zengin bir kamusal alandır. Geniş kapsamlı bu kentsel tasarım projesi çerçevesinde yapılan işler; Yerebatan Sarnıcı için Giriş ve Çıkış Yapıları tasarlanması, Yerebatan Parkı peyzaj düzenlemesi, parkın batısında bulunan Şeftali Sokak ve üstündeki binaların cephe sağlıklılaştırması ile park içindeki Milion Taşı, Su Terazisi ve Beşir Ağa Çeşmesi gibi tescilli kültür varlıklarının restorasyonu başlıkları altında toplanabilir.

Çevresi gerek Osmanlı gerek Bizans döneminden tarihi eserlerle çevrili olan parkın kaybolmuş olan bu özelliklerini daha algılanır hale getirmek projenin temel amaçlarından biridir. Yerebatan Sarnıcı, Aya Sofya ve Sultanahmet Meydanları, Divan Yolu, Mese Aksı, Milion Taşı gibi mevcut ya da artık günümüzde var olmayan eser ve mekânlar önerilen tasarım ve planlama kurgusunda değerli referanslar olarak temel alınmıştır. Yerebatan Sarnıcı'nın mevcut giriş binasında bulunan muhdeslerin temizlenmesi ve 1930'larda yapılan orijinal giriş binasının ortaya çıkarılması önerilmiştir. Ayasofya yönü tarafında ziyaretçiler için tanımlı bir bekleme alanı açılmış ve mimari olarak çevredeki tarihi eserlerle yarışmayacak, hafif strüktürlü, yeni bir saçak ve gişe yapısı tasarlanmıştır.

Mevcut çıkış yapısının yerinde, geçerli imar durumunu çerçevesinde, ziyaretçilerin çıkış, alışveriş ve güvenlik fonksiyonları ile yönetim ve çalışanların ofis, depo, giyinme, yemekhane gibi ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte bir bina projelendirilmiştir. Burada gözükmeyecek şekilde önü kaplanmış olan sarnıcın taş beden duvarı ortaya çıkarılmış, yeni yapı hem mimari hem statik anlamda sarnıçtan koparılmıştır. Böylece tarihi sarnıçtan bugünün sokağına çıkacak olan ziyaretçiler için eski ve yeni arasında saygılı bir geçiş deneyimi yaratılmaya çalışılmıştır.

BİR BÜTÜNÜN PARÇALARI

M. Turhan Kayasü

06 İncekPark Villaları, İncek, Ankara

Proje Müellifi: MTK Mimarlık Danışmanlık
Tasarım Ekibi: M. Turhan Kayasü, Mert Kayasü, Sedat Acar
Statik Projesi: Osman Yıldırım
Mekanik Projesi: Bilge Müh. ve Müh. Ltd. Şti
Elektrik Projesi: Promete Proje Müh. Ltd. Şti
Peyzaj Projesi: BN Peyzaj-Nihan Özdöver
Proje Kapsamındaki Hizmetler: Konsept, mimari tasarım, uygulama, mühendislik ve peyzaj hizmetleri
Alınış Yöntemi: Teklif
Proje Yılı: 2012
İşveren: A. Bozkurt – H. Bozdemir Ortaklığı
İnşaat Alanı: 3.255 m²

Ankara İncek Mahallesi'nde 5.522 m² arsa üzerinde her biri bodrum, zemin, 1.kat ve çatı arası kattan oluşan 7 adet ayrıık villa olarak tasarlanmıştır. Bodrum katta 2 araçlık otopark, hobi salonu, hizmetli suiti, sauna ve teknik oda, zemin katta yaşama mekanları, mutfak ve misafir suiti, 1. katta biri ebeveyn suiti olmak üzere 3 yatak odası, çatı arasında da çalışma-yatak odası ve banyo düzenlenmiştir. Sitede 100 m² civarında bir ortak tesis ve açık yüzme havuzu bulunmaktadır.

Bütün villara bakı, yön ve bahçe eşit olarak sağlanmıştır. Çatı metal kaplama ve cepheler kısmen yalıtım üstü polimer sıva, kısmen Çorum andezit taşı kaplamadır. Yaşama-yemek mekanı ön ve arka bahçeye açılacak şekilde tasarlanmıştır. Yapının merkezinde düzenlenen kapalı avlu-ışıklık tüm katlara ışık ve mekansal iletişim ve ayrıca isteği olana asansör olanağı sağlamaktadır.

ORTAK MEKANLAR YARATAN KAMPÜS

Aydan Volkan, Selim Cengiş, Onur Arat

07 Piri Reis Üniversitesi Öğrenci Yaşam Merkezi, İstanbul

Mimari Ekip: Aydan Volkan, Selim Cengiş, Onur Arat
İşveren: TÜDEV
Yapı Türü: Eğitim
Statik: Bürostatik
Elektrik: HB Teknik
Mekanik: Tema Mühendislik
Peyzaj: AN Peyzaj
Altyapı: Proses
Proje (Başlangıç - Bitlis): 2012
İnşaat (Başlangıç - Bitlis): 2015
Kapalı Alan: 15.000 m²

Piri Reis Üniversitesi'ne bağlı 750 yatak kapasiteli Piri Reis Öğrenci Yaşam Merkezi Tuzla'daki üniversitenin mevcut bir yapısının yanındaki arazi satın alınarak ve aradaki yol bahçe içine katılarak kampüs haline getirilmek sureti ile kurgulandı. 15.000 m² inşaat alanına sahip ve iki bloktan oluşan yapı iki parselin birleşmesi ile oluşan alanda sakin bir iç avlu yaratacak şekilde topografyanın üst kotunda konumlandı.

08

09

10

11

KATILIM ODAKLI PLANLAMANIN BİR ÜRÜNÜ

Ali Sinan, Başak Kalfa, Cem Dursun,
Hasan Okan Çetin

08 Eğirdir Çarşı, Eğirdir

Proje Müellifi: Ali Sinan Mimarlık -
Toz'lu Atölye, SMAG Mimarlık
Tasarım Ekibi: Ali Sinan, Başak Kalfa,
Cem Dursun, Hasan Okan Çetin
İşveren: Eğirdir Belediyesi
Durum: Uygulama
Yıl: 2015
İş Alınış Yöntemi: Teklif

İnsanın hoyratça eylemlerine karşı koymuş, kendi varlığını her şeye rağmen tüm ağırlığı ile hissettiren doğa içerisinde, bir taş daha koymak oldukça zor. Ancak mevcut yönetim ve halkın bir konu üzerinde birlikte hareket etmesi çoğu zorluğu büyük bir heyecana çeviriyor.

Rantsal amaçlar yerine kent kaygısı olan bir yönetimle yola çıkıldıktan sonra alanın tümünün kullanılacağı ve daha yüksek katlı bir AVM, çarşıya dönüşüyor. Halkın fikirleri alınıyor ve idareciler ile verimli tartışmalar devam ederken, tarihi, ekonomik, kültürel araştırmalar sonucunda ortak payda buluşuluyor. Ölçek olarak kente uyma çabası içerisinde geçmişi göz ardı etmeden geleceğe bir adım atmak ortak amaç oluyor. Bölgede yaygın bulunan taşlar ile yeni malzemenin bir harmoni oluşturacağı "çarşının" Eğirdir kent ölçeğinde yeni bir algı yaratması hedefleniyor.

SOSYAL KONUT ANLAYIŞININ TASARIMLA BÜTÜNLEŞMESİ

Heves Beşeli

09 Sakarya Erenler Konutları

Sakarya

Proje Müellifi: Heves Beşeli, Motto Mimarlık
Tasarım Ekibi: Heves Beşeli, Onur Özkoç, Hakan Şanlı, Mehmet Karadağ, Yücel Sala, İrem Büyükköçak
Statik: Özün Proje
Mekanik: Beşeli Mühendislik
Elektrik: EKC Mühendislik
Altyapı: Diypa Proje
Peyzaj: Motto Mimarlık
İşveren: Sakarya Erenler Belediyesi + BNR
Proje Yılı: 2015
İnşaat Alanı: 215472.4m²
Peyzaj Alanı: 74495.33m²

Sakarya Nehri'ne komşu yaklaşık 120.000 m²'lik bir kentsel dönüşüm alanında gerçekleştirilen projenin odağı, yeşil dokuyla ve kamusal alanla daha verimli ilişkiler kurabilecek bir

sosyal konut alanı üretmektir. Konut ihtiyacı yapı adasının sınırlarındaki çeper blokları ile çözülerek taşıt trafiği adanın dış sınırlarında tutulmuştur. Ada içerisinde şehir merkezinden Sakarya Nehri'ne uzanan bir yeşil hat, projenin omurgasını oluşturur. Ada içi yaya hareketleri bu yeşil hattın içerisinde geçen yaya yolları ile düzenlenmiştir. Yaya yolları üzerinde küçük ölçekli ticari birimler ve konut bloklarına giden patika yollar yer alır. Alanın sosyal altyapı ihtiyaçları, yeşil aksın sonundaki bir sosyal merkez ve etkinlik terası ile sağlanmıştır.

Her konut bloğunun kendi içerisinde, yarı-özel bir oyun/etkinlik avlusu bulunmaktadır. Bu avlulara yaya omurgası üzerinden yaya erişimi sağlanmıştır. Yapıların otopark ve teknik altyapı ihtiyaçları, avlu altında tasarlanan bir bodrum katta çözülmüş ve teknik alanlar adanın çevresindeki taşıt yollarına bağlanmıştır. Sosyal konut ekseninde düşünülen konut blokları, ağırlıklı olarak 2 odalı ve 3 odalı birimlerden oluşur. Yapıların çatıları, güney-güneybatı yönünde ekstra ışık alacak şekilde kırıklı bir formdan hareketle çatı aralarında özelleşen konut birimleri oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. Blokların avlulara giriş boşluklarının üzerinde, blok bazında kullanıma açık olan yüksek teraslar tasarlanmıştır.

Proje, bulunduğu alandaki yapı stoğundan farklılaşarak daha fazla yeşil alan üreten, kamusalılığı ön planda tutan farklı bir yaşam tecrübesi amaçlamaktadır.

ALİŞVERİŞ MERKEZLERİNE YÖNELİK FARKLI İKİ ÖRNEK

Sabri Paşayığıt

10 Adana Park AVM, Seyhan, Adana

Proje Müellifi: Sabri Paşayığıt
Tasarım Ekibi: Diden Bebek, Elif Zeyrek,
Yalkın Özışık, Erman Özdemir
Statik: Perform Mühendislik
Mekanik Projesi: Anka Proje
Elektrik Projesi: Anka Proje
İşveren: MT Gayrimenkul ve Danışmanlık Hizmetleri
Projenin Alınış Yöntemi: Yarışma
Proje Yılı: 2015
İnşaat Alanı: 140.000 m²

Ziyaretçilerine hem açık hem kapalı alanda, yaşayan ve hareketli bir alışveriş deneyimi sunmayı amaçlayan Adana Park projesi, modern ve canlı çizgisi ile dikkat çekmektedir.

Tasarım sürecinde, AVM girişinden itibaren kesintisiz olarak devam eden akıcı ve kuvvetli bir sirkülasyon ağı oluşturulmuştur. Kullanıcıların katlar arasındaki görsel hakimiyetini arttıracak şekilde, her bir katta genişletilen galeri kurgusu; doğal ışığın iç mekana alınması sağlayacak

ışıklık tasarımı ile tamamlanmıştır. AVM içerisinde, aktivasyon ve yemek alanı üzerini tamamen kaplayarak, ferah ve aydınlık bir kullanım alanı oluşturan cam kubbe ve tüm galeri aksını doğrultusunda devam eden cam ışıklık tasarımı sayesinde doğal ışığın tüm katlara ulaşması sağlanmıştır.

Yeni ve farklı bir alışveriş deneyiminin yanı sıra; AVM giriş aksında doğrultusunda konumlanan alışveriş birimleri ve oturma alanlarını kapsayan, su havuzları ve botanik bahçeler ile zenginleştirilecek rekreasyon alanlarının Adana halkına yeni bir yaşam merkezi oluşturması amaçlanmıştır.

11 Erasta AVM, Edirne

Proje Müellifi: Sabri Paşayığıt
Tasarım Ekibi: Diden Bebek, Elif Zeyrek,
Erman Özdemir, Evren Gözay, Yalkın Özışık
Statik Projesi: Sigma Mühendislik
Mekanik Projesi: ABC Mühendislik
Elektrik Projesi: ABC Mühendislik
İşveren: Erasta Edirne GYO
Projenin Alınış Yöntemi: Yarışma
Proje Yılı: 2015
İnşaat Alanı: 100.868 m²

Edirne kent merkezine şehir dışından gelen ana ulaşım aksı üzerinde konumlanan proje lineer bir plan şemasıyla kurgulanmıştır. Atatürk Bulvarı'na komşu kısımda; ana giriş, yeme içme alanları ve kentsel mekanları kapsayan fonksiyonlar cephede dinamik bir etki yaratacak biçimde tasarlanmıştır. Geleneksel alışveriş mekanlarına ait oranlar modern çizgilerle projenin biçimine entegre edilerek yerel mimariden kopuk olmayan modern bir tasarım elde edilmesi amaçlanmıştır. Akıcı plan tasarımı, aydınlık ve ferah iç mekan kurgusuyla proje Edirne'ye çağdaş bir alışveriş deneyimi sunacaktır.

SAIE Ankara Konferansı TSMD Mimarlık Merkezi'nde Yapıldı

TSMD ve SAIE iş birliği ile düzenlenen SAIE Ankara Konferansı “Geleceğin Kentlerinin İnşası” temasıyla 13-14 Mayıs 2015 tarihlerinde TSMD Mimarlık Merkezi'nde yapıldı.

Konferansın anahtar kelimeleri olan yenilik, güvenlik, akıllı bina, enerji verimliliği, mimari ve kentsel yenileme konularının ele alındığı konferansta deprem sonrası Türkiye ve İtalya deneyimleri aktarıldı.

Konferansın ilk yarısında Gazi Üniversitesi'nden Prof.Dr. Ali İhsan Ünay Türkiye'de deprem sonrası deneyimleri aktaran bir sunum yaparak, depreme dayanıklı yapıları elde ederken mühendisliğin yanı sıra mimari tasarımın da önemli rolü olduğunu ifade etti. İtalya'daki Emilia şehrinin deprem sonrası inşaa dönemindeki deneyimleri aktarmak üzere sunum yapan Bologna Üniversitesi'nden Prof. Marco Savoia, tarihi yapıların yeniden kazandırılmasına yönelik yapılan çalışmalardan bahsetti. Savoia, teknolojik yeniliklerin bu yapıların tekrar hayata kazandırılmasında önemli rol oynadığını belirtti.

İtalyan Firmalar Yeniliklerini Aktardı

İtalyan yapı malzemesi firmaları Fibrenet, Solarspot ve Cotto Possagno yapıların dayanıklılıklarını arttırmaya yönelik ürünlerinin özelliklerini izleyiciler ile paylaştılar. Fibrenet'ten Cecilia Zampa, paslanmaz çelik tel sistemleri ile tarihi yapıların dış cephe estetiklerini bozmadan nasıl müdahaleler yaptıklarını; Solarspot'tan Gennaro Bracale doğal ışığın yaşam alanlarına daha fazla girmesi için geliştirdikleri panel sistemlerini; Cotto Possagno'dan Bruno Rosa ise çatı uygulamalarında geliştirdikleri kiremit sistemleri aktaran sunumlar yaptılar.

Türkiye'nin Önemli Mimarları Projelerini Paylaştı

Konferansın ikinci yarısında Türkiye'nin önemli mimarları Önder Kaya (Öncüoğlu Mimarlık), Kerem Yazgan (Yazgan Tasarım), Ali Osman Öztürk (A Tasarım Mimarlık), Semra Uygur (Uygur Mimarlık) ve Onat Öktem (ONZ Mimarlık) projelerini İtalyan ve Türk katılımcılarla paylaştılar.

Sunumlar ile eş zamanlı olarak da İtalyan yapı malzeme firmaları ile Türk uzmanlar, yatırımcılar ve mimarlar arasında ikili görüşmeler yapılarak, İtalya'daki teknolojik gelişmeler ve çalışmalar aktarıldı.

Türk mimarların sunumlarının ardından, İtalya'dan Antonella Grossi, Emilia şehri için deprem sonrası yapılan müdahaleleri mimarlık ve şehircilik açısından izleyicilere anlattı. Kentin depremde zarar gören tarihi yapıları kente yeniden kazandırılması konusunda yapılan çalışmalarını görsellerle destekleyerek aktardı. Grossi, sunumunun ardından Türk mimarlar ve uzmanlar ile bilgi paylaşımına açık olduklarını, beraber İtalya'da ya da Türkiye'de proje geliştirmek istediklerini ifade etti.

Hakan Gürsu ile Tasarım Üzerine...

ODTÜ Öğretim Üyesi ve Designnobilis tasarım ofisi CEO'su Yrd.Doç.Dr. Hakan Gürsu'nun "İnovasyon için Katma Değerli Ürün Tasarımı ve Ar-Ge" konulu semineri 11 Haziran 2015 tarihinde TSMD Mimarlık Merkezi'nde yapıldı.

Hakan Gürsu konuşmasının ilk bölümünde tasarım kavramı, tasarım-inovasyon ve katma değer ilişkisi konularını ele aldı. Tasarım kavramını "Mevcut değerler sisteminde sıra dışı çözümler yaratma sanatı" olarak tanımlayan Gürsu, Türkiye'de tasarımcılık yapmanın zor iş olduğunun altını çizdi. Türkiye'de AR-GE konusunda yapılan harcamaların toplamın sadece % 0,71'ini oluşturduğunu vurguladı. Özellikle son yıllarda kaş tasarımcısı, dizaynır, tasarım mühendisi gibi birçok yeni moda meslekler altında herkesin tasarım yaptığını söyledi.

İyi bir tasarımın, ürünleri farklılaştırdığını, stratejik değer kattığını, markalaştığını, ekonomik katma değer kattığını ifade eden Gürsu, yaratıcılık ve özgünlüğün büyük önem taşıdığını belirtti. İnovasyonu ise bilim, teknoloji ve tasarımın bir araya gelmesi olarak tanımlayan Gürsu, inovasyonun gelişiminin dalgalar halinde olduğunu grafik görseller üzerinden gösterdi. 4. dalga (2020 sonrası) çok farklı şeylerin konuşulacağını söyledi.

İkinci bölümde ise Gürsu, tekne, çaydanlık, sandalye, olta, pet şişeler ile seracılık önerisi ve beyaz eşya gibi dünya çapında ödül alan ürünlerinden ve projelerinden bahsetti. Seminerden sonra soru-cevap kısmına geçildi. Ardından düzenlenen kokteyl ile etkinlik sona erdi.

Mimarlık Yıllığı Sergisi Ankara’da Açıldı

Arkitera ve Kalebodur iş birliği ile düzenlenen Mimarlık Yıllığı 2014 Sergisi İstanbul’dan sonra 21 Mayıs 2015 tarihinde Ankara TSMD Mimarlık Merkezi’nde açıldı.

48 projenin yer aldığı sergi açılışına mimarlar büyük ilgi gösterirken, Gazeteci Cüneyt Özdemir de sergiyi ziyaret etti. Sergi, 27 Mayıs’a kadar TSMD Mimarlık Merkezi’nde izleyicileri ile buluştu.

“Koleksiyon / TSMD Mimarları Ağırıyor” Sergilerinin 33.süne Tülin Çetin Mimari Tasarım Bürosu Ev Sahipliği Yaptı

Türk Serbest Mimarlar Derneği (TSMD) ve Koleksiyon Mobilya’nın uzun soluklu ortak çalışması “Koleksiyon / TSMD Mimarları Ağırıyor” sergilerinin otuzüçüncüsü Tülin Çetin Mimari Tasarım / Tülin Çetin Bürosu mimari proje sergisi 10 Haziran 2015 Çarşamba Koleksiyon Ankara Merkezi’nde açıldı.

Sergi, 22-29 Haziran 2015 tarihlerinde TSMD Mimarlık Merkezi’nde yer aldı.

Dereceye Giren Öğrencilere İzmir SMD'den Plaket Armağanı

Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi mezunlarına, İzmir SMD Yönetim Kurulu Başkanı Sevgi Molva tarafından plaket verildi.

Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ), Mimarlık Fakültesi 2015 Yılı Mezuniyet Töreni ile öğrenciler meslek hayatlarına ilk adımı atarken, DEÜ Tınaztepe Kampüsü Mühendislik Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleşen törene, DEÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Atilla Orbay'ın davetlisi olarak katılan, İzmir SMD Yönetim Kurulu Başkanı Sevgi Molva öğrencileri tebrik etti ve başarılı olan mezunlara plaket verdi.

İzmir SMD Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol'u Ziyaret Etti

İzmir Serbest Mimarlar Derneği, Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol'u makamında ziyaret etti. Ziyarete İzmir SMD Yönetim Kurulu Başkanı Sevgi Molva ve Yönetim Kurulu Üyeleri Tamer Aksüt ile Emre Kaynak katıldı.

İzmir Serbest Mimarlar Derneği (SMD), kendini daha iyi tanıtabilmek, yasa ve yönetmeliklerde yaşanan sıkıntıları dile getirmek, birlikte çözümler üretebilmek adına yerel yönetimleri ziyaret etmeye başladı.

Gaziemir Belediye Başkanı Halil İbrahim Şenol'u makamında ziyaret eden Yönetim Kurulu Başkanımız Sevgi Molva, Yönetim Kurulu Üyelerimiz Tamer Aksüt ve Emre Kaynak Sn. Şenol'a, derneğimiz ve kuruluş amacımız hakkında bilgi verirken; belediyelere küçük projelerde destek olmayı ve belediyenin de projelerinde derneğe danışmasını istediklerini belirtti. Görüşmede yasa ve yönetmeliklerle ilgili yaşanan sıkıntıların da üzerinde duruldu. Ziyaret sonunda Başkan Şenol'un yoğun emeğiyle bitirilen akıllı belediye binası gezildi.

İzmir SMD Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitoğlu'nu Ziyaret Etti

İzmir Serbest Mimarlar Derneği, Karabağlar Belediye Başkanı Muhittin Selvitoğlu'nu makamında ziyaret etti.

İzmir SMD Yönetim Kurulu Üyeleri Tamer Aksüt, Hüsamettin Kaymakçı ve Emre Öztürk'ün katıldığı ziyarette, Başkan Selvitoğlu'na "Mimarların Belediyelerde Karşılaştığı Sorunlar" ve "İzmir'de Kentsel Dönüşüm" başlığı altında iki rapor sunuldu.

Başkan Selvitoğlu, Belediye içindeki ruhsatlandırma ve arşivleme çalışmalarını bilgisayar ortamına aktarmak için çalıştıklarını ve bunu sağladıklarında işlerin daha çabuk yürüyeceğini söyledi.

Avrupa Birliği Kültürel Miras Ödülü / Europa Nostra 2015 Ödülleri Açıklandı: Diyarbakır Surp Giragos Kilisesi Koruma Dalında Büyük Ödül Aldı

Avrupa Birliği Kültürel Miras ve Europa Nostra Ödülü / Europa Nostra 2015 Ödülleri'ni kazananlar, Oslo Belediye Sarayı'nda 11 Haziran 2015 tarihinde düzenlenen törenle ödüllendirildi. Törende, bu yılın ödül alan projelerinin içinden seçilen Yedi Büyük Ödül'ün ve Halk Oylaması Ödülü'nün sahipleri de açıklandı. Büyük Ödül alan projeler içinde Türkiye'den de Diyarbakır Surp Giragos Ermeni Kilisesi yer aldı.

Kategori Koruma

- Liszt Müzik Akademisi, Budapeşte, Macaristan
- Anana Tuz Vadisi, Bask Ülkesi, İspanya
- Surp Giragos Ermeni Kilisesi, Diyarbakır, Türkiye

Kategori Araştırma ve Sayısallaştırma

- Venedik Harikaları: Sanal Çevrimiçi Hazine, St. Mark's Bölgesi, İtalya

Kategori Özel Hizmet

- Rundling Derneği, Jamein, Almanya
- Kiliseler Koruma Vakfı, Londra, Birleşik Krallık

Kategori Eğitim, Öğretim ve Farkındalık Artırma

- Estonya'da Kırsal Bölge Binalarının Sahipleri Programı, Tallinn, Estonya

Bodrum Mimarlık Kitaplığı Açıldı

World Architecture Community Kurucu Başkanı ve aynı zamanda TSMD onur üyesi Prof. Dr. Suha Özkan, Bodrum'da 100 yıllık tarihi bir yapıyı restore ederek Bodrum Mimarlık Kitaplığı'nı açtı.

Restorasyon projesini Ahmet İğdirilgil'in yapmış olduğu yapıda işlevlenen kitaplıkta, Bodrum araştırmaları, yöre mimarlığı ve sanal ortam ürünleri, mimarlık tarihi ve sanatı, süreli yayınlar yer alırken, 10 bine yakın kitap ve dergi, 20 bine yakın da belge bulunuyor.

Özkan, kitaplıktan şu şekilde bahsediyor: "Mandalina bahçeli 100 yıllık ev. Alt katı ahır, üst katı konut olarak kullanılmış, birinci katından girilen bir yapıydı. Hiçbir özgün parçasına dokunmadan, restore ettik. Raflar ekleyerek, kitaplığa dönüştürdük. Alt katta iki büyük mekanımız var. Biri toplantı salonu, diğeri büro olarak kullanılacak. Üst katta da 4 odamız var. Bunların her biri temalar üzerine düzenlendi. Birini Bodrum'a ayırmayı düşünüyoruz. Bodrum'a ve mahallelerine ait mimari verilerin ve düzenlemelerin yer alacağı bir bölüm olacak. Biri süreli yayınlar, diğeri de mimarlık tarihi ve sanat yapıları yer aldı. Diğer odada şimdilik daha üzerine eğilemediğimiz belgeler yığılmış vaziyette. Gelecek 5-6 ay içerisinde onları da toparlayacağız. Genellikle mimarlık öğrencileri, mimarlar ve meslek adamlarına yönelik, sanat ve diğer konularda kitaplarımız da var. Meraklısı her zaman gelebilir. Kitaplık, her zaman herkese açık" dedi.

CEPHE GRİDİ

Editörlüğünü Kerem Piker ve Hüseyin Kahvecioğlu'nun yapmış olduğu Cephe Gridi dosyasında, konuyla ilgili farklı bakış açılarını aktaran kavramsal yazılar ile temayı örnekleyen projeler yer alıyor.

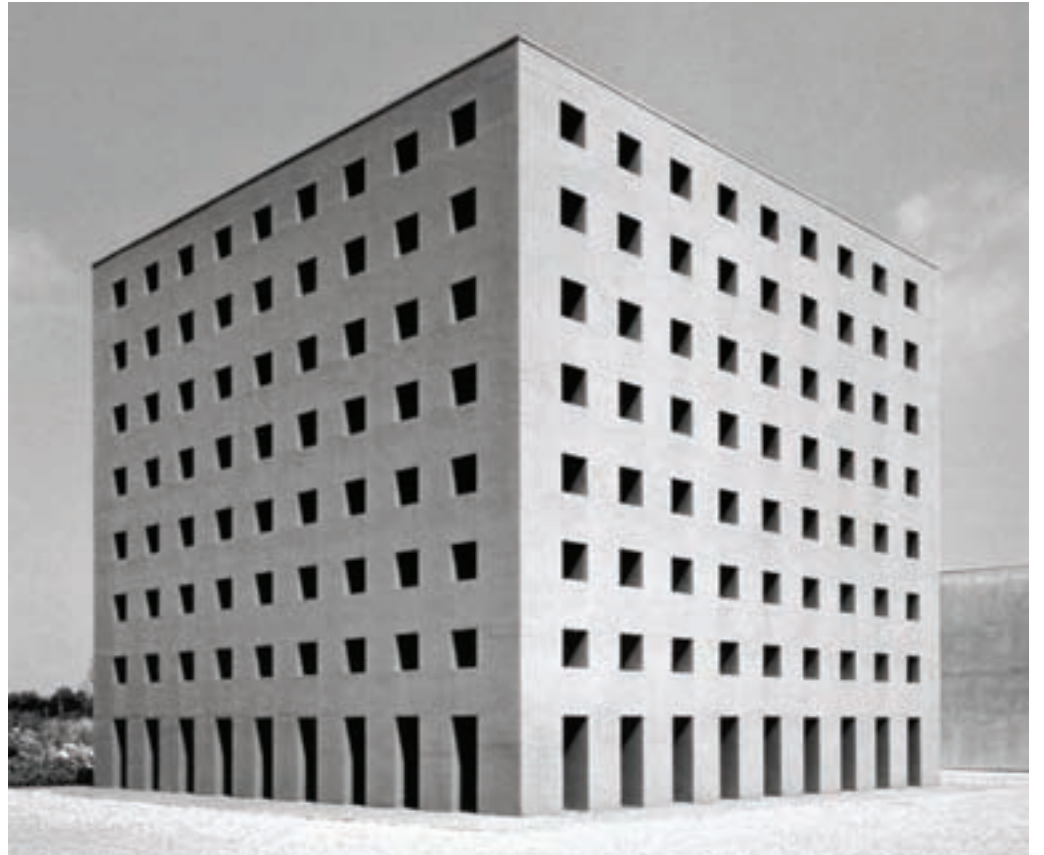
Kerem Piker
Hüseyin Kahvecioğlu

İç – Dış

Ofis binası yeni bir yapı türü. Herhalde en çok 150 yıllık. Varlığını endüstri sonrası üretim biçimlerine, var olma biçimini ise asansörün icadına borçlu. 20. yüzyılın başlangıcından itibaren yüksek yapının, yeni olanın temsili. Zaman içinde planın bütün safralarından arındığı, salt dolaşım ve iskeletten ibaret bir mekana dönüştüğü “generic” planın öncülü. “Core and shell” bu yapının en iyi özeti. Öte yandan “Core” ile “shell”in ilişkisi epeyce gevşek. Herhangi bir mekan organizasyonunu belirgin bir iç-dış kurgusu olmaksızın neredeyse nötral bir halde örten “shell”, modern mimarlığın Le Corbuiser tarafından nitelenen 5 mottosundan “facade libre”nin en ateşli savunucusu.

Peki “core”un etrafında her seferinde yeniden kurgulanmaya imkan veren boşluğu örtmekten öte herhangi bir ilişki tarif etmiyorsa, “shell”i var eden nedir?

01

- 01/ Aldo Rossi'nin San
Kataldo Mezarlığı,
Bastiaan Buurman
pinterest hesabı
02/ <http://desaforos.com/>
Fotograf: Michael Wolf

02

Ofis İmgesi

Cephe gridi ofis binası ile hayatımıza öyle bir girdi ki, zaman içerisinde bir sürü şeyin hiç kastedilmemiş birer temsili oldu. İleri kapitalizm, metropol hayatı, cebri havalandırma, “cubicle” bu temsili güçlendiren öğeler. Kentsoylu, bir miktar duyarsız, oportünist bir çalışan tiplmesi ile özdeşleşen, kişinin içerisinde belirgin bir sevgisizlikle mesaisini doldurduğu, kentle ilişkisi ise hep uzaktan algı üzerinden kurulan bir yapı tipi; ofis binası. Ancak dahası da var; eski dünyanın yığma yapıları çoklukla devletin kurumlarına ev sahipliği ederken, ataletin, kalıcılığın, hiyerarşinin ve bir miktar korkuyla karışık saygının temsili idi. Ofis gridi bütün bu tanımların yerine yeni dünyanın tanımlarını getirdi. Saydam, teknolojik, “açık” ofis imgesi başka türden bir ciddiyetin, dolaysızlığın, kurumsal duruşun ve üretimin imgesi oldu.

Bütün bu imgeyi kuran ise, yükseklik ile birlikte, “generic” planın ka-

buğu, yani shell’in vakarı. Mies Van der Rohe’den bu yana, ofis yapısının tasarımı “core”un ve cephe gridinin tasarımı üzerine kurulu. Cephe gridi öyle bir noktaya geldi ki, temsili aslının ötesine geçti ve yapının yükselemediği durumda bile ofis imgesini sürdüren müstakil bir elemana dönüştü.

Kopuş

Cephe gridi modernin görsel hafızasında yer etmeye başladığı andan itibaren arkasında saklanan “generic” ofis yapısından da sıyrılmaya başladı. Öyle ya, eğer örttüğü mekan ile ilişkisi bir tür ilişkisizlik üzerine kurulu ise, pekala ondan ayrılıp başka türden mekanları da örtebilirdi. Dolayısıyla grid kendisine başka mekanlar aradı; her seferinde kendi meşrulaştırma araçlarını bulmaya çalışarak. Bir müddet sonra “generic” olan artık kendisi oldu; arkasında sakladığı mekan artık yalnızca ofise işaret etmiyordu; bu pekala ev, okul, otel veya hastane olabilirdi.

04

03/ İstanbul Hilton Otel
04-05/ Mies van der Rohe - Seagram Binası. designkultur.wordpress.com
06/ Sedat Hakkı Eldem'in SSK Zeyrek Kurumu - SALTonline Arşivi Flickr

03

05

06

İlişkinin Yeniden Tesisi

Bu kez “generic” olan yapının iç mekanı değil, dışarıdan algısı idi. Gördüğümüz gridin ardındaki yapı herhangi bir programı barındırıyor olabilirdi. Öte yandan yapının programı belirginleştikçe, dışarıdan onları aynılaştıran gridin iç mekanla ilişkisi yeniden tesis edilmeye başlandı; Ev, otel ya da hastane, ofis kadar esnek ve gevşek bir mekansal organizasyona sahip değildi. İç ve dış yeniden ilişkilenecek zorundaydı artık. Klasik mimarlığın korkuları yeniden belirmişti. “Dış ile iç”in ilişkisi yeniden tesis edilecekti.

Gridin Yerelleşmesi

Gridin enternasyonel yapısı bir tür tepkiselliği de yanında getirdi. Beynelmilel bir mimarlıktı bu doğru, ancak pervasız grid her yerde kendine meşru bir zemin bulabilir miydi?

Grid o kadar kudretliydi ki yatay ve düşey elemanların sıklıkları kendi referanslarını üretmeye başladı. Öyle ki, üzerinde eğimli bir çatı ile

örtülen düşey dikdörtgenlerden oluşan gridal yapı, “ulusal” bir mimarlığın temsilcisi iken aynı grid düz çatıyla fena halde “uluslararası” idi. Gridin boşalttığı yüzeyler, dolu yüzeylerin lehine küçüldüğünde ise modern olanın alameti farikası, postmodernin derisi haline gelebiliyordu.

Kişiselleştirme

Peki nedir bu grid işinin aslı? Cephe gridi bugün hala cazibesini koruyor. Hala yeni. İnşaat sektöründe, bina maliyetlerinin önemli bir bölümü, hala cephenin performansı ile yakından ilişkili. Cephe endüstrisinin ağırlığı önemli oranda gridin yeniden üretimi üzerine kurulu. Üniversiteler, enstitüler cephe gridini rasyonelleştirmenin yeni yollarını arıyorlar.

Ancak yine de denilebilir ki her mimarın kendi gridi var. Bir kaç tane- si, bu dosyanın misafiri oluyor.

Katkıda bulunan herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Tek özgürlük alanı olarak 'Façade'

İçinde bulunduğumuz coğrafyada, kültürel ve ekonomik altyapı gibi çeşitli bağlamlarda güçler el değiştirdikçe roller de değişiyor. Mimarın soyso-kültürel bağlamdaki geliştirici ve çözüm üretici rolünün yerini; planlama kodları, yatırımcılar, müdahatler vb. işveren gündemi tarafından mimara dikte edilen, sınırları baştan tanımlı hacimler içerisinde, mimarın sadece formal çözümlerinde ne kadar yenilikçi ve yaratıcı mekansal organizasyon tasarlayabildiği ile doğru orantılı ölçülen bir mimari destekleme rolü alıyor. Bu bağlamda mimarlara tek özgürlük alanı olarak 'Façade' bırakılıyor.

Yapının kent ve yakın çevresi ile iletişime geçtiği tek ve en önemli araç olarak mimarın elinde kalan bu dar 'Ara Kesit'e tüm mimari temsil ve değerler yüklenmeye çalışılıyor. Bu arayüz biryandan kendi temsil sınırlarını hergeçen gün genişletirken diğer yandan da kendini kent ve kamusal alan ile kurduğu ilişkiler zincirinde hergün tekrardan kodluyor.

'Kent Gridinden Bireysel Gridleşmeye'

Mimarların yüzyıllardır sistem içerisinde süregelen edilgen yapısı günümüzde daha da edilgen bir yapıya dönüşmekte. Modernizm ve öncesinde, mimarların egosal, imgesel yansımalarının sonuç ürünü olarak ortaya çıkan cephe tasarımları hakim iken, günümüzde çevresel verileri içinde barındıran, kullanıcı odaklı, sürdürülebilir ve mimarların daha çok tasarım verilerini organize edici rol üstlendikleri bir tasarım sisteminin ön plana çıktığını görüyoruz.

Modernizm öncesinde yapılar kent ölçeğindeki bütüncül kompozisyona ulaşma yolunda kamusal alanda caddeye bakan yüzleri ile ('Face'i diğer bir deyiş ile 'Façade') çevresindeki diğer yapılar arasında malzeme, oran/orantı, denge, ritm ve harmoni gibi çeşitli kodlamalar aracılığı ile güçlü komşuluk ilişkileri kurarak biraraya geliyorlardı. Bu bağlamda dönemin en önemli tasarım ögesi olan 'Façade' yapı için bütüncül bir kavramsal temsili üstlenirken aynı zamanda çevresindeki diğer cepheler ile kurdukları çeşitli komşuluk ilişkileri sayesinde kentin kimliğini tanımlayan, o yere özgü üst ölçekte bir 'Kent Gridi'nde ortaya çıkarıyorlardı. (Resim 2)

Modernizm ile birlikte tasarım kodları da değişmeye başladı. 'Façade' yapının içinde varolan fonksiyonların ve mekansal dışa vurumu olarak ortaya çıkan 'Elevations' lara dönüşerek 'Building Skin' ile yapının üstüne giyindiği içindeki iskeleti örtmeye yarayan bir kavramı da beraberinde ortaya çıkardı. Komşuluk ilişkilerindeki kodlar gitgide zayıflamaya ve bireyselleşmeye başladı.

Modernizm sonrasında Kent Grid'i kendisini 'Dinamiklerin Alanı' (Fields of Dynamics) olan bir temsilin merkezinde var etmeye başlarken, 'Façade' 'Kent Grid'indeki üstlendiği bütüncüllük yaratma rolünden dramatik bir kopuş gerçekleştirdi. Kent dokusu içerisindeki dinamikler olarak 'Façade'lar, sürdürülebilirlik hedeflerini sağlamak için yeni teknolojik olanaklar ile kendi parametrelerini yaratarak bireysel temsiliyetlerini geliştirmekte ve 'Bireysel Grid'lerini oluşturan imgesel yapıları tanımlamaya başladılar.

'Kişiselleştirme'

Güncel sistem içerisinde, yeni teknolojilerin sağladığı olanaklar ile birlikte malzemelerdeki çeşitlenme ve pasif havalandırma, solar enerji gibi enerji verimliliği sağlayan çeşitli sistemlerin, tasarım verileri olarak kurgulanması ile birlikte mimara tek özgürlük alanı olarak bırakılan 'Façade'ın gitgide güç kazanan rolü de tanımlanmaya başlandı.

Mimarın değişen rolü 'Sistem Kurucu' olma gerçekliği ile yüzleşerek her seferinde çeşitlilik gösterebilen bulunduğu iklimsel ve çevresel etmenlere duyarlı, bireysel 'Façade' Gridlerini oluşturabilen, proje bazlı özel çözümler üretebilen yapı sistemleri geliştirmeye doğru evrilmekte. Tasarıma ve tasarımcıya yön veren bu kompleks algoritmalar ve parametrik veriler gelişen bilgisayar yazılımları sayesinde mimarlar tarafından tasarım sürecine daha kolay adapte edilebilir ve konfigüre edilebilir hale gelmektedir. (Resim 3)

Şeffaflık & İşbirliği Alanı

Birçok mimar için 'Façade'ın gitgide güç kazanan rolü sadece yüzey ile sınırlı 2D Grid olma durumundan, kendini 3boyutlu Dikey bir Hacimsel Alanda (3D Vertical Terrain) 3D grid tasarımında diğer bir deyiş ile 'Curtain Wall'da var etmeye başlamıştır. Bu Ara kesit alanının ilk öncül malzemelerini oluşturan Cam ve Çelik ikilisinin kentsel ölçekte önerdiği 'Şeffaflık' ise zaman içerisinde yersizleşen imgesel yapıların ortaya çıkmasının temel taşlarını oluşturmaktadır. Her geçen gün gelişen malzeme ve yapım teknolojileri ile birlikte daha kompleks cephe sistemleri tasarlanabilmektedir. Kompleks veriler zincirinin yorumlanmasına yardımcı olan çeşitli parametrik tasarım yazılımları da hergeçen gün gelişmekte ve mimarların vazgeçilmez tasarım araçları haline gelmektedirler.

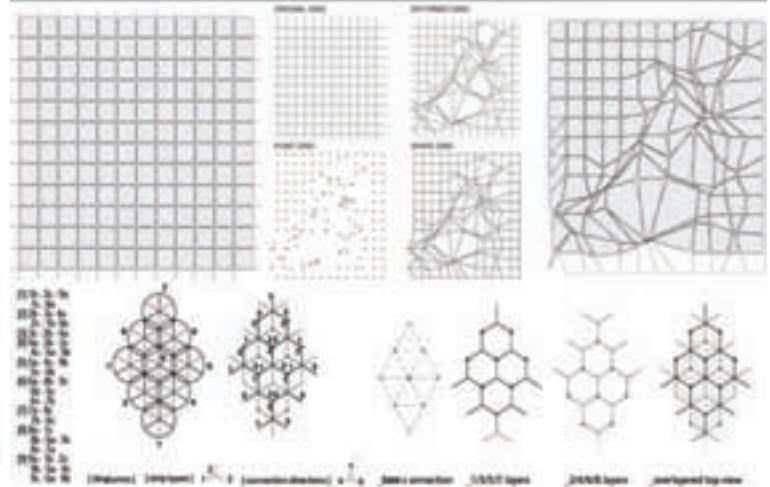
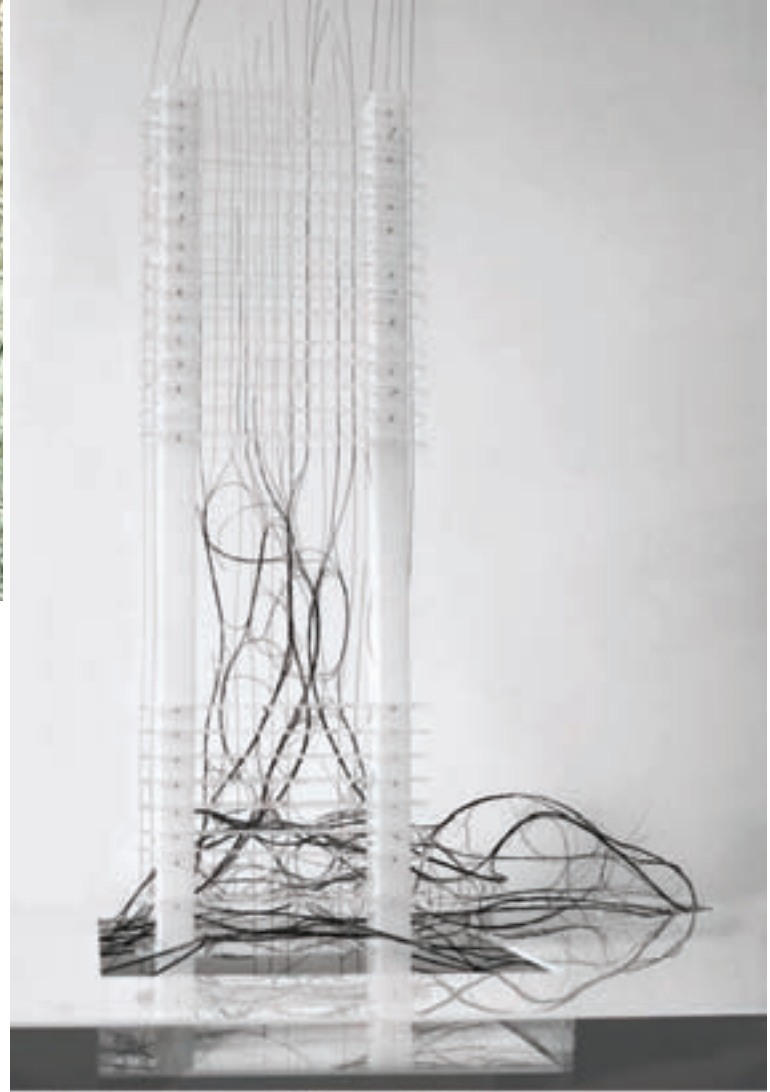
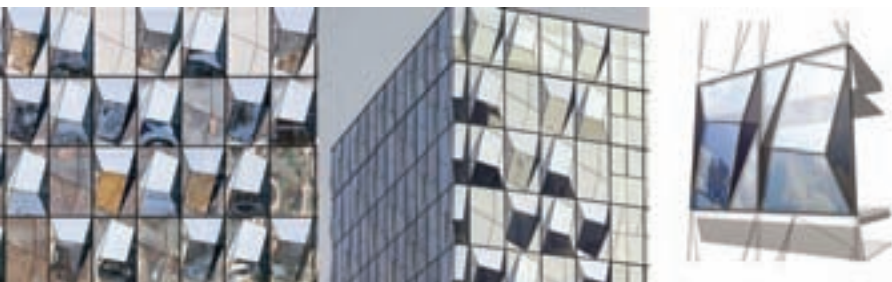
Mimarların içinde bulundukları sistem içerisinde kendilerine daha rahat bir tasarım ortamı sunan ve tasarımda çeşitliliğe olanak sağlayan farklı digital (yazılım) platformların oluşumunda, kimi zaman uçak sanayi, otomobil endüstrisi hatta animasyon dünyası gibi sektörlerden alıp, mis-use (hatalı kullanım) kavramı ile digital üretim açısından önemli bir platform yaratmışlardır. Mimarlar sadece mimar kimliği ile yetinmeyip Mimar-Matematikçi, Mimar-Bilgisayar Mühendisi, Mimar-İnş.Mühendisi vb. disiplinlerarası mesleki kimliklerin önderliğinde proje bazlı bireysel yazılımlarını da oluşturabildikleri bir ilişkiler ağıda kurabilmektedirler. Disiplinlerarası bilgi transferine olanak sağladıkları gibi aynı zamanda yapım sürecindeki hata payını azaltmakta ve yapım süresini de hızlandırmaktadırlar. Tüm bu değişim ve dönüşüm sürecinde, Mimar için asıl olan ise 'Tasarım'ın Mimar'ın odak noktasında olmasına olanak sağlamaktır. (Resim 4)

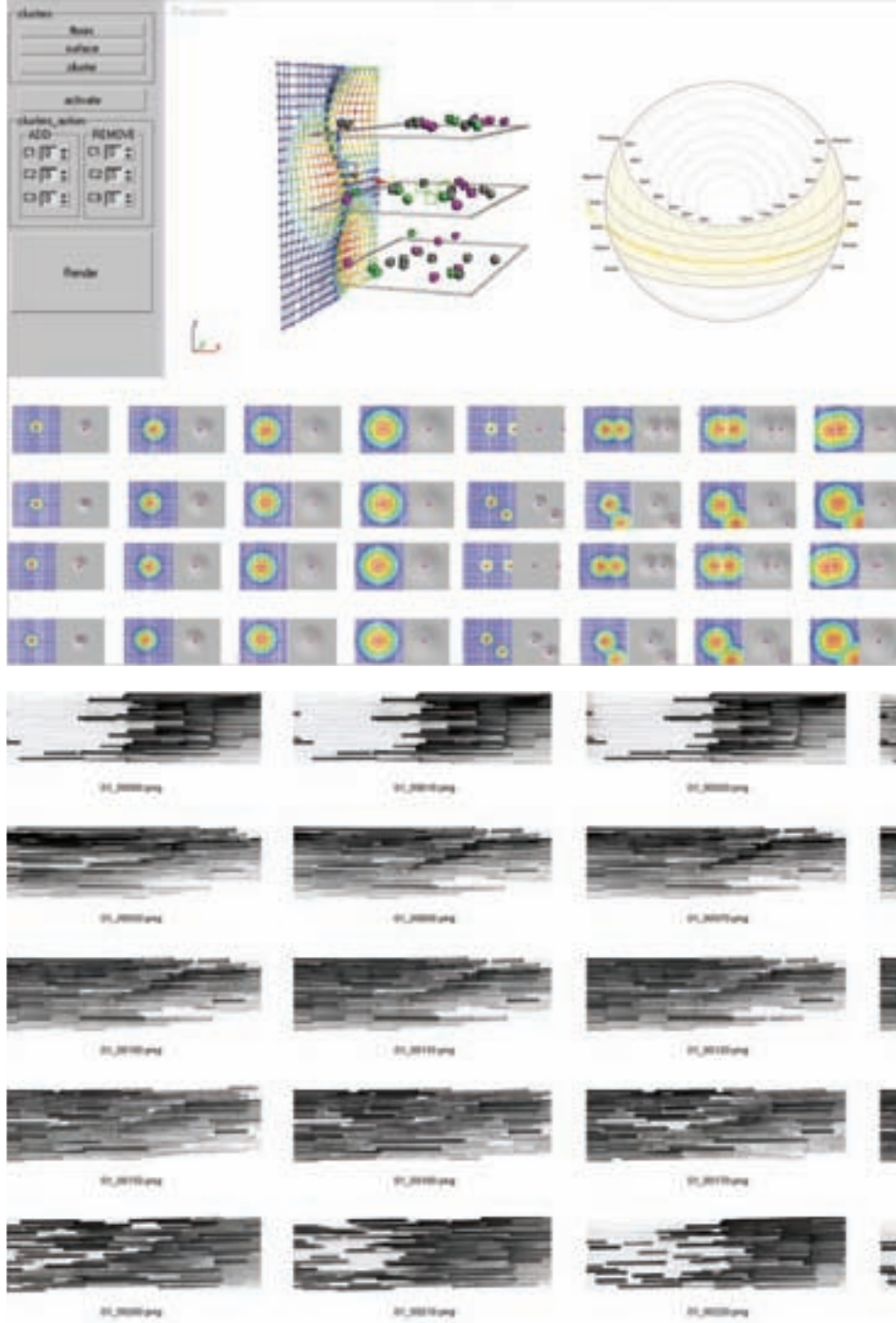
'Façade' & Ara Durum Mekanı

Bugün, biz mimarlar yeni kent sistemi içerisinde bize ayrılan 'Façade Ara Kesiti'nde var olmaya çalışıyoruz. İç ile dışı tanımlarken çeşitli tasarım verileri doğrultusunda sınırların belirsizleşmesinin ön plana çıktığı bu 'Ara Durum Mekanı'nda (In Between Space) kompleks ile öz-organizasyon (self-organisation) ve fuzzy logic (belirsiz mantık) ile üretmenin tasarım anlayışını geliştiriyoruz.

- 01/ 'Façade' Teknikleri, Face > Façade > Elevations > Building Skin > Curtain Wall
 * 'Cephe' İngilizcede 'Façade' kelimesinden gelir ve bir yapının dış yüzünü (çoğunlukla olmasada ön yüzünü) tanımlar. Aslında 'façade' kelimesi Fransızca kökenlidir ve tam manası ile 'Face' 'yüz' anlamına gelir.
 02/ Bütüncül tekrar eden Kent Gridi yerine, Bireyselleşen Kent Gridi, 2014
 03/ Organizasyonel Cephe Tasarımı, Architectural Association Design Research Laboratory (AA DRL), 2005. Tasarım: Melike Altınışık, Samer Chamoun, Daniel Widrig (MRGD)
 04/ Trutec Building in Seoul, Korea by Barkow Leibinger Architects, 2006. 'Toplu Üretim (Mass-Production)' kavramının yerine 'Toplu Özelleştirme (Mass-Customisation)'

- 05/ İklimsel ve Organizasyonel Veriler ile Parametrik ile Cephe Gridi Tasarımı, 2008 (Fuzzy Cluster Script: Melike Altınışık)
- 06/ Gradyan Bölge Analog Model, Architectural Association Design Research Laboratory (AA DRL), MRGD., 2004
- 07/ Nanjing Youth Olympic Center, Çin, 2011-2014, Zaha Hadid Architects (Konferans Merkezi Proje Yürütücüsü: Melike Altınışık)

07

06

'Fuzzy Logic'

Ana hedefi dağınık bilgi ağlarının potansiyel değerlerini keşfetmek olan 'Veri Tabanı', normalde birlikte kullanılan birçok teknolojiinin ortak ve tekrar eden model verilerinin tanımı için kullanılır. Mekanik öğrenme, statik analizler, modelleme teknikleri, ve bilgi teknolojileri ile veri tabanı modelleri sayesinde gelecek olasılıklar önden tahmin edilebilmektedirler. Verilerin birbirleri ile farklı benzer kümeler içerisinde ilişkiler zinciri kurmasında 'Fuzzy Behaviour (Belirsiz Tavır)' algoritmaları kullanılır. Ortak özelliklerin biraraya geldiği bu kümelermeler ile daha bulanık geçişken sınırlar tanımlanmaya başlanmaktadır. (Resim 5, 6)

0 > 1 Üyelik Değerleri / Gradyan Bölge

Böyle bir 'Sınır' tanımı 'Façade' ın sürdürülebilirlik hedeflerini gerçekleştirmek için girdiği mimari tasarım sürecinde önem taşımakta-

dır. Benzersizlik ya da ilişkisel, organizasyonel benzerlikler herhangi bir formun alt bileşenlerini oluşturan tasarım verilerinin somutlaştırılması sürecinde nasıl biraraya getirilebilecekleri konusunda önemli değerleri oluşturmaktadırlar. Mekan sınırlarının tanımsızlandırılması 'Fuzzyfiying' ise Cephe ile Ötekiler adını verebileceğimiz diğer yapısal sistemler zinciri arasında kuracağı ilişkilerde yatmaktadır.

Bu ilişkisel düşünce şekli cephe gridinin kişiselleştirme sürecinde çevresel verilerin değerlendirilmesinde ve akıllı, adaptif bir Ara Kesitin tasarlanmasında önemli rol oynamaktadır. Bu sistemlerin çoğunda modernizmin dikte ettiği 'Toplu Üretim (Mass-Production)' kavramının yerini 'Toplu Özelleştirme (Mass-Customisation)' almaktadır. Bu bağlamda 'Kişiselleştirme' dediğimiz durum ise her projenin 'Sistem Kurucu Mimar'ı aracılığı ile projeye ve yere özgü 'Bireysel Façade Grid'ini oluşturabilme özgürlüğünü temsil edebilmektedir. (Resim 7)

Giriş

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, bir yandan kullanıcıların hayatlarını kolaylaştıran araçları geliştirmekte, diğer yandan da içinde yaşadığımız inşa edilmiş çevrelerde, önceden üretilmiş endüstriyel yapı elemanlarının hızla artmasına katkı yapmaktadır.

Binaların bünyesine, giderek artan oranlarda endüstrileşmiş yöntemlerle üretilmiş elemanların girmesi, yapım-üretim süreçlerine bağlı yeni verileri veya tasarım girdilerini gündeme getirmektedir. Daha 1950 lerde T. Gauthier “endüstrileşmiş yöntemlerle üretilmiş çevrelerde yepyeni bir mimari imaj ortaya çıkacaktır” diyerek, konunun sadece teknolojik değil, ideolojik yanına da vurgu yapıyordu (1).

Öte yandan, W.Gropius ve Le Corbusier gibi modern mimarinin öncüleri sayılan mimarların savundukları “standart, modül” kavramları ve “standartlaşmış mimari” (2) düşüncesi de, teknolojik boyutun yanı sıra yeni bir “mimari çevre düzeni” arayışını ifade ediyordu.

Binanın Endüstrileşmesi ve Modern Mimari

Başlangıcı 1920’ li yıllar olarak kabul edilen modern mimari öncesi döneme bakıldığında, henüz endüstrileşme olmamasına rağmen, endüstrileşmenin temel ilkelerinden olan “tekrar etme” veya “seri olma” özelliğinin kullanıldığı görülmektedir. Bir Yunan tapınağının kolonatlarında, bir Gotik katedralin cephe düzeninde, bir Osmanlı Camii’ nin revaklı avlusunda görülebilecek olan bu davranışın gerisinde “devamlılık”, “ritm”, “düzen”, “tekrar” gibi daha çok görsel değerlere ilişkin prensipler yanında Violet le Duc’ un ifade ettiği “yapının rasyonelleşmesi” düşüncesi de vardı.

Modern mimari ile birlikte binanın endüstrileşmesi öncü mimarların ilgi alanına girmiş ve CIAM (Modern Mimarlar Kongresi) ın 1930 da Brüksel’ deki ana temasını oluşturmuştur. Başta W. Gropius olmak üzere, Le Corbusier, C. Waschmann, Mies Van der Rohe gibi mimarlar, modern mimari düşüncesinin gelişmesinde “standardizasyon” a ve “modüler koordinasyon” a olan inançlarını ifade etmişler ve yaptıkları uygulamalarla bunu göstermişlerdir.

W. Gropius, “standartlaşmış elemanların tekrarı ve özdeş bileşenlerin kullanımının yeni kent imajına, özentisiz ve eşgüdümlü bir özellik kazandıracağını” söyleyerek söz konusu etkinin bina ölçeğinde kalmayıp kent ölçeğinde olacağını vurgulamış olmaktadır. Ayrıca söz konusu kavramları, toplumun sosyal ve kültürel gelişmişliğinin göstergesi saymaktadır (5) . Benzer görüşlerin Le Corbusier tarafından da ortaya konduğu bilinmektedir. Örneğin Le Corbusier’ in “Paris için Villé Radieuse” kentsel tasarımı (1930) “grid” düzen anlayışını yansıtan bir örnek olarak gösterilmektedir.

Modüler Boyutsal Koordinasyon – Izgara/Grid

Binaların değişik düzeylerde endüstrileşmesi, yapı sistemlerinin ve sistem bileşenlerinin belirli düzeylerde endüstrileşmesi anlamını taşır. Binaların yapı sistemi;

- Taşıyıcı sistem bileşenleri (kolon, giriş, döşeme v.b.),
- Kabuk bileşenleri (taşıyıcı veya taşıyıcı olmayan cephe elemanları, örtüler v.b.),
- Tamamlayıcı bileşenler (bölme elemanları v.b.),

- Ekipman bileşenleri (her türlü tesisat, baca v.b. elemanlar) olarak gruplanabilmektedir.

İster endüstrileşmiş, ister geleneksel veya gelişmiş geleneksel yapımla oluşmuş olsun, bir binanın yukarıdaki alt sistemlerinin birbiriyle “uyumlu” kılınması çağdaş yapımın gereği olmaktadır. Genel olarak kurallar veya konvansiyonlarla sağlanan uyumluluk, ülke veya uluslararası ölçeklerde olabilmektedir.

Binanın yapı sistemini oluşturan bileşenlerin birbirleriyle olan uyumluluğu ise iki temel doğrultuda olmaktadır: Boyutsal uyumluluk, ayrıntılardaki uyumluluk.

Binalarda boyutsal uyumluluğu sağlayan konvansiyonların/kuralların en önemlisi “boyutların değerine” ilişkin olanıdır. Boyutların değeri kavramı; temel modülü, kat modülerini ve ızgaraların (referans planlarının) düzenini ifade eder. Izgaralar veya referans planları aracılığı ile, modüler boyutlar bütünleştirilerek, yatayda ve düşeyde binada “modüler boyutsal koordinasyon” sağlanmış olmaktadır. Gerek plan düzleminde, gerek üçüncü boyutta sağlanan modüler düzen, örneğin binaların cephelerinde algılanan gridal düzenin de tanımlayıcısı olmaktadır.

Öte yandan, günümüzde mimari tasarım sürecinde, yapı ile ilgili bilgi üretiminin bir ölçüde taşıyıcısı olan boyutlandırma işleminin önemi; yukarıda açıklanan özellikler nedeniyle her geçen gün artmaktadır.

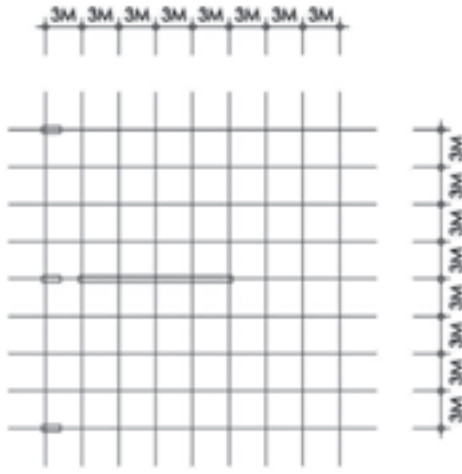
Modüler Boyutsal Koordinasyon Izgaraları/Gridleri

Günümüzde, bina alanındaki endüstrileşmenin, giderek “kapalı” dan “açık” sisteme doğru gelişmesi gerektiği ifade edilmektedir. Amaç, piyasa ekonomisi içinde, bir birinden bağımsız üreticilerin ürettikleri bileşenlerin/yapı ürünlerinin uyum içinde aynı binanın Yapı Sistemi içinde yer almasının sağlanmasıdır. Uyumluluk kuralları sayesinde tasarlayıcılar (mimarlar) ile üreticiler ve diğer aktörler arasından da bağımsızlık olacak, daha özgün bir ortam doğacaktır. Bu ortam, teknik ve ekonomik gelişme yanında, yaşadığımız mimari çevreye ve ürünlere de yansıtacaktır. Yukarıda tanımlanan bu süreç, “Açık Endüstrileşme Süreci” olarak nitelendirilmektedir.

Açık Endüstrileşme’nin de taşıyıcılarından biri olan “Modüler Boyutsal Koordinasyon Izgaraları” birçok gelişmiş ülkede, ülke ölçeğinde veya daha dar kapsamda boyutsal uyumluluğu sağlamak üzere geliştirilmişlerdir. Izgaralar, binanın yapı sistemini oluşturan tüm elemanların/bileşenlerin, plan düzleminde ve üçüncü boyutta yerini, konumlanışını ve birbirleriyle olan düzenini sağlamış olmaktadır. (Örnek 1, 2, 3, 4, Kaynak 5, 6, 7, 8)

Sonuç

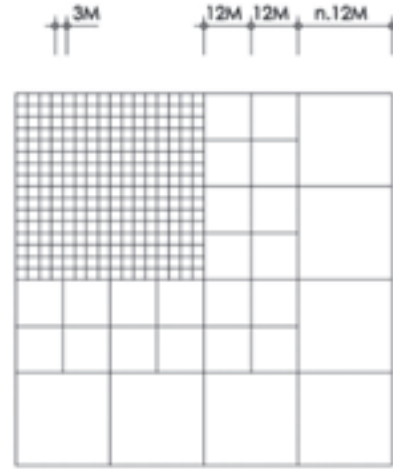
Mimari çevrede algıladığımız, özellikle tekrar eden bileşenlerin oluşturduğu düzenin arka planında, estetik ve işlevsel gerekçeler yanında, teknik ve ekonomik gerekçelerin de belirleyiciliği söz konusudur. Özellikle günümüzde bina alanındaki çağdaş yapımın ve açık endüstrileşmenin bu etkilerin oluşmasında özendirici olduğu söylenebilir. Öte yandan özellikle tasarım sürecinde rol alan aktörlerin binalardaki modüler koordinasyonu sağlayan araçları tanımaları ve bilinçlenmeleri önemlidir.

Örnek 1: (Fransa, A.C.C Izgarası)

Temel modül:

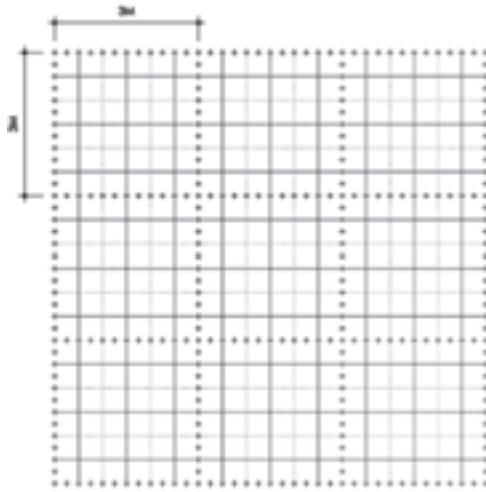
- Yatayda (plan düzleminde): 30 cm (3M)
- Düşeyde (kesit ve cephelerde) 10 cm (M)
- Yapı bileşenlerinin ızgara çizgilerini akslayarak konumlanması

Örnek 2: (Finlandiya BES Izgarası)

Temel modül:

- Yatayda (plan düzleminde): 30 cm (3M)
- Düşeyde (kesit ve cephelerde) 10 cm (M)
- Tüm bileşenler, ölçek düzeyine (yerleşme, bina, iç mekan ölçeği) göre akslar üzerine yerleşmektedir.

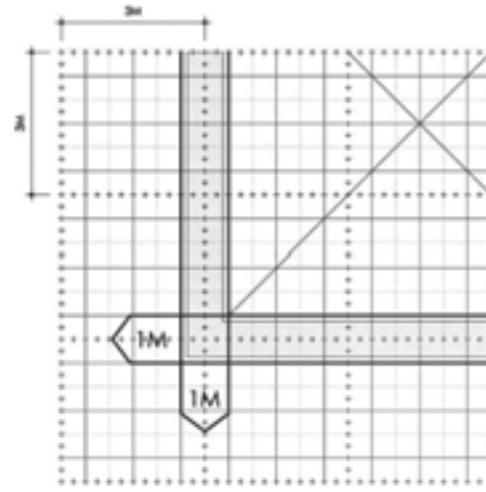

Koordinasyon Genel Izgarası

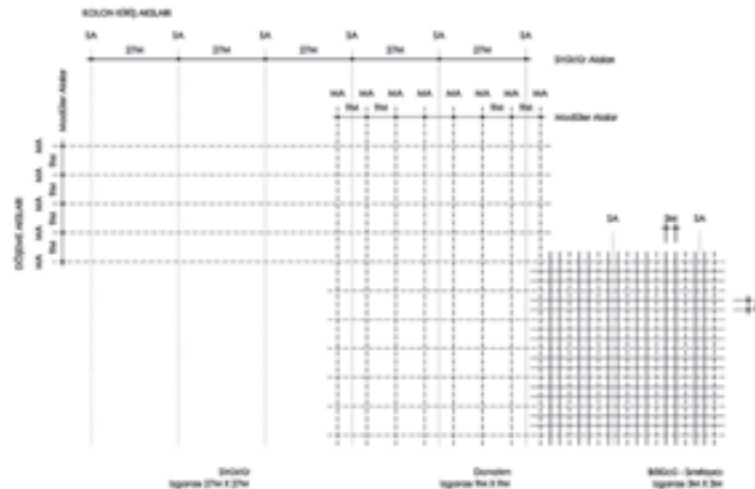
Örnek 3: (Hollanda, NEN 2883 Izgarası)

Temel modül:

- Yatayda (plan düzleminde): 30 cm (3M)
- Düşeyde (kesit ve cephelerde) 30 cm (3M)
- Her bileşen grubu için kendine ait bir band ve aks tanımı vardır.

Bölme Panolarının Izgara Üzerinde Konumlandırılması

Örnek 4: (Fransa Solfege Sistemi Izgarası)

Temel modül:

- Yatayda (plan düzleminde): 30 cm (3M)
- Düşeyde (kesit ve cephelerde) 10 cm (M)

Kaynaklar:

- 1- Hamburger, B., Serie Industrielle et Diversité Architecturale, Venard, J. L., La Documentation Française, Collection Plan Construction, Paris, 1977
- 2- Gropius, W., Apollon dans la démocratie, La nouvelle architecture et le Bauhaus, Traduction française, La Connaissance S.A., Coll. Témoin set Temoignages, Actualité, Bruxelles, 1969
- 3- Le Corbusier, Précisions sur un état présent de L'Architecture et de L'urbanisme, Editions Vincent Freal and ..., Paris, 1960
- 4- Şener, H., Endüstrileşmiş Binada Açık Sistemler, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1990
- 5- Anon., ACC(Association Construction et Composants), Conventions de Coordination Dimensionnelle, Conventions Générales, Document 1, Paris, 1980
- 6- Anon., BES Etude Finlandaise visant au développement d'un système ouvert à base de Composants préfabriqués en béton, Traduction par Marja, L., Toikka, T., Paris, 1974
- 7- Anon., NEN 2883, Modular co-ordination in building – Dwelling, NEN (Netherlands Standardization Institute), 1978
- 8- Anon., Système Constructif Sollège, Guide de Presentation, Ministère de L'Environnement et du Cadre de Vie, Paris, 1980.

Aydın Doğan'ın beni görmek istediğini ve görme gerekçesini ilettiklerinde sevinerek gitmiştim görüşmeye. “Bu yapıyı, bir gün bana satarlar diye kiralamıştım ama satacakları yok, ben de az ileride, buraya benzer bir yer satın aldım, bu yapıdan bir tane de oraya yapar mısın diye sormak için istedim bu görüşmeyi, ne dersin? Bu yapıdan memnunum, yeni bir şey yapmaya gerek yok, aynen yapabilir misin?” sorusuyla karşılaşınca hem şaşırdım, hem sevindim.

Şimdi içinde konuştuğumuz ve aynısından bir tane daha istediği binanın projelerini de, on beş yıl önce yine biz yapmıştık. Hemen evet dedim... Evet ama bunca zaman, biz de yeni bir şeyler öğrendik, belki daha iyisini yaparız diye ekledim. İşin doğrusu, bir mimarın, duyup, duyabileceği en güzel övgülerden biriydi Aydın Doğan'ın isteği... Oturduğu binadan memnundu ve başka bir arsaya bir tane daha yapmamı istiyordu. El sıkıştık ve çalışmaya başladık.

İlk kez çalışıyorduk ve doğrusu biraz tedirgindim ama hemen daha ilk sunuşun ardından silindi tedirginliğim. Doğrudan kendisi ilgileniyor ve delege etmiyordu proje toplantılarını. En iyi işverenlerimden biri olduğunu söyleyebilirim. Her zaman sorunu iletir ve hiçbir zaman çözüm önermezdi... Getirdiğimiz önerileri; kullanım, fayda, bakım, güvenlik, giriş, çıkış ve çalışanların konforu açısından irdeler, biçimsel veriler ve yapının mimari dili hakkında doğrudan bir talebi olmazdı. Yerleşim ve kullanım kararları, belirli bir noktaya gelip, yapı görünür olmaya başladığında, gördüğü şeyden memnun birinin yüz ifadesini fark etmiş ve sevinmiştik.

Sunduğumuz yapı, aynısını yapmamızı istediği yapıya hem hiç benzemiyor, hem çok benziyordu! Kısa yoldan anlaşılmış ve daha ilk sunu-

şumuzda onaylanmıştı. Sonraki aşamalar da bu doğrultuda sürdü ve birçok değişikliğe rağmen, proje çalışmaları, esasa dair kararlar doğrultusunda sürdürülebildi.

Günlük çalışma alanlarının 3 kata yayılmasına karşılık; toprak altında olmalarına rağmen gün ışığı alan yemek, seminer, konferans, kütüphane ve spor mekanlarının ortak fuayeler çevresinde yer almasına dayalı kullanım kararlarına bağlı olarak geliştirilen yerleşim düzeni ile oluşturulan yapı, kütle etkileri açısından neredeyse anonim özelliklere sahip olmasının yanı sıra kendine has ve “benzersiz” olma özelliklerini de taşıyor: her zaman yapmak istediğimiz gibi; alışkanlıkların içinden, tanıdık bir ‘yeni.

Yapının Cephe Gridi Hakkında

Dışarıdan bakarak iç avluları tahmin etmek mümkün olmasa da, dikkatli bir göz içerideki hiyerarşik yapıyı okuyabileceği için tam olarak “façade libre” sayılmaz ve “shell and core” olduğunu söylemek de kolay değil; çünkü iç avlular çevresindeki plan kurgusu böyle adlandırılan yapılara benzemiyor; belirgin bir iç-dış kurgusu var.

Bina, eski dünya yapılarının izini sürüyor; kalıcı, dolu ve ağır görünmesinin yanı sıra üstelik saydam değil ve teknolojik bir yapı gibi de görünmüyor; açık ofis olma ihtimali zayıf ve hatta “raumplan” gibi bir izlenim veriyor; yüksek değil inadına alçak olan bu yapının alışıldık bir ofis yapısını temsil etmemesine rağmen bir kurumu temsil etmesinin anlaşılabilirliği yüzünden “generic” durumdan koptuğunu, gelenekte olduğu gibi iç ve dış ilişkisinin yeniden tesisini okunaklı kıldığını söyleyebiliriz.

Çoğu zaman yerelliklerin belirgin belirtisi olan çatı bu bölgede de %33 eğim zorunluluğuyla dayatılmasına rağmen, cephe-saçak-çatı ilişkisinin ayrıntılarındaki kurgu nedeniyle yapı ile yakın ilişkide çatının hiç algılanmamasının sağlanmış olması yerel referanslarının belirginliği ile birlikte evrensel/modern izleri de okunaklı kılıyor.

İşin doğrusu anonim sayılabilecek kadar kendisine benzeyen yapılarla bir çok ortak paydası olsa bile bu yapı kendine has özellikleriyle adına inşa edilen kurumun da, mimarının da ne/kim olabileceğine dair ipuçlarıyla açıkça *kişiselleştirilmiş bir gride* sahip görünüyor.

Proje Adı: Doğan Holding Genel Müdürlük Yapısı

Proje Yeri: İstanbul-Altunizade

Mimari Proje Ofisi: NSMH

Mimari Proje Ekibi: Nevzat Sayın, Hakan Deniz Özdemir, Ahmet Korfalı, Sibel Özdoğan, İbrahim Eyup, Metehan Kahya, Bahar Lakerta, Ayşe Aydoğan, Iker Kütükoğlu, Tuğba Okçuoğlu, Sevgi Yener

İşveren: Ortadoğu Otomotiv

Statik: Altıneller Mühendislik

Elektrik: Erde Mühendislik

Mekanik: Abc Mühendislik

Yapımcı: D Yapı + Impa

İnşaat Alanı: 12.200 m²

Ana Strüktür: Betonarme

Projelendirme Tarihi: 2006-2011

İnşaat Tarihi: 2005 - 2008

“27 Ağustos 1965 tarihinde Le Corbusier Akdeniz kıyısında * (*Cap Martin’de yazları yaşadığı ve inzivaya çekilme hayali kurduğu kulübesinin sahilinde*) ayağa kalktı. Dimdik, dikey bir şekilde denize yürüdü. Sonra denizde sırtüstü yattı, yatay bir biçimde, ölmek üzere.” Andrea Wogenscky (Le Corbusier’s Hands)

Wogenscky’nin Le Corbusier’nin son anlarını böyle kaleme almış. İşte bu “grid”dir.

Iannis Xenakis’in 1975 tarihli solo perküsyon için çalışması “Psappha”, Sappho’nun şiiri üzerine ritmik bir strüktürdür. Kompozisyon grid temelinde başka dizileri de içeren bir örüntü.

İşi basite indirgeyelim: Grid iki boyutlu bir modülasyondur. Şayet burada söz konusu cephe ise, mayası cephe elemanı ile tanımlıdır. Cephe elemanı yapı teknolojisi ile sınırlıdır. Eylem sınırlarından, gerekliliklerinden muaf bir öykünme ile ortaya geldiğinde aslını yitirir. Gridal güdü benzer olma ya da gündelik beğeniler dahilinde ortaya serildiği

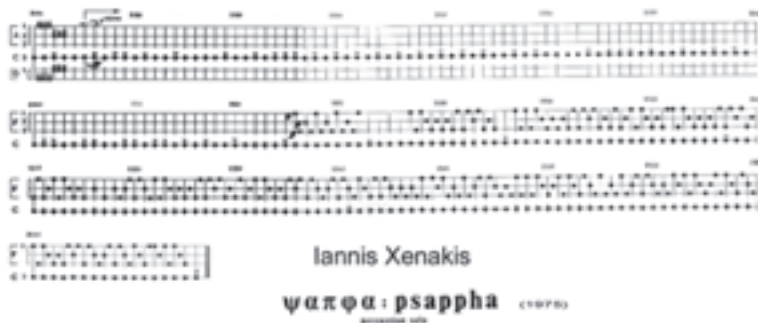
noktada varlık nedenini de sorgulatmaya başlar. Grid tam böyle bir algı ve davranma dahilinde kökenini unutup bir ekol kabulü ile yürüyen bir hal halini alır. Hatta anonimleşir.

Peki gerek günümüz gerekse de geçmişin mimarisinin gride ihtiyacı var mı? Ya da grid’in mimari itkisi nedir? “Mimari geometrileşmeden ibarettir” der, Alvaro Siza. Demek ki grid bir bilinçtir. Buradan devam edersek grid sezgiyi bertaraf eder. Ya da kurgusu dahilinde sezgiyi üretmeye çalışır. Oysa sezgi kuraldışıdır. Beklenmedik olandır. Gridin rasyonallitesi sezgi ile baş etmek durumundadır. Dolayısıyla kişiselleşmesi belki imkânsız değil ama güçtür. Özelin genele gerekçelendirilmesini, genelin ise özele gerekçelendirilmesini tarif eder. Grid soyuttur ama somutlaşma gayretindedir.

Noktanın ölü pozisyonu çizgi ile eyleme geçer ama iki çizginin kesişiminde tekrar ölür. Grid harekettir ve durağanlık hissini yani hayatı ve ölümün kesişimini aynı düzlemde önümüze serer. Bu yüzden inkârı ya da geleneksel, alışıldık, kanıksanmış beğenisi tescillidir. Aynı zamanda döngüseldir. Kesişim noktasından tekrar hayata dönüşeceğini işaret eder. Görünen veya görünmeyen bir bütünün parçasıdır, tamamlanmış ve/veya tamamlanmaya muhtaç. Bir bütünde tek defada kurulamayacağına göre tek defada kurulmaya ihtiyacı olan parçalara işaret eder.

Günümüze dair visual façade/dinamik cephe alt katmanı itibarıyla gridi kullanan bir piksel teknolojisinin uzamsal tezahürüdür. Teknolojisinin ilerlemesi paralelinde gridini günden güne saklar, ama yok edemez.

Sou Fujimoto’nun 2013 tarihli Serpentine Gallery Pavyon enstalasyonu, Sol LeWitt’in üç boyutlu gridal heykellerinden mülhem bir illüzyon dahilinde kullanılabilir grid- mekan olarak var olmuştur.

Newyork'ta Mies'in Seagram'ı yapısal teknolojinin geldiği yerdedir ama olası devingenliğini, ihtimalini arzular. Yukarıya ya da yanlara doğru üreyebilme ihtimalini taşır. Mies için grid, eril ve dişinin bir arada temsilidir.

Seagram'ın hemen yakınlarındaki Norman Foster'ın Hearst Tower binası şehrin gabarisine yetişmeye çalışan sündürülmüş bir hermafrodit griddir (diagrid).

Aldo Rossi'nin San Cataldo Mezarlığı gridin ruhani, zamansız yönünü işaret eder.

Steven Hol için ise grid mistik ve ihtimal olarak devam etmeye meyyal Georges Vantongerloo'nun heykellerinin post-modern bir gayretidir. Corbusier'nin gridi pragmatik bir gaye ile dillendirilse de modülör ile oluşturmaya çalıştığı formatın, numeriğin bir grafiğidir.

Sedat Hakki'nın, bilhassa Zeyrek'te gördüğümüz gridi ise kendinden önceki yapı teknolojisinin strüktür imkanlarına artık muhtaç olmayan bir teknoloji dahilinde yönü aşık geleneksel bir atıftır.

Peter Einsenman'ın grid'i katmanlaşan, hücreleri gridden oluşan bir grid-bozum'dur.

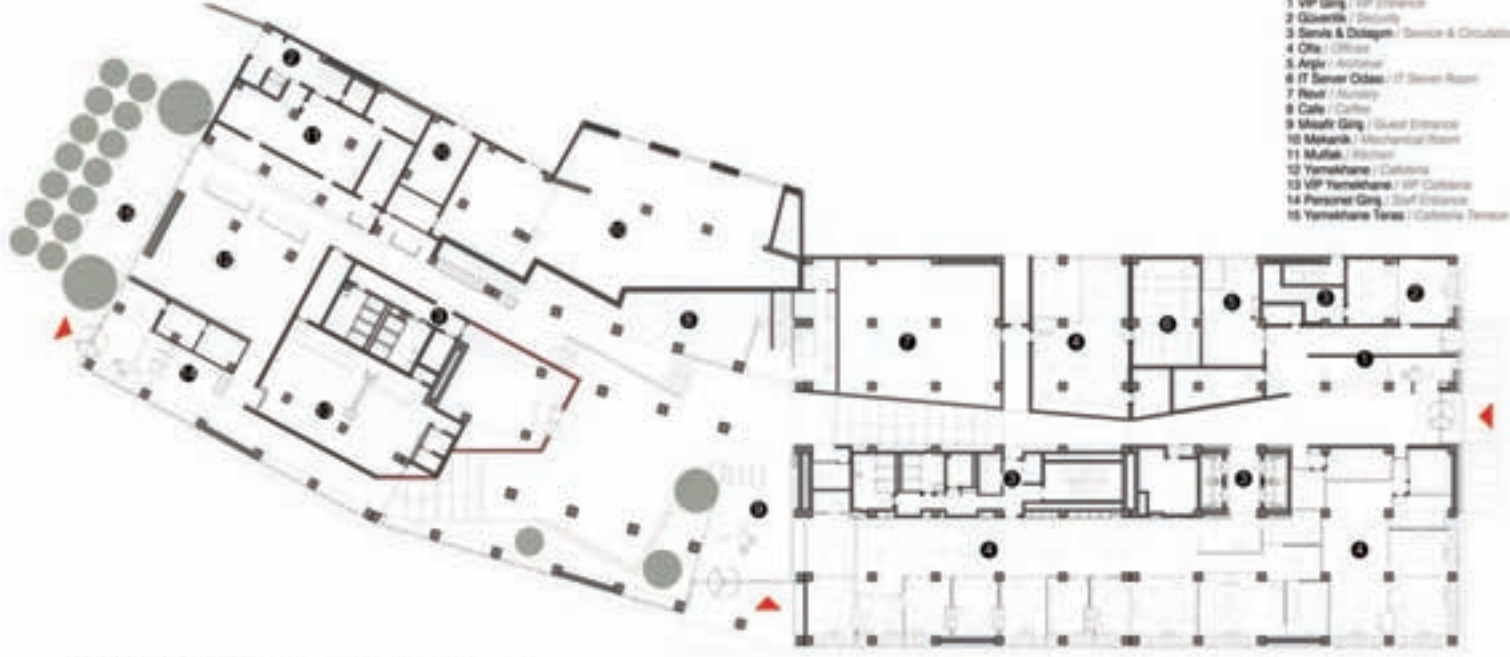
Kentsel ölçekte ızgara/kartezyen, arkeolojik alanda kazı /tanı yöntemi olur. Merkezsizdir. Yönsüz ve/veya çok yönlüdür. Grid her yola gelir. Yol dediğimiz de bir araçtır. Bir yerden bir yere ulaşmak gayesini taşır. Dolayısıyla yükü vardır. Olsa olsa güzergâhında ya bastırıp gidilir ya da oyalanılır.

Doğuş Yönetim Binası Cepheleri Hakkında

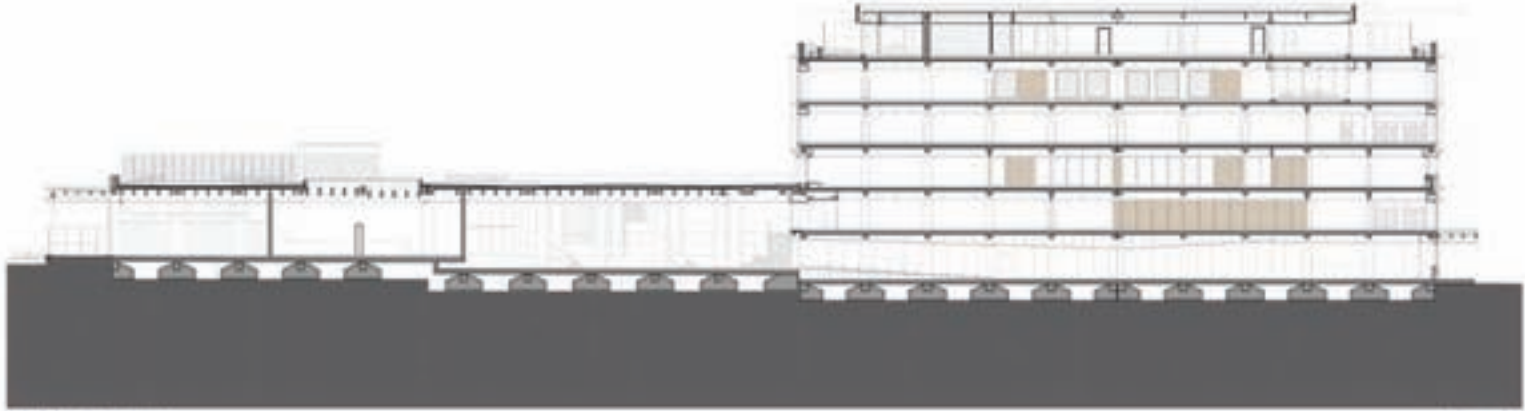
Burada bizim gridimiz sürecin bir parçası oldu. İçine zaman kaçtı. İşlek bir yol üstü ofis cephesinin cam yüzeylerini içerde tutmak, kurulu bir strüktürün ortak paydalarını yakalamak ve iç partisyonlara esnek, ne zaman nereye gideceği belli olmayan bir mekân akışına yol vermek gayesi gridal paterni teşkil etti. Pragmatik bir güdü ve yapının içeriye ve dışarı ile oluşturduğu ilişkinin faydasına dair bir makine aksamı gibi kuruldu. Grid yararcıdır. Burada olduğu gibi yönünüze bağlı size siper olabileceği gibi cepheyi dokusal kılması yanı sıra tasarıma dair alt faydaları da gerekçelendirirse ondan iyisi yoktur. Bana ise hep henüz hiç bilmediğimiz ya da farkında olmadığımız, belki de bu dünyaya ait olmayan başka bir geometri ihtimalinin gizemini taşır.

- 1 VIP Giriş / VIP Entrance
- 2 Güvenlik / Security
- 3 Servis & Dolaşım / Service & Circulation
- 4 Ofis / Office
- 5 Antraj / Antechamber
- 6 IT Servis Odası / IT Service Room
- 7 Rest / Mundry
- 8 Cafe / Coffee
- 9 Müşteri Giriş / Guest Entrance
- 10 Mekanik / Mechanical Room
- 11 Mutfak / Kitchen
- 12 Yemekhane / Cafeteria
- 13 VIP Yemekhane / VIP Canteen
- 14 Personel Giriş / Staff Entrance
- 15 Yemekhane Teras / Cafeteria Terrace

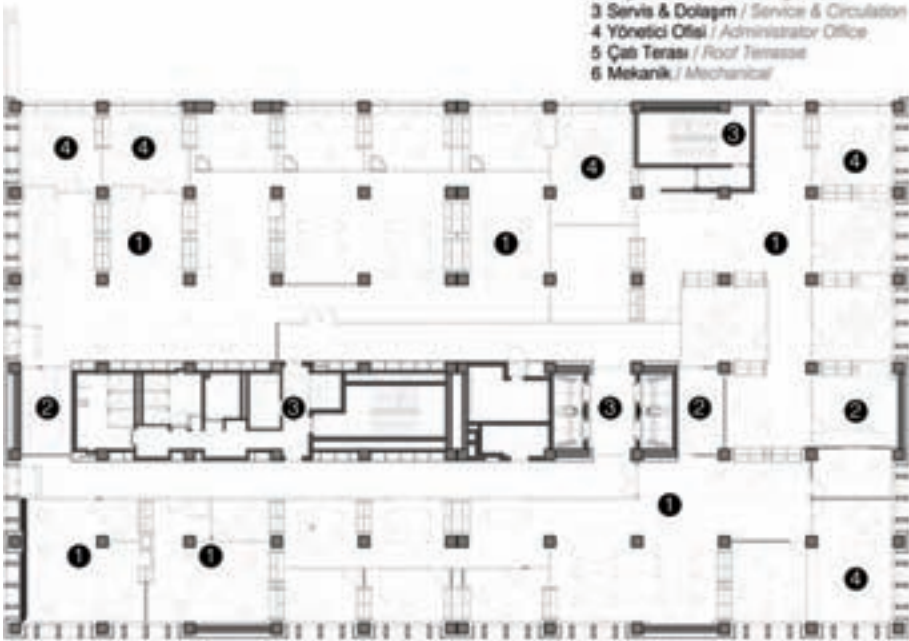
ZEMİN KAT PLANI / GROUND FLOOR PLAN

KESİT / SECTION

- 1 Ofis / Office
- 2 Toplantı Odası / Meeting Room
- 3 Servis & Dolaşım / Service & Circulation
- 4 Yönetici Ofisi / Administrator Office
- 5 Çatı Terası / Roof Terrace
- 6 Mekanik / Mechanical

1. KAT & TERAS KAT PLANI / FIRST & TERRACE FLOOR PLAN

Proje Adı: Doğuş Yönetim Binası

Proje Yeri: Ayazağa – Şişli – İstanbul

Tasarım Ekibi: Cem Sorguç, Tolga Yağlı, Elvan Çakıt,

Yardımcı Mimarlar: Gizem Candemir, Yıldız Arıcan,

Deniz Gezgin, Amina Rezoug

Mimarlık Ofisi: Cm Mimarlık

İşveren: Doğuş Gayrimenkul Yatırım Ve İşletme A.Ş. / Doğuş Holding

Proje Tarihi: 10.2011 – 11.2012

Yapım Tarihi: 11.2011 – 11.2012

Toplam İnşaat Alanı: 13.790 m²

Cephe Danışmanlık: Cwg Consultancy Ltd.

Yangın Koruma Danışmanlık: Elit Mühendislik

Statik Projesi: Mpi Engineering Project Construction Co. Ltd.

Elektrik Projesi: Orient Research Consulting Engineers

Mekanik Projesi: Rota Mühendislik

Aydınlatma Projesi: Nergiz Arifoğlu Light Style

Tesisat Projesi: Rota Mühendislik

İç Mekan Tasarımı: Cm Mimarlık

Peyzaj Projesi: Dds Dalokay Design Studio

Ana Yüklenici: Yeni Teknik Yapı

Fotoğraflar: Cemal Emden

TAC SEV Yeni Kampüsü, mevcut Tarsus Amerikan Koleji'nin (TAC) karşı parseline inşaa edilmiştir. Yeni kampüsün programında; okul, yurt ve çok amaçlı kullanımlar olmak üzere 3 fonksiyon vardır ve her biri ayrı binalarda çözülmüştür. Bu kullanım biçimleri binaların kütlelerini doğrudan etkileyen verilerdir.

Okul bloğundaki temel yaklaşım: sınıfların endirekt gün ışığından yararlanmak üzere kuzey cephede yer alması ve bu sebeple güneşe bakan koridorlarında ekstra iklimlendirme maliyetlerine sebep olmamasını sağlamak olmuştur. Bölgenin oldukça sıcak hava şartlarına rağmen, bina içi iklimlendirmenin ve temiz hava ihtiyacının olabildiğince doğal yollardan sağlanması hedeflenmiştir. Bu verilerle tasarım, binanın cephesinden kopuk bir kabuk sistemi ile çevrelenmesini gerektirmiştir. Bu kopuk kabuk; dolu parçalardan oluşan, aralıklı sıralanmış, ışık ve ısıyı optimum düzeyde geçiren karakterdedir. Koridor için açılı olarak yerleştirilen cephe elemanları diğer cephelerde binaya dik olarak durmaktadır. Böylelikle şehre bakan yüzeylerde bir görsel kontrol sağlanmıştır.

Yurt binasında odalar kuzey ve güney cephelere bakmakta, koridor binanın orta aksında yer almaktadır. Odalar için maksimum aydınlıktan yararlanmak, ama aynı zamanda mahremiyetin de korunabilmesi, cephe karakteristiğini şekillendirmiştir. Bu nedenle okul bloğunda olduğu gibi cepheden kopuk ve cepheye dik konumlandırılan cephe elemanları tüm binada aynı görsel sürekliliği sağlamaktadır.

Çok amaçlı kullanımlar: konferans salonu, spor salonu, yemekhane ve bu birimleri birleştiren fuaye ile sığınak ve teknik alanları içerir. Bu programlar tek bir bina içine sığdırılırken görülebilirlik, ulaşılabilirlik, ışık gereksinimi ve aynı zamanda kompakt bir çözüm sunabilmek gibi kaygılar gözetilmiştir. Bina temelde kapalı bir dikdörtgen prizmadır. Cephenin doluluk boşluk dengesi, fonksiyonların bir aradalığı ile şekillenmiştir. Bina, programı gereği kamuya açık bir yapıdır. Bu herkese açık birimlerde, tarihi bir kent olan Tarsus'un simgesel yapılarına çeşitli görüntüler verilmesi hedeflenerek, kesintisiz devam eden cephe sürekliliği bu yerel sembollerle sergileyebilme amacıyla hareketlendirilmiştir, büyütülmüş, genişletilmiştir. Kampüsün cephe dili, özel kullanım mahalleri için binadan kopuk duran bir sistem ve genel kullanım (wc, merdiven gibi) alanları için ise kapalı yüzeyler olarak sonuçlanmıştır. Tüm bu kullanım koşulları ile şekillenen sistem; devamlılık gösteren prekast elemanlar ile tümüyle kapalı cephelerin birlikteliğini kendiliğinden kurmuştur.

Proje Adı: TAC SEV Yeni Kampüsü

Proje Yeri: Tarsus / Mersin

Tasarım Ekibi: İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar, Arın Tanrıku, Onat Över, Ayça Taylan, Sezen Bilge, Zeynep Şankaynağı, Yasemin Hacıkura, Işık Süngü, Emre Cestel

İşveren: Sağlık ve Eğitim Vakfı

Proje Başlangıç- Bitiş Tarihi: 2011-2013

İnşaat Başlangıç- Bitiş Tarihi: 2012-2014

Yapım Türü: Betonarme - Çelik

Statik Proje: Denge Mühendislik

Mekanik Proje: Beta Teknik Mühendislik

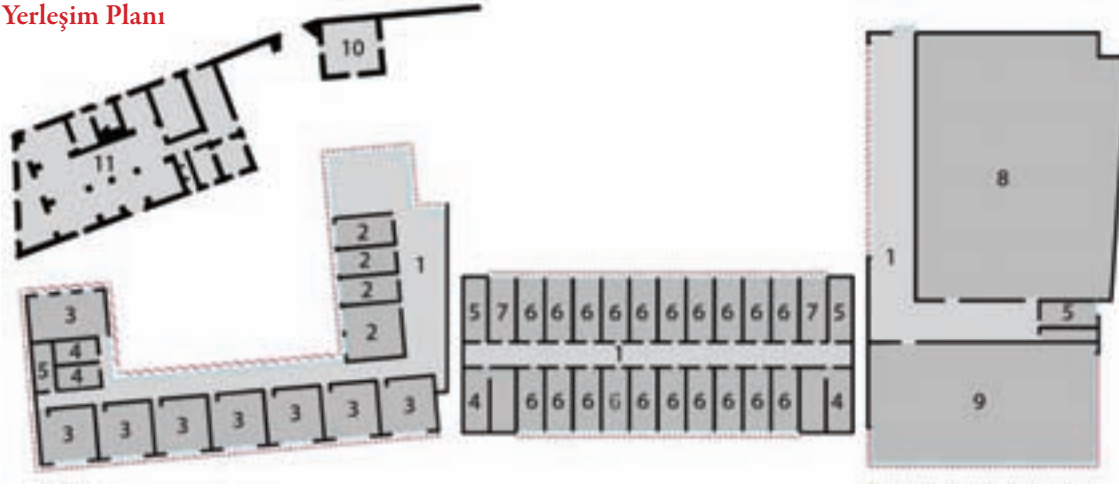
Cephe Danışmanı: Mimpa

Peyzaj Tasarımı: Tasarım

Ana Yüklenici: Ran İnşaat

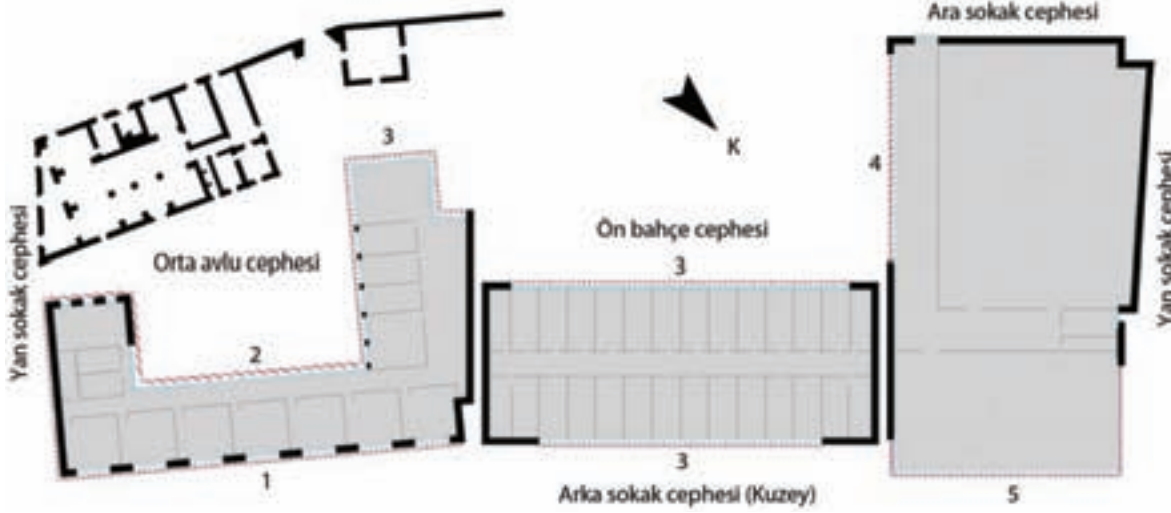
Fotoğraflar: Cemal Emden, Akın Girav, Ayça Taylan

Yerleşim Planı

- 1 Koridor
- 2 İdari ofisler
- 3 Sınıflar
- 4 Wc
- 5 Merdiven
- 6 Yurt odaları
- 7 Belletmen odaları
- 8 Konferans salonu
- 9 Spor salonu
- 10 Güvenlik binası (tarihi yapı)
- 11 Kütüphane (tarihi yapı)

Fonksiyona Bağlı Olarak Farklılaşan Cephe Sistemleri

Cephe karakterini belirleyen etmenler:

- * Sınıflar ve spor salonunda kuzey ışığı alınması
- * Bahçe ile maksimum ilişki kurulması
- * Birbirine bakan cephelerle oluşacak koridor etkisi
- * Dış cephelerin dar yan sokaklarla etkileşimi

Sınıf cepheleri kuzeye taraftadır ve direkt güneş ışınları yerine gün ışığı alınması amaçlanmıştır. Güneye bakan koridorların cephesindeki panel sistemi, cepheye açılı konmuştur. Bu açı sabah güneşini hafifçe süzüp içeri alırken öğleden itibaren tam gölge sağlamaktadır. Yurt odalarında doğrama sistemi, doğal ışık ihtiyacını karşılamak üzere tüm cephe boyunca devam ederken, güneş kırıcıların sağladığı derinlik karanlık etkisi ile de gerekli mahremiyeti yakalamaktadır. Konferans salonu fuayesinde tüm cephede doğrama sistemi oluşturulmuştur. Kuzeye yönlendirilen paneller ve alt kotta 4m'lik saçak ile gölgeleme ihtiyacı karşılanmaktadır. Spor salonunda alttan 1m'lik bir pencere bantı ile salon aktivitelerini engellemeyecek bir konfor sağlanmaktadır. Salonun üst kotunda 2m yüksekliğindeki ikinci bant pencere gökyüzü aydınlığını içeri almak içindir.

1- Sınıf Cephesi

2- Koridor Cephesi

3- Yurt Cephesi

4- Fuaye Cephesi

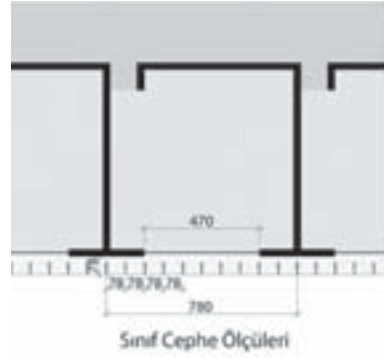
5- Spor Salonu Cephesi

Farklı Cephe Sistemleri

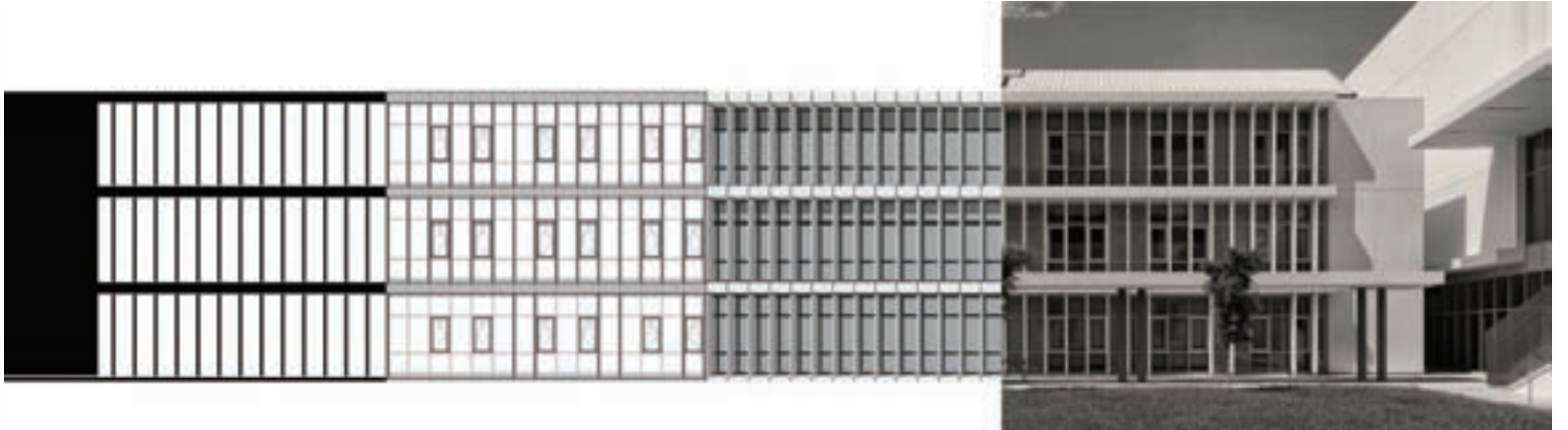
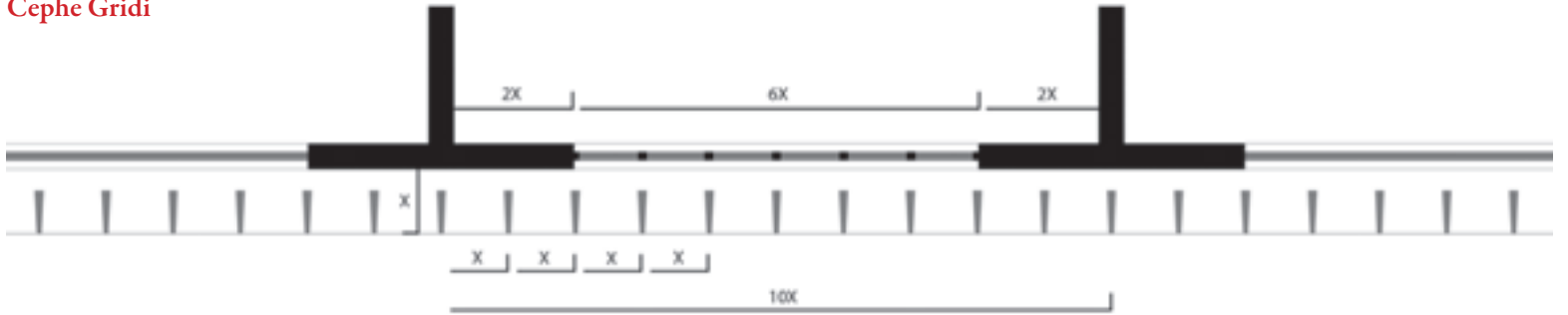

Mahal Fonksiyonu Plan - Cephe İlişkisi

Sınıf aksları 10 eşit parçaya bölünüp güneş kırıcı paneller bu eş parçalara denk getirildi. Pencere boşluğu - dolu duvar ilişkisi ve hatta doğrama kayıt sistemi de bu düzene göre ayarlandı. Yurt odalarının gelecekte sınıfa dönüştürülebileceği öngörülerek, farklı iki bina olmasına rağmen aynı aks ölçülerinde yapıldı. 1 sınıf aks aralığına 2 yurt odası sığdırıldı. Yurt odalarının ara duvarları, bir aks B.A. perde + gazbeton duvar, diğer aks kuru duvar yapılarak duvarın kaldırılması aşamasında teknik olarak bir avantaj sağlayacağı öngörüldü.

Cephe Gridi

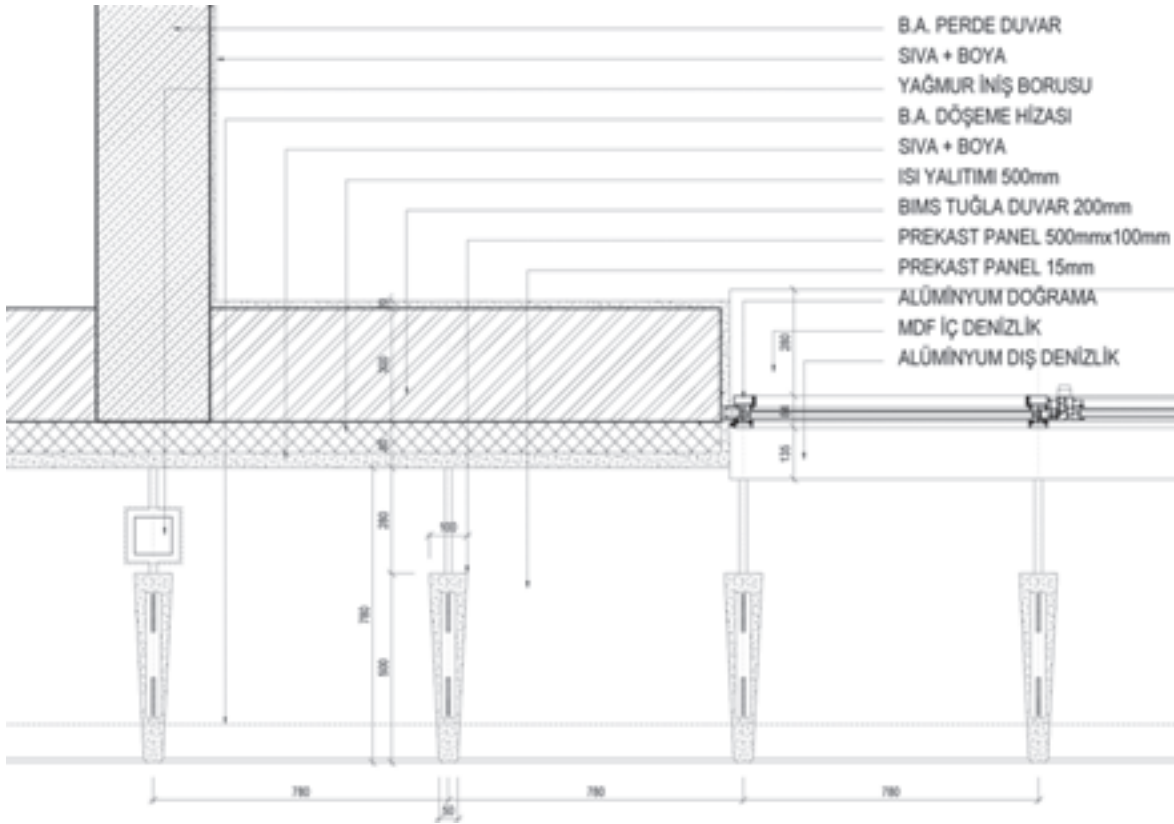

Malzeme, Renk ve Doku

Cephe malzemesi seçiminde bölgenin, ilçenin, sokağın karakteristik özelliklerinden yola çıkıldı. Renk, tarihi taş dokusundan referans alındı. Bu dokunun zaman içinde değişimi, benzer karakterli bir prekast mazlemenin kullanımında etkili oldu. Mevcut taş duvarların karolajı prekast panellerin düzenini şekillendirdi. Prekast paneller cephede binaya dik (doğrama önü güneş kırıcı) ve binaya paralel (dolu cephe) olarak amaca uygun olarak yerleştirildi.

Sistem Detayı

Gün İçinde Değişen Gölge Oyunları

İç Mekanda Cephenin Sağladığı Aydınlık Konforu

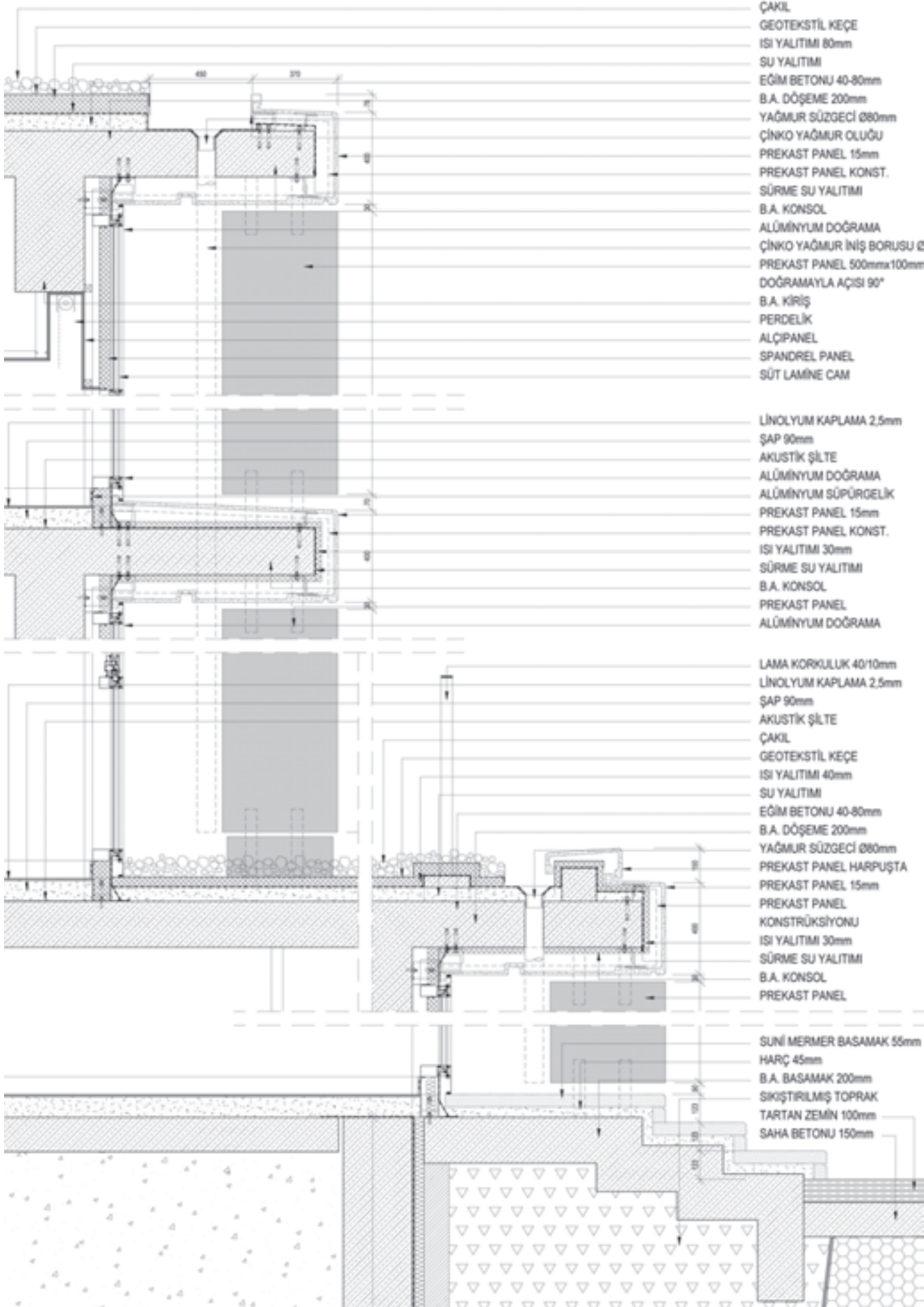

Tarihi Doku İle İlişki

Yan sokaktan, Sadık Paşa Konağı ve diğer tarihi yapılar. Spor salonu içinden, Tarihi Ulu Caminin, bir tanesi saat kulesi olan minarelerinin görünüşü. Konferans salonu girişinden, eski kampüs sınırları içindeki Stickler binası.

Sistem Detayı

Atölye Yürütücüleri:

Cansu Cürgen, Kerem Piker, Hüseyin Kahvecioğlu

İstanbul Teknik üniversitesi Mimarlık Bölümü 2015 Bahar dönemi 4. Yarıyıl Proje Stüdyosu kapsamında Metropol ve Barınma konulu proje stüdyosu içerisinde Cansu Cürgen, Kerem Piker ve Hüseyin Kahvecioğlu yürütücülüğünde gerçekleştirilen Cephe Gridi Atölye Çalışması, kentin içerisinde anonimleşmiş ofis yapılarını cephe gridi üst başlığı ile yeniden anlamaya yönelik bir çaba olarak izlenebilir. Döneminin önemli ticari aksları üzerinde yer alan ve her biri farklı bir iddia ile gerçekleştirilmiş, ancak zaman içerisinde bir miktar pırlıltılarını yitirmiş olan söz konusu yapılar, atölye çalışması kapsamında üzerlerindeki patinayı bir miktar geride bırakarak mimari ifade araçları ile yeniden kayıt altına alınıyor. Atölye çalışmasının kapsamı mima-

ri bir ölçüm sürecinden ziyade içinde bulunduğumuz fiziksel çevreyi yeniden adlandırma çabası olarak görülebilir.

Yayınlanan İşler:

- 1- Pelin Yıldız
- 2- Irmak Fermen – Zeynep Küheylan
- 3- Büşra Yalçinkaya
- 4- Merve Yıldırım – Hilal Günay
- 5- Meryem Büşra Yavuz- Bilgesu Ece Çakır
- 6- Ceren Akın – Şüheda Gül

Katılımcılar:

Irmak Fermen, Zeynep Küheylan, Büşra Yalçinkaya, Pelin Yıldız, Merve Yıldırım, Hilal Günay, Meryem Büşra Yavuz, Bilgesu Çakır, Ceren Akın, Şüheda Gül, Aybüke Safi, Elif Çivici, Furkan Avcı

Pelin Yıldız Akbank Genel Müdürlük Binası (Sedad Hakkı Eldem), Meclis-i Mebusan Cad. No 147/A Fındıklı

Irmak Fermen – Zeynep Küheylan

Vakıflar Çarşısı,
Halaskargazi Cad. No:351, Şişli

Büşra Yalçınkaya

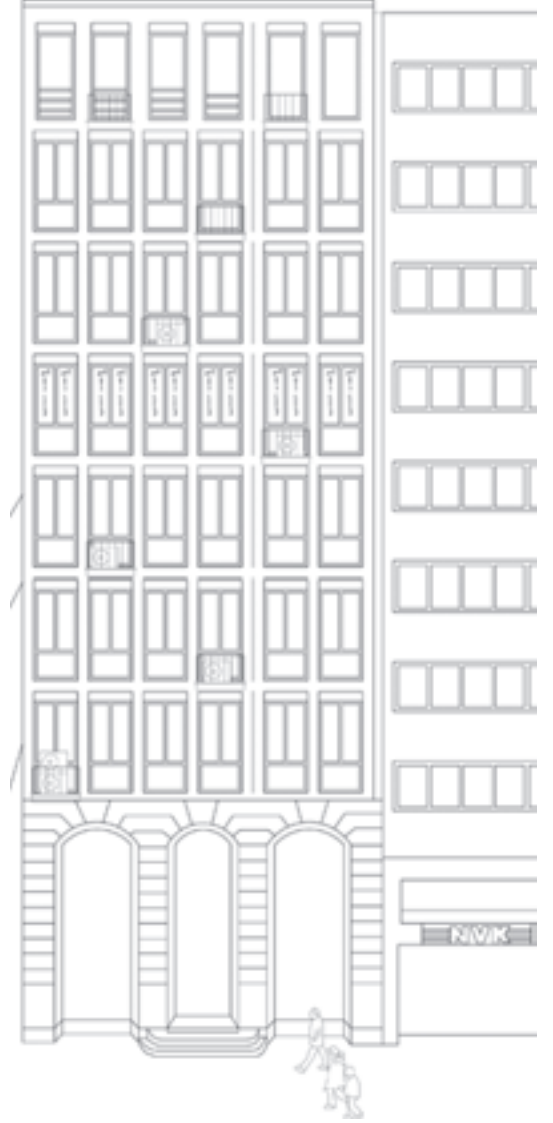
Akbank Halaskargazi Şubesi,
Halaskargazi Cd. No:200, Şişli

Merve Yıldırım – Hilal Günay Şakir Paşa İşhanı, Cumhuriyet Caddesi No:59, Elmadağ, Taksim

Meryem Büşra Yavuz- Bilgesu Ece Çakır
Orya Han, Meclisi Mebusan Cad. No:19

Ceren Akın – Şüheda Gül Sima Apartmanı, Halaskargazi Cad. No:194/A

44 OKUL 44'Ü DE FARKLI OKUL

UYGUR MİMARLIK'TAN İSTANBUL PROJELERİ

Sayılar ve uygulama sürelerinin akla getirdiği tip proje anlayışı ve TOKİ standartları bu 44 okulun kaderini tayin edememiş. Tamamlanıp Cemal Emden'in titiz merceğinden geçmiş 38 yapıya topluca bakıldığında, kitlesel sayılabilecek hızlı bir üretimin de istenirse pekâla çeşitlilik ve niteliği gözetilen bir tasarım disipliniyle gerçekleştirilebileceği görülüyor.

Aydan Balamir

Fotoğraflar:
Cemal Emden

Semra ve Özcan Uygur'un 2010 yılında projelendirmeye başladığı 44 okul, sık rastlanmayan bir niceliğin nitelikte buluşmasını örnekliyor. İstanbul'un 44 yerine atılmış mimari imzalar gibi bir üretim! Hacimli bir yayınlı kayda geçmeyi hakeden bu okullar, meslek ortamını olduğu kadar, eğitim yapıları için nitelikli tasarım hizmeti almaya niyeti olan –ya da almamakta direnen– ilgili ve yetkili kesimleri de ilgilendirecek bir performans sergilemekte.⁽¹⁾

İstanbul'da okulların yenilenmesi, kamu binalarının depreme hazırlanışına yönelik İSMEP (İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi) kapsamındaki alt projelerin ağırlıklı bir bölümünü oluşturuyor. 2006 yılında Valilik bünyesinde kurulmuş İPKB (İstanbul Valiliği İstanbul Proje Koordinasyon Birimi) tarafından yürütülen proje, afet olduktan sonra “yaraları sarma” mantığından ziyade, olası afet senaryolarına karşı sakinlik ilkeleri doğrultusunda gerçekleşmekte.

Sayılar, Süreler ve Hedefler

Süresi 2006-2019 olan projenin bütçesi 1,5 milyar Avro.⁽²⁾ Proje, yaklaşık 1,5 milyon öğrencinin güvenli ve nitelikli yapılarda eğitim görme olanağını hedefliyor. Tamamlanmış olan 759 okulun 579'u güçlendirme, 180'i yıkıp yeniden projelendirme olarak planlanmış. İkinci grup içinde yer alan bu 44 okul, İstanbul'un 14 ilçesinde (Resim 1) konumlanıyor: Bakırköy (1), Bayrampaşa (5), Beşiktaş (4), Beykoz (1), Beyoğlu (2), Esenyurt (1), Eyüp (6), Fatih (2), Gaziosmanpaşa (1), Güngören (4), Kağıthane (8), Şişli (1), Üsküdar (5), Zeytinburnu (3).

2012 yılında tamamlanan ilk yapıdan sonra 2013'te 26 ve 2014'de 11 olmak üzere, toplam 38 okul eğitime açılmış durumda. Kalan 6 projeden ikisi inşaat halinde, üçü ihale aşamasında, biri iptal edilmiş. Uygulama projeleri çizilip ihale dosyası hazırlanmış olan projenin iptal edilişi, ilgili belediyenin bina altına otopark yapma talebi nedeniyle. (Dünya Bankası kredisi buna olanak tanımayınca, belediye projeyi onaylamıyor.)

(1) Yapıların ilk yayınlışı: Semra Uygur, “İstanbul'da 44 Okul” *Yapı-Ek: Yapıda Ekoloji*, Nisan 2015, 38-43. Ayrıca, Arkitera'nın Türkiye Mimarlık Yıllığı 2014 seçkisi içinde yer alan okul yapılarının sergilenişi: 6, 7, 8 Nisan 2015 (Studio X, İstanbul; İzmir Mimarlık Merkezi, TSMD Mimarlık Merkezi, Ankara).

(2) Projenin kaynakları Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Yatırım Bankası ve İslam Kalkınma Bankası'ndan sağlanmakta.

01/ 44 okulun İstanbul'daki dağılımı

Sayılar ve uygulama sürelerinin akla getirdiği tip proje anlayışı ve TOKİ standartları, bu 44 okulun kaderini tayin edememiş. Tamamlanıp Cemal Emden'in titiz merceğinden geçmiş 38 yapıya topluca baktığında, kitlesel sayılabilecek hızlı bir üretimin de istenirse pekâla, çeşitlilik ve niteliği gözetan bir tasarım disipliniyle gerçekleştirilebileceği görülüyor. Türkiye'de okul mimarisinin seçkin örnekleri dışındaki yerleşik pratiğin sorunlarını aşabilmek, öncelikle müellif seçimini gündeme getirmekte. Bu bakımdan, Uygur'ların okul mimarisindeki birikimi olumlu bir etken. Mesleki maharet kadar, mimari niyetlerin gerçekleşmesine olanak tanıyan işveren, yüklenici ve tüm teknik ekibin payını da not etmek gerekir.

Mimarlar bu hacimde bir proje paketini "eğitim mekânlarının kabuk değişimi" için fırsat olarak gördüklerini belirtirken, devlet okullarını tip proje uygulamasının dışına taşımak için gayretlerini öncelikle iki noktaya değinerek açıklıyorlar: Okul yapılarının kamusal mekânla ilk kez yüzleşilen alan oluşu ve mekânın özgür-

leştirici potansiyeli. Her ikisi de teknik maharetin ötesinde bir sorumluluk yüklemekte tasarımcıya. Eğitim sistemi ve mekânlarının toplumsallaşma sürecindeki etkileri, kimi düşünce ve davranış kalıplarının edinilmesindeki rolü ve bellekte bıraktığı kalıcı izler, çağdaş okul mimarisinde dikkate alınması beklenen konular. Eğitime bakışla ilgili temel hedeflerin yanı sıra, günümüzde her tür yapı için geçerli olan sürdürülebilirlik esaslarının gözetilmesi de, topluma örneklik etmesi beklenen eğitim mekânları için ihmal edilemez bir zorunluluk.

Okul mimarisindeki yerleşik pratik ise, bu en temel koşullarda yetersiz kalmakta ısrarlı görünüyor. En belirgin örneğini Bakanlık eliyle üretilen tip projelerde bulan yerleşik pratiğin kimi müzmin özellikleri, tip projeye sınırlı da olmayabiliyor. Topyekûn bir kabuk değişimi için, eğitim-öğrenimin ideolojik temellerinin yanında, mimarlığın insana ve çevreye yönelik tutumlarını da sorgulayan eleştirel bir yaklaşıma ihtiyaç var.

02

03

04

05

06

Eğitim Anlayışının Mekânsal Karşılıkları

Yerleşik pratiğin düşünsel altyapısı, hegemonik/otoriter anlayışın izlerini taşır. Bedenlerin denetim ve baskı altına alınışını ağaç yaş iken başlatan “talim-terbiye” eksenli anlayış, okul mimarisinin aynılaştırmış mekân ve kütle özelliklerinde açığa çıkar: hiyerarşik düzen, denetimli koridorlar, sabit program elemanları, monoton cephe düzenleri gibi unsurlar, nizam ve tahakkümün esas olduğu eğitim sistemiyle örtüşür. Okul yapılarının tasarım ve uygulama yönünden özensizliği, eğitime verilen değerın göstergesi olarak, tabloyu tamamlar. Eğitenle eğitilene değersizleştiren bu tabloda, insanı yücelten estetik duyuların gelişimini destekleyecek ortamlara yer yoktur. İçinde yıllar boyu yaşanacak yapı, hatırlanmaya değer özellikler barındırmaz. Mekânsal anıların birikimine elveren güçlü bir ‘yer’ deneyiminin eksikliği, gelecekte yaşanacak mekânlarda nitelik beklentisini de zayıflatır. (İnsan başka bir hayatı bilmeyince, kendine verilenle yetinebiliyor.)

Söz konusu 44 okulun tasarımında ise, toplumsallaşma ile bireysel gelişimin birlikte gözetildiği; sorgulayıcı, yaratıcı ve özgür düşünceye öncelik tanıyan çağdaş eğitim anlayışının yerleşmesi umuduyla yola çıkılmış. Özgürleştirici mekânın araçları için mimari bir formül bulunmasa da, modernist mekânın kuruluş esasları bu yönde sağlam bir rehberlik sağlamakta. Ezici hiyerarşi, simetri ve klişeleşmiş çözümlerden kaçınan modernist mekân, kullanıcılarına özgün deneyimler sunar. İncelenen okullardaki belirgin unsurlar, modernist mekânın asal özelliklerini taşıyor: içle dışı kaynaştıran farklı dış mekân ve cidarlar, dolaşım mekânlarının akışkanlığı, mekânlar arası geçirgenlik ve gün ışığının içeriye alınışındaki çeşitlilik.

08

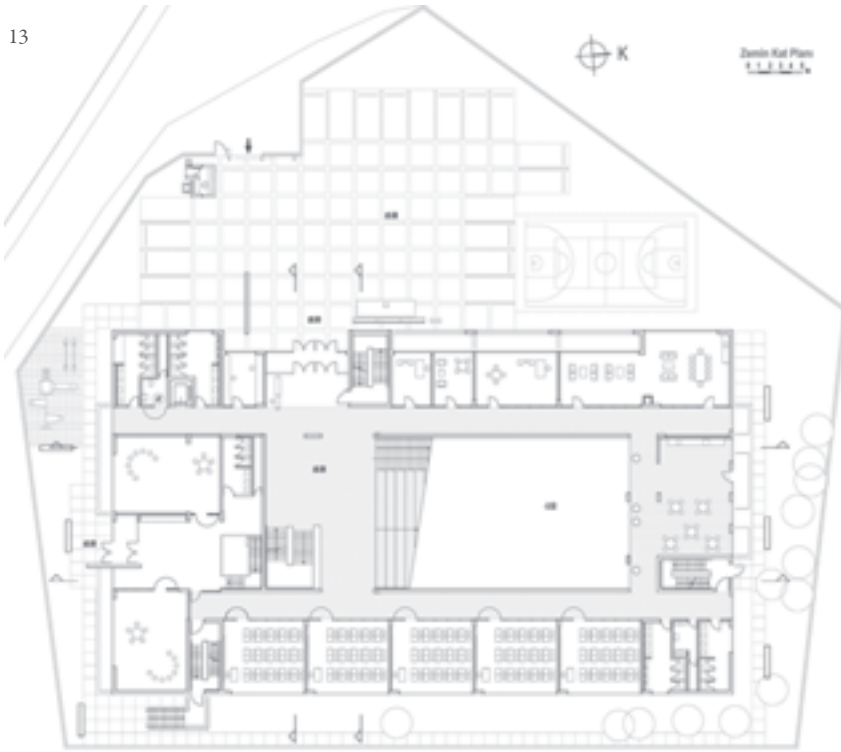

09

02-03/ Eyüp, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu
04-05-06/ Kağıthane, Gültepe İlkokulu
07-08-09-10/ Beyoğlu, Kaptanpaşa İmam Hatip Ortaokulu

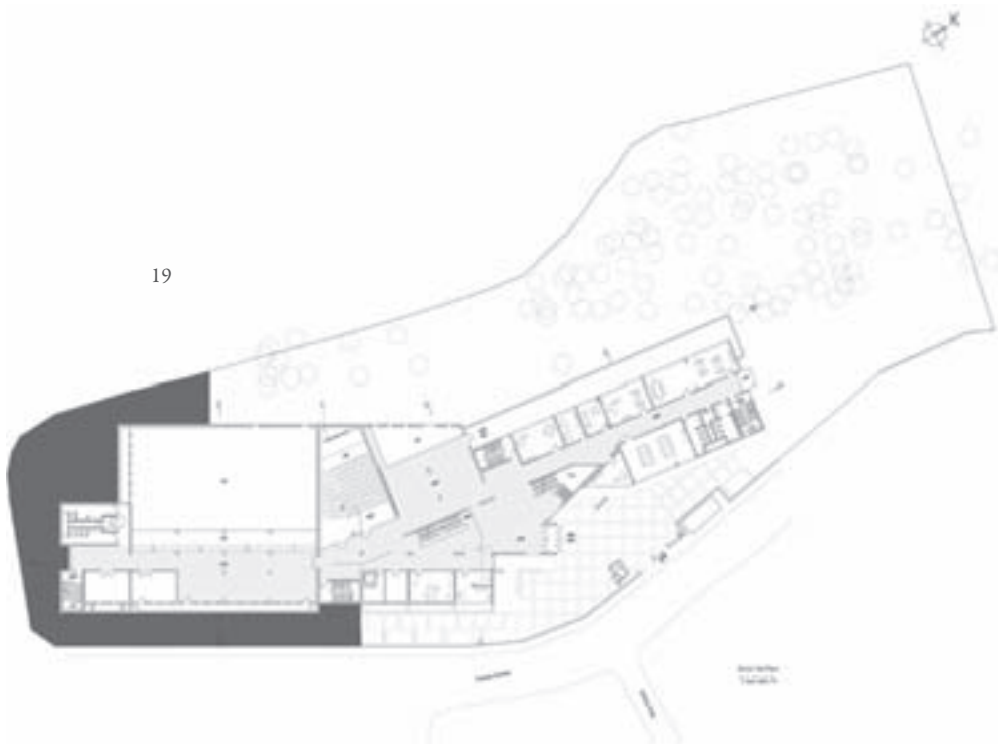
10

11-12-13-14-15/ Güngören, Tozkoparan Ortaokulu
 16-17/ Fatih, Ali Suavi İlkokulu
 18-19-20/ Kağıthane, Ahmet Çuhadaroğlu Ortaokulu

Bu gibi özellikleri taşıyan bir mekânda çağdışı bir eğitim anlayışı sürdürülemez mi? Mekân tek başına dönüştürücü güce sahip değilse de, dönüşümü destekleyici ve tamamlayıcı rolünden söz edilebilir. Modernist mekânın özgür düzenine ve demokratik davranışa yatkın karakterine aşinalık geliştiğinde, otoriter mekâna geri dönmek zorlaşır. Cin şişeden bir kere çıkmıştır... Öğrencinin özenli ve özellikli mekânlarla erken yaşta tanışması, kent kültürü ve çevre bilincinin kazanılması için de ön koşul sayılmalı; hiç deneyimlenmemiş bir niteliğin sonradan talebi kolay değildir. Uygur'ların öngörüsü, bu mekânlarda yetişecek gençlerin ileride daha iyisini talep edecekleri yönünde.

21-22-23/ Kağıthane, İmece İlkokulu
 24-25/ Üsküdar, Hattat İsmail Hakkı İlkokulu
 26/ Kağıthane Gültepe İlkokulu
 27/ Eyüp, Gümüşsuyu İlkokulu

Bağlamla İlişkileniş

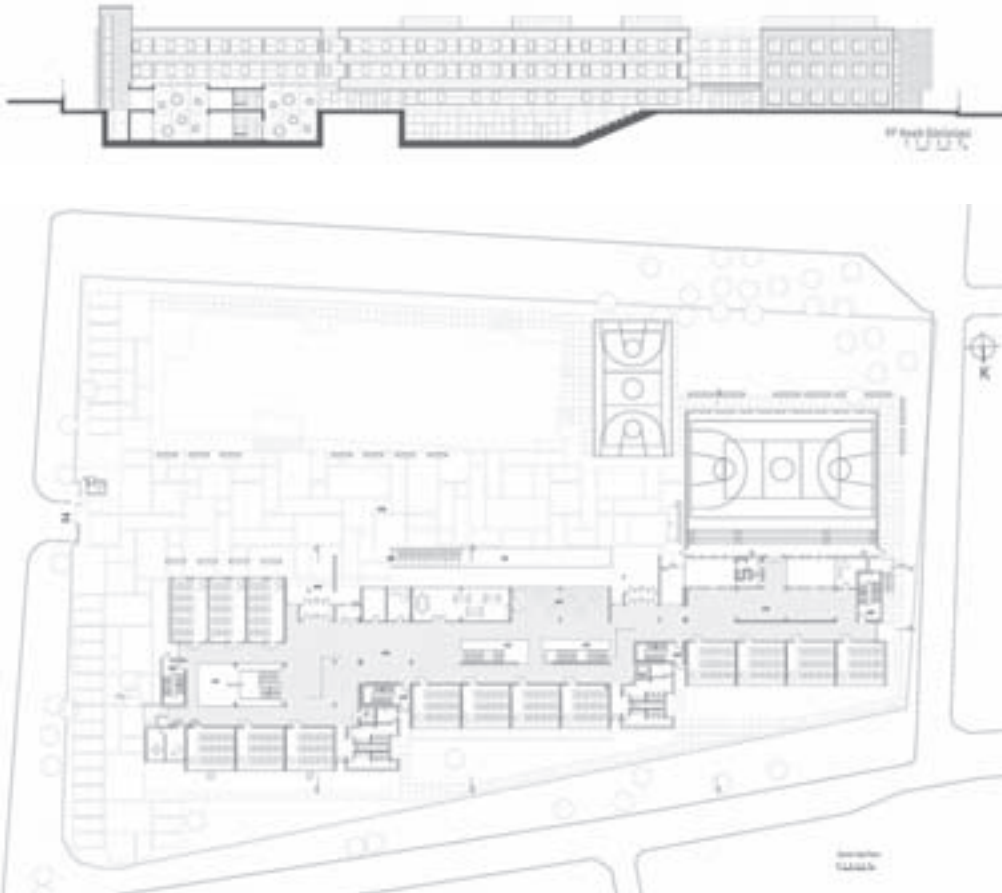
Yerleşik pratikte okul, kent içinde konumlanmış dahi olsa, kentin gündelik yaşamından yalıtılmış bir “kamp” özelliği taşır. Kent dışına atılan “kampüs” modeli bu bakımdan ideal çözümdür; okulu dış dünyadan koparıp kendi içine kapalı bir topluluk oluşturur. Güçlü ve canlı bir bağlam içinde değilse, çevresiyle ilişkilenebilmesi de öncelikli bir tasarım beklentisi olmaz. Kent içinde olduğu halde bağlamıyla ilişki kuramayan okul yapıları ise, ödevini yapmakta geri kalmıştır; varsa mimarının, yoksa tasarımsız seri üretim anlayışındadır kabahat.

Söz konusu 44 okulun kent içi konumları, yalıtılmış bir kamp düzeninden farklı olarak, kent yaşamından öğrenme ve çevre duyarlılığını artırma yönünde olanaklar sağlamakta. Gerçekleşmiş olan okulları yakın çevresiyle birlikte gösteren fotoğraflar, mimarların bağlamcı tutumunu sergiliyor (Resim 26, 27). Yapılar yer aldıkları semtin heterojen dokuları içinde yadırganmıyor; komşu yapıların ölçek, biçim ve renk çeşitliliğiyle diyalog kurabiliyor. Öte yandan, “çevreye uyum” olarak dile pelesenk edilmiş bir niyet de taşıyor; mimari dili ile farklılaşıp, görünürlüğünü ortaya koyuyor. İyi bir mimarının yerden ne aldığı kadar, yere ne verdiği sorusuyla da hesaplaşması gereği, bu yapılar için de geçerli. Mimarların ifadesiyle, yapıların “hem mevcut mekânla kaynaşması hem de yerine bir değer kazandırması” hedeflenmiş. Mimarlığın bir başka pelesenki olan “mimari kimlik” sorunu bu eksenle tartışılmayıp, zaman ve mekândan münezzeh kimlik egzersizlerine kapılmak ise, yerleşik okul mimarisinin son dönem sancılarının biri olarak karşımızdadır.

28/ Beyoğlu, Muallim Cevdet İlkokulu
 29/ Beşiktaş, Hasan Ali Yücel Ortaokulu
 30/ Fatih, Uzun Yusuf Ortaokulu
 31-32/ Üsküdar, Sultantepe Ortaokulu
 33-34-35-36/ Zeytinburnu, 100. Yıl Çok Programlı Anadolu Lisesi

Mimari Kimlik ve Üslup

Yerleşik okul yapılarında mimari bir kimlik sorunu olduğunu teşhis eden yetkili mercilerin son yıllarda bulabildiği çözüm, yapılara tarihi kostümlerle kimlik kazandırma gayreti olmuştur. Okul mimarisinde resmi üslup haline gelen sözde Selçuklu tarzı okullar furyası, aslında sıradan mimarlık pratiğinin bildik plan şemaları, yapım teknolojisi ve malzemeleriyle üretilen, şimdiki dünyaya ait yerel-modern bir şivedir. Tarihi gelenekten öğrenmeye çalışmaz, kolaycı bir tarihi imaj tüketicisidir. Modernist de değildir kuşkusuz, fakat modernliğin bir yüzü olan popüler kültüre aittir. Dolayısıyla ne gerçekten tarihi ne de modern olabilen, hüsnâ bir pratiktir. Kimlik kaygısıyla yola çıkıp, paradoksal olarak, kimlik kaybıyla sonuçlanmaya yatkındır. Sahip olduğu görsel kimlik, niyetlendiği gerçek kimlikle hiç örtüşmediğinden, sahicilikten uzak bir kolaj olarak postmodern duruma eklenir.

Bu yeni-yerleşik pratik karşısında verilecek yanıt, sahici ve kişilikli bir mimariyi gerçekleştirme çabası olmalıdır. 44 okulun her birinde güçlü bir mimari kimliğin varlığı ve her birinin bulunduğu yere kimlik kazandıran özgün duruşu, bu yönde bir çabayı örnekliyor. Uygur'ların bir üslup sorunuyla yola çıkmadığı bu yapıların kiminde, gariptir, Anadolu yapı geleneğini çağrıştıran yapı tektoniklerinin kendiliğinden oluştuğu gözleniyor (Resim 28, 29, 30). Birinde ilgili belediyenin saçaklı çatı kuralına uymakla, bir diğerinde köşe parselinin ayrıcalığını kullanırken, ya da bildik konsol çıkmayı yapı yüzeyinden adabıyla ayırırken, buyurun size saçak, cumba ve bir de köşe çıkması! Vurgulu pencere kayıtlarının ölçüsü ve ritmini de, isteyen dilediği gibi okuyabilir. Yapıların alametifarikası olan rengârenk cephe elemanları için de bir kimlik şeceresi yazılabilir istenirse; alüminyum ve aynalı cam giydirme cepheli okulların Türk-İslam şeceresini kanıtlamaktan daha kolay olabilir.

37

38

39

Mimarlar, proje tek isimle anılsa da, 44 yapının 44 farklı şekilde tasarlanıp her birinin ayrı kimliklere sahip olmasına özen gösterdiklerini vurguluyor. Yapıların üst kimliği olan Uygur Mimarlık imzası ise, üretimin tümüne mimari bir bütünlük sağlıyor. Dil birliği içinde çeşitliliği sağlayan unsurlar, yapıların mekân, tektonik ve bezeme kurgularının yanı sıra, ışık ve renk paleti açısından incelenebilir.

Mekân: Her planın bir defalık çözümü, öncelikle bağlamın verilerine göre şekillenmekte. Dış mekânlar açısından bakıldığında, parselin imkân verdiği ölçüde ön, arka ve yan okul bahçelerinin yanı sıra, zeminde avlu ve kolonat, üst kotlarda balkon ve teras avlusu gibi yarı açık mekânlarla zenginleşen plan tipleri bulunmakta. Yazıya eşlik eden planlar incelendiğinde, okullar için tipolojik bir sınıflama yapmanın olanaksız olduğu görülür. Arsa koşullarına bağlı olarak lineer, atriumlu, orta hollüve kompaktolabilen plan çözümleri, açılı veya ortogonal geometrilerle de çeşitlenerek, bina kimliklerini çoğaltmaktadır. Kimi mekânda merdiven boşlukları baş role yükselirken, kiminde yer değiştiren boşluklarla farklı mekân büyüklükleri yaratılmıştır. Sabit program elemanlarının dışında esnek kullanımlı ortak alanların ve dolaşım kurgusu içinde yer alan açık etkinlik amfilerinin varlığı, etkileşimi ve mekâna aidiyet duygusunu güçlendirecek unsurlardır.

Tektonik: 44 okulun tasarımında, gerek yapıların tümüne ortak olan düşüncüyü ifade edebilmek gerekse kısıtlı zamanda yapılabilirliği sağlamak için, birbirine benzer tektoniklerin farklı bileşimlerle tekrarına gidilmiş. Yapılara dil birliği kazandıran temel bir özellik, doğal renk ve dokularıyla bırakılan kaba yapı ile işlenmiş hazır bileşenlerden oluşan ince yapı elemanlarının aracısız kompozisyonu olup, sürekli bakım gerektirecek sıva, boya, alçı panel vb. giydirmelerden arınmış binalar elde edilmiş olmasıdır. İçte brüt beton taşıyıcı elemanlar (kolon, perde, giriş, tavan ve merdiven döşemeleri) ile rengârenk bölücü duvar ve kapıların, yer yer de ahşap asma tavan ve amfi kaplamalarının rafine malzemesi, “iç mimarisiz” bir malzeme kullanımına olan özlemi gideriyor. Dış cephelerde ise brüt beton, tuğla ve metal (sinüzoidal levha) yüzeylerin kunt karakteri ile cam yüzeylerde doğramaların ritim ve orantıları, giydirme cephe sektörüyle oluşmuş “dış mimarlık” sendromundan muzdarip gözlere iyi gelmekte.

41

42

- 37/ Güngören, Ali Fuat Cebesoy Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
 38/ Kağıthane, Ziyapaşa İlkokulu
 39/ Güngören, Güngören Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
 40-41/ Üsküdar, Deniz-İş İlkokulu
 42/ Güngören, Ali Fuat Cebesoy Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

Bezeme / Donama: Ne iç ne de dış dekorasyona sahip olan yapıları bezeyen/ donayan unsurlar arasında (tefriş hariç) öne çıkanlar: i) Yerden koparılmış bir platform üzerinde, cama işlenmiş fotoğraf ve yazı panolarından oluşan Atatürk köşeleri. Bahçeye ve iç mekâna özenle yerleştirilmiş bu köşeler, yerleşik okul mimarisinin hazin büstlü mera-sim donatılarının hamasiyetinden uzak, zarif bir anma kültürü sunu-yor. ii) Sade, sağlam ve ergonomik bir parmaklık olarak tasarlanmış, iyi detaylandırılıp nitelikli üretilmiş merdiven ve galeri korkulukları. iii) Bahçelerin sert peyzajında, yere serilmiş halılar gibi görünen, renkli asfalt zeminler. iv) Tamamlanmış 38 yapının hemen hepsinin geniş cam yüzeylerinde tekrar eden renkli perfore levhadan cephe eleman-ları. Yapıların ikisinde perfore levha yerine renkli çubuklarla farklı bir deneme var; her iki çeşit de, işlevsel güneş kırıcı kisvesine bürünmeye gerek duymadan, yapılara neşeli bir ritim ve *maniera* katmakta.

Işık ve Renk Paleti: Yapıların yeterli gün ışığına kavuşması için getirilen çözümler, mimarının dilini/tarzını/kimliğini oluşturan baş etkenlerden sayılmalı. Geniş cam yüzeyler, döşemesiz giriş araları ve tepe ışıklıkları ile çoğaltılan ışık, mekânda farklı aydınlık tonlarına ve renklere boyanmakta. Işığın mekâna girdikten sonra duvarlar içinde hapsolmayıp yatayda yayılması, perde duvarlardaki boşluklar ve deliklerin yanı sıra, bölücü duvar ve kapı üstlerindeki açıklıklarla sağlanmakta. Brüt beton yüzeyler, zemin döşemeleri, beton blok yüzeyler ve mekânları kat eden korkuluklar, bütünüyle gri ve bej tonlarıyla, binaya hakim rengini vermekte. Bu bağlayıcı renk üzerine, içerde sınıf duvarları ve kapılarının, dış cephelerde ise perfore ve çubuk cephe elemanlarının getirdiği cesur renk paleti, yapıları boya küpüne batırmadan alabildiğine canlandırmakta. Perfore panellerin renk permütasyonu (tek renkli, çok renkli, sıralı veya değişken düzenli) eğlenceli bir oyun sergiliyor. Oyun her yaştaki çocuklar için elzem...

Uygur Mimarlık tarafından projelendirilen 44 okul üzerine kapsamlı bir yayında, konunun çağdaş eğitim kuramları ve yapılarına ilişkin dünya deneyimiyle birlikte ele alınması beklenmeli. Bu yazıda Türkiye'nin popüler bilim ortamından Doğan Cüceoğlu'nun sözüyle yetinelim: *"Bir insanın anavatanı çocukluğudur."* Çocukluğunu doya doya yaşayamamış bir insanın mutlu olmasının zorluğunu dile getiren yazar, ailenin ve bir ulusun en önemli görevini "çocuklarının çocukluğunu doya doya yaşamasına olanaklar yaratmak" olarak tanımlıyor.

Çocukluğu doya doya yaşatabilmek için, eğitimin sistemini de mekânlarını da topyekûn değiştirmek gerekiyor. Öğrenci odaklı ve sevinç, neşe, heyecan eksikli bir eğitim-öğrenim, tüm toplum tarafından paylaşılan bir ana vatana (çocukluğa) adanmış özenli, incelikli yapıların üretimini gerektiriyorsa, ortalama mimarlık pratiğinin de topyekûn değişime uğramasını beklemek yerinde olur.

43-44/ Bayrampaşa, Yahya Kemal Ortaokulu

Proje Künyesi

İşveren: İPKB (İstanbul Valiliği İstanbul Proje Koordinasyon Birimi)

Mimarlar: Semra Uygur, Özcan Uygur

İnşaat Mühendisi: Levent Aksaray, Dursun Özserağ

Makine Mühendisi: Bahri Türkmen

Elektrik Mühendisi: Kemal Ovacık

Peyzaj: Promim Çevre Düzenleme

Yardımcı Mimarlar: Berkant Özmen, Güliz Erkan, Necati Seren, Rabia Uçay, Ebru Can, Dilşad Kurtoglu, Ayşegül Erin, Emine Kirman, Hüseyin Atakan, Seda Kaplan, Eser Köken İşleyici, Sevda Özkan İmamoglu, Zümrül Aygüler Kartal, Ömer Emre Şavural, Türker Kesiktaş, Murat K. Aydoğmuş

Müteahhitler:

- Akyapı Yapı Endüstri ve Tic. A.Ş. /
Akyapı İnşaat Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti. (3, 25, 42)
- BS Mimarlık Dekorasyon ve İnşaat Ltd. Şti. (15, 18)
- Can İnş. San. ve Tic. A.Ş. (1, 2, 16, 21, 28, 31, 36)
- Demars İnşaat Turizm Tic. Ltd. Şti. (17, 19, 30, 34, 43)
- İNTA Mühendislik Mimarlık İnşaat Sanayi Tic. Ltd. Şti. (37, 40)
- Kalyon İnş. San. ve Tic. A.Ş. (13, 32, 33)
- Mustafa Ekşi İnşaat Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti. (10, 14, 22, 23, 26)
- Nuhoglu İnşaat San. ve Tic. A.Ş. /
Fermak İnş. Taahhüt A.Ş. (4, 8, 12, 35, 39, 41)
- Nuhoglu İnşaat San. Ve Tic. A.Ş. /
May Yapı Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. (5, 6, 9, 11, 24, 38)
- Tigris Müh. Müş. Elek. Elektronik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (27)

(Firmaların yüklendiği yapılar, okul listesindeki sıra numaraları ile belirtilmiştir.)

Okullar

- 1- Bakırköy, Halil Bedii Yönetken Ortaokulu (2013)
- 2- Bayrampaşa, Bayrampaşa Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi (2013)
- 3- Bayrampaşa, İnönü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (2014)
- 4- Bayrampaşa, Şehit Kamil Balkan İlkokulu (2013)
- 5- Bayrampaşa, Vatan İlkokulu (2013)
- 6- Bayrampaşa, Yahya Kemal Ortaokulu (2013)
- 7- Beşiktaş, Anafartalar İmam Hatip Lisesi (ihale aşamasında)

- 8- Beşiktaş, Beşiktaş İlkokulu (2013)
- 9- Beşiktaş, Hasan Ali Yücel Ortaokulu (2013)
- 10- Beşiktaş, Yenilevent Anadolu Lisesi (2014)
- 11- Beykoz, Rüzgarlıbahçe Ortaokulu (2013)
- 12- Beyoğlu, Kaptanpaşa İmam Hatip Ortaokulu (2013)
- 13- Beyoğlu, Muallim Cevdet İlkokulu (2014)
- 14- Esenyurt, Rifat Ilgaz Ortaokulu (2014)
- 15- Eyüp, Alibeyköy Anadolu Lisesi (inşaat aşamasında)
- 16- Eyüp, Esentepe Ortaokulu (2013)
- 17- Eyüp, Gümüşsuyu İlkokulu (2013)
- 18- Eyüp, İslambey İlköğretim Okulu (inşaat aşamasında)
- 19- Eyüp, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu (2013)
- 20- Eyüp, Serdar Aksun İlkokulu (ihale aşamasında)
- 21- Fatih, Ali Suavi İlkokulu (2013)
- 22- Fatih, Uzun Yusuf Ortaokulu (2014)
- 23- Gaziosmanpaşa, Cemal Gürsel Ortaokulu (2014)
- 24- Güngören, Ali Fuat Cebesoy Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi (2013)
- 25- Güngören, Erdem Bayazıt Anadolu Lisesi (2014)
- 26- Güngören, Güngören Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (2014)
- 27- Güngören, Tozkoparan Ortaokulu (2014)
- 28- Kağıthane, Ahmet Çuhadaroglu Ortaokulu (2013)
- 29- Kağıthane, Çeliktepe Ortaokulu (ihale aşamasında)
- 30- Kağıthane, Gültepe İlkokulu (2013)
- 31- Kağıthane, Hacı Ethem Üktem Ortaokulu (2013)
- 32- Kağıthane, İmece İlkokulu (2013)
- 33- Kağıthane, Şehit Hamza Ece İlkokulu (2013)
- 34- Kağıthane, Ticaret Odası İlkokulu (2012)
- 35- Kağıthane, Ziyapaşa İlkokulu (2013)
- 36- Şişli, Saadet Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi/Okulu (2013)
- 37- Üsküdar, Deniz-İş İlkokulu (2013)
- 38- Üsküdar, Halide Edip Adıvar Anadolu Lisesi (2014)
- 39- Üsküdar, Hattat İsmail Hakkı İlkokulu (2013)
- 40- Üsküdar, İcadıye İlkokulu (2013)
- 41- Üsküdar, Sultantepe Ortaokulu (2013)
- 42- Zeytinburnu, 100. Yıl Çok Programlı Anadolu Lisesi (2014)
- 43- Zeytinburnu, Ahmet Vefikpaşa Ortaokulu (2013)
- 44- Zeytinburnu, Şemsettin Sami Ortaokulu (iptal edildi)

İSTANBUL TİCARET ODASI SİRKECİ KOMPLEKSİ KONSEPT VE UYGULAMA PROJELERİNİN HAZIRLANMASI İŞİ TEKLİF ALMA

İstanbul gibi önemli bir kentin önemli semtlerinden Sirkeci’de inşa edilecek bir yapının projelerinin bir yarışma yöntemi ile elde edilmesi daha iyi olurdu. Bu düşünce teklif projelerin değersiz olduğu anlamına gelmez elbette.

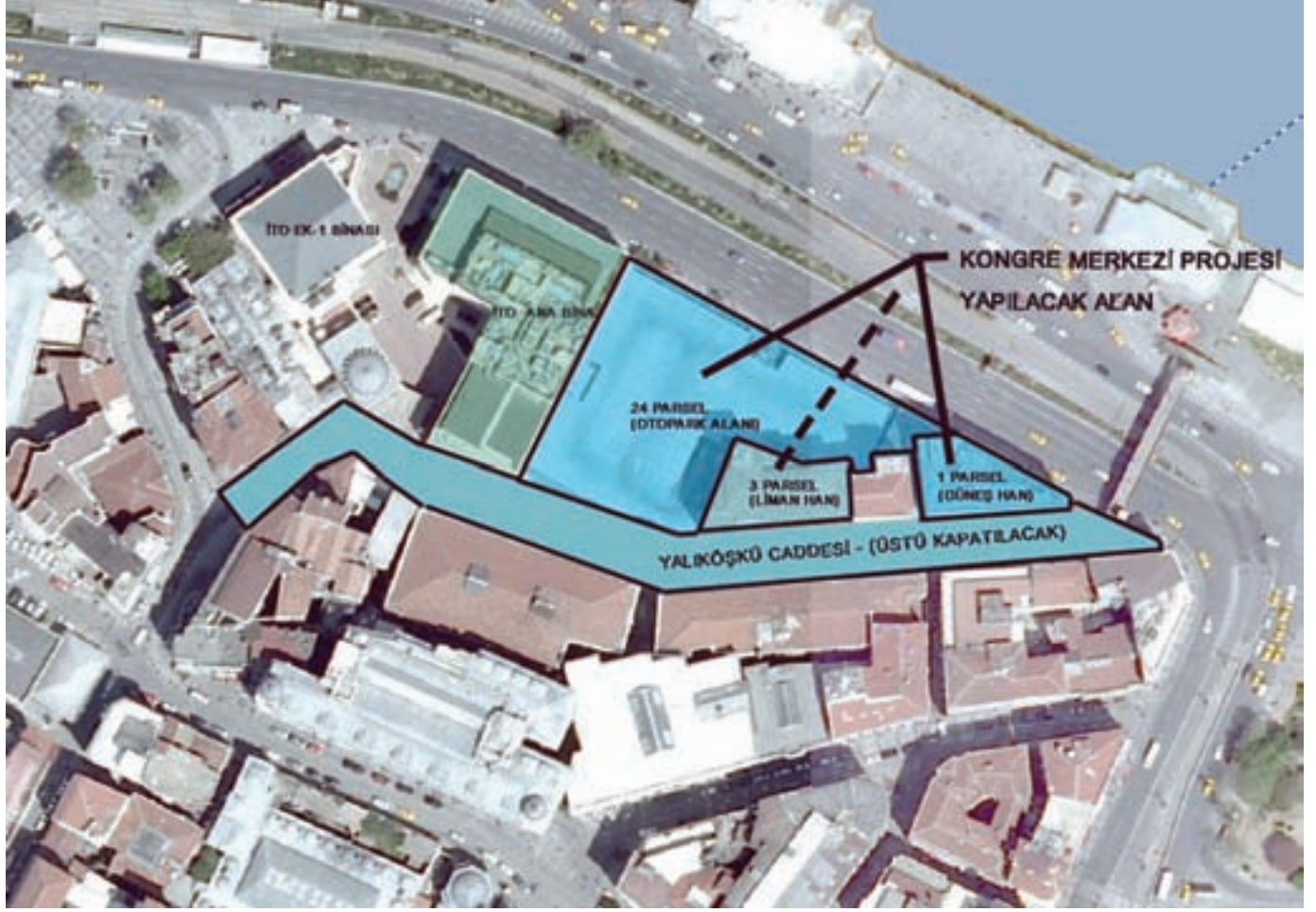
01

İstanbul Ticaret Odası tarafından “Sirkeci Kompleksi Konsept ve Uygulama Projelerinin Hazırlanması İş” Teklif Alma yöntemi ile davetli firmalara verildi

Projenin konusu şu şekilde aktarılıyor:

“İstanbul, Sirkeci’de bulunan İSTANBUL TİCARET ODASI’nın maliki olduğu 406 numaralı imar adasında bulunan 24 parseldeki otopark alanı ile Güneş Han Binası’nın bulunduğu 1 parselde, mevcut imar planı ile veya İmar Planı Tadilatı yapılması öngörülerek, 3 parseldeki tescilli yapı olan Liman Han binasını da kapsayacak şekilde bir Kongre Merkezi ana fikri altında konsept projeleri yapılmasıdır.

İkinci olarak ise; Kongre Merkezi projesinin oluşturacağı etki göz önüne alınarak, bölgenin ticari ve kültürel çekim merkezi haline getirilmesi ve bölgenin ileriye yönelik geliştirilmesi amacı ile Yalıköşkü Caddesi’nin içinin ve caddeye bakan bina cephelerinin yeniden düzenlenmesi,

02

caddenin üstünün şeffaf bir örtü ile kapatılması, aynı zamanda Sirkeci Garı'ndan İstanbul Ticaret Üniversitesi'ne kadar, Reşadiye Caddesinin yayalaştırılarak, bu bölgede binaların başladığı yerden denize kadar olan kısımda, kaldırım ve iskeleleri kapsayan alanlarda meydan düzenlemeleri, kara, deniz ve raylı sistem bağlantılarının gösterildiği yollar, kafeler, restoranların olduğu, trafik ve ana alt yapı unsurlarını çözülerek ilişkilendirilen, bölgenin ana mimari ve sosyal unsurlarının bir bütün halinde kurgulandığı bir fikir projesi (konsept proje) çalışması yapılmasıdır.”

Aralık 2013'te başlayan süreçte davetli mimarlık ofisleri önerilerini Ocak 2014'te kuruma teslim ettiler. Davetli mimarlık ofisleri şu şekilde sıralandı: DB Mimarlık, Tabanlıoğlu Mimarlık + Nevzat Sayın Mimarlık, EC3+BİNAA+DOME and Partners, Sepin Mimarlık + Tures Mimarlık ve Gökhan Avcıoğlu Mimarlık (Gökhan Avcıoğlu projesi temin edilemediği için dergide yer alamadı). Seçilen proje DB Mimarlık'ın oldu.

Uygulama Projesi Yapılacak Yerler

406 Ada

Güneş Han - 1 parsel	Yapım veya Tadilat	3.300 m ²
Liman Han - 3 parsel (uygulama projesi mevcuttur)	Restorasyon	3.300 m ²
Otopark alanı - 24 parsel (arsa alanı: 3.525 m ²)	Yapım	14.200 m ²

Yalıköşkü Caddesi

Zemin ve altyapı	Yapım	3.700 m ²
Cadde üstüne tonoz yapılması	Yapım	3.700 m ²
Caddeye bakan bina cephelerinin projelendirilmesi	Tadilat	4.000 m ²

İstanbul Ticaret Odası Ana Binası

İç mimari: elektrik ve mekanik işleri	Tadilat	12.800 m ²
Cephe çalışması	Tadilat	5.100 m ²

01/ Fikir Projesi Alanı

02/ Avan ve Uygulama Projesi Alanları

SEÇİLEN PROJE

DB Architects

Kentsel Kararlar

Ulaşım-Kente ve Kıyıya (Araç, Toplu Taşıma, Yaya Sirkülasyonu)

Bu projede öncelikle kıyı ile meydanlar ve çarşı arasındaki yaya hareketinin kesintisiz ve hemzemin olarak sağlanmasının imkanları araştırılmıştır. İlk olarak kıyı ile meydanları birbirinden koparan yoğun araç sirkülasyonunun olduğu İstanbul Ticaret Üniversitesi'nden başlayarak Saray Burnu'na kadar devam eden yol yeraltına alınmış, kıyı boyunca kesintisiz bir yaya promenade tasarlanmıştır. Zeminde Galata Köprüsü'nden itibaren kıyı boyunca korunan tramvay hattının yanı sıra iki şeride düşürülerek yavaşlatılmış araç trafiği önerilmiştir. Toplu taşımanın desteklendiği yaklaşımda vapur iskeleleri korunarak metro ön plana çıkarılmıştır. Meydanların altında kapalı otopark alanları önerilmiş, yaya geçitleri ortadan kaldırılmıştır.

Araç geçişinin yavaşlatılmasıyla meydanlardan, sokaklardan, Gülhane Parkı'ndan kıyıya hemzemin ulaşım sağlanmıştır.

Kent Peyzajı – Yeşilin Sürekliliği Kent peyzajı yapı kütleleri ya da yollar arasında sıkışıp kalmış yeşil boşluklar olmanın çok ötesinde kentin coğrafi ve tarihi geçmişine tanıklık eden kentsel hafıza izleridir. Parklar salt kentin nefes aldığı alanlar değildir, onlar anlamsal ve kurgusal yorumlanışlarının gösterdiği incelikle kentsel yaşam kültürünü yansıtan unsurlardır.

Hızlı araç trafiğinin bir tünelle yeraltına alınması, Saray peyzajının bir parçası olan Gülhane Parkı yeşil dokusunun denizle buluşmasını sağlar. Yeşil doku (koru), kıyı promenade boyunca çeşitli rekreatif aktivite alanlarıyla devam ederek, Unkapanı istikametinde Kent Parkı ile finallenir. Park, Pervitich haritalarındaki imar izlerinin şekillendirdiği peyzajıyla kentsel belleğe atıfta bulunur.

Korunan Doku ve Yapılar

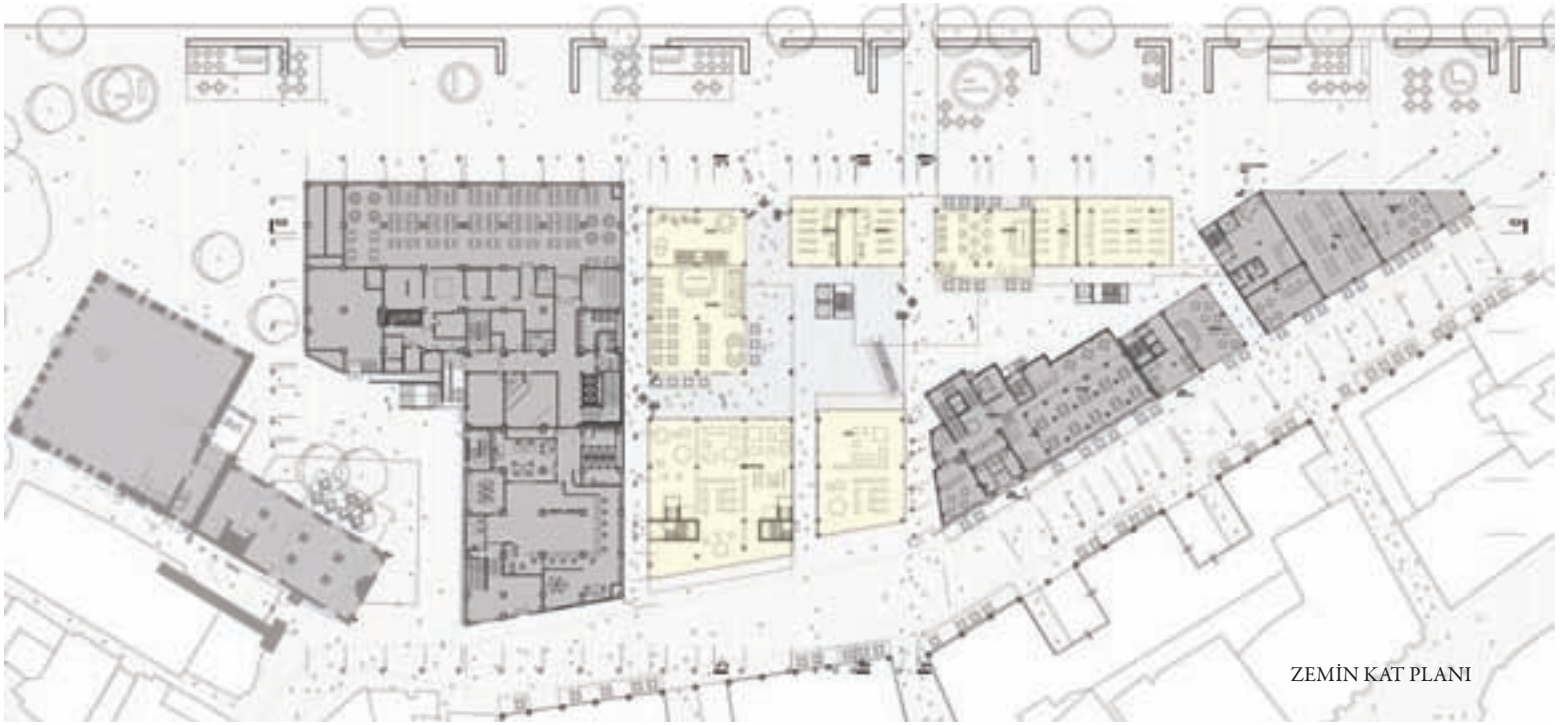
Eminönü, Mısır Çarşısı ve Sirkeci Meydanları'nın kıyıyla olan fiziksel ve görsel ilişkileri yeniden tanımlanmış, Mısır Çarşısı, Yeni Cami, Sirkeci Garı gibi tarihi binaların sakin bir peyzaj ve çevre düzenlemesiyle ön plana çıkarılması amaçlanmıştır.

Sirkeci Garı ve çevresi, tren istasyonu, tamir bakım atölyeleri ve depolarıyla bir endüstriyel sit alanıdır. Proje kapsamında Sirkeci Garı'nın ulaşım müzesi, diğer yapıların ise sanat galerileri, performans alanları ve atölyeler olarak yeniden işlevlendirilerek restore edilmesi önerilmektedir.

Sirkeci arabalı vapur iskelesinin Yenikapı transfer merkezine taşınması önerilmektedir. Böylece eski liman tarihi gemilerin, teknelerin sergilendiği bir açık hava müzesi olarak yeniden düzenlenecektir. Sepetçiler Kasrı bu açık müzenin kapalı alanı olarak kullanılacaktır.

Yapı Adası - Kültür Merkezi

Proje konusu yapı adasının kültür merkezi olma yolundaki dönüşümü, yakın çevre okumaları (konum, kent dokusunun sürekliliği, kent hizaları, deniz açılımları, silüet devamlılığı vs.) ile yapı programı ve panorama üzerinden gerçekleştirilmiştir.

ZEMİN KAT PLANI

Mevcut (korunacak) yapılarla birlikte yapı adasının çeperlerinde yer alan öneri yapılar, yapı adasının sınırlarını vurgularken aynı zamanda kent hizalarını tanımlarlar. Bir tür doku tamiri olarak nitelendireceğimiz bu yaklaşımla silüet sürekliliğini de sağlamak mümkün olmuştur. Mevcut dokunun, yapı adaları içinde yatay ve dikey konumlanmış parçalı örgüsünün proje alanında da devam ettirilmesiyle kent dokusunun sürekliliği sağlanmıştır. Tek ve büyük bir kütle yerine ölçekli bir bütünsellik elde edilmiştir. Bu parçalı kurgu ile mevcut kent dokusunun sokak sürekliliği yapı adasında da devam ettirilerek sokaklar kıyıya bağlanmış, yayanın denizle bağlantısı güçlendirilmiştir. Kültür Merkezi'nin zemin katları ve çatıları kamusal alan olarak değerlendirilmiş, iç sirkülasyondan bağımsız olarak ziyaretçilerin çatıya ulaşımı sağlanmıştır. Buralarda sergi, müze, kültür ve sanat performans alanları, kafe ve restoranlar, dükkanlar, çatıda açık hava sergileri, seyir amfileri, rekreasyon ve gösteri alanları gibi pek çok aktivite alanı oluşturulmuştur. Çatının kamusal alana açılmasıyla bir anlamda zemin kullanımı arttırılmış ve İstanbul panoramasına 360 derecelik bir bakış imkanı sağlanmıştır. Merkezin birinci katlarında eğitim alanları ve kütüphane gibi mekanlar yer alır.

780 kişilik büyük salon ve küçük salon kütlelerinin ortak fuayesi kente açılan büyük bir pencere gibidir. Yönetim Binası korunurken, han otel olarak restore edilmiştir. Yapı adasının çeperlerindeki diğer yapılar farklı büyüklüklerde, esnek kullanımlı kütlelerdir. Farklı yükseklikte ve kurgudaki bu hacimler çok amaçlı performanslara uygun olarak tasarlanmışlardır. Bu kütleler yatayda ve düşeyde farklı iç mekan kullanımlarına olanak vermektedirler.

Bazaları (zemin ve birinci katları) betonarme, üst katları çelik olarak tasarlanmış yapılar birbirleriyle farklı kotlarda sirkülasyon köprüleri ile bağlanırlar. Zemin kattaki kamusal kullanımda tercih edilen transparan kütle anlayışı üst katlarda ikinci bir fasadla kaplanarak, tülle örtülmüş hissi veren yarı geçirgen bir hal alır.

Yapı adasındaki irili ufaklı eski (mevcut), yeni yapıların arasındaki avlu bir kentsel aralık oluşturur. Çevredeki sokaklardan kıyıya yönelen yaya hareketi, yapılar arasındaki dar sokaklardan geçerken bu kent aralığında soluklanır ve yine dar sokaklardan geçerek kıyıyla buluşur. Bu geçiş ve soluklanma alanı aynı zamanda yapı adasındaki tüm yapıların sirkülasyon elemanlarının yer aldığı devingen bir geçiş alanıdır.

KATILIMCI

**BINAA I Building Innovation Arts Architecture,
EC3, Dome+Partners**

Konsept: Kültürel Pazar + Kordon Gezi Yeri

Kentsel Bağlantı

Reşadiye Caddesi'nin yoğun trafiğindeki yaya köprüsünü, 8 metre genişliğindeki iki yeni köprü ile değiştirmektedir. Bu yeni köprülere, yeni podyumun doğu ve batı yanlarından uzanan oldukça geniş merdivenlerle ulaşılmaktadır. Bu yeni podyum, hem kültürel programı desteklemek hem de yaya trafiğini İTO'dan kordona yönlendirmek açısından önemli bir rol oynamaktadır.

Kordonda, köprülerin birbirine yaklaştığı yerde, NYC'deki Highline'ı andıran yüksekte kalan düz bir park, "Kordon Gezi Yeri", bulunmakta ve bu park yayaları kuzeybatıdaki otobüs garına ve güneydoğudaki feribot terminallerine bağlamaktadır. Bu yüksekte kalan Kordon Gezi Yeri'nin, feribot terminallerine yeni ve daha gelişmiş tesisler ekleyecek şekilde düzenlenmesi planlanmaktadır.

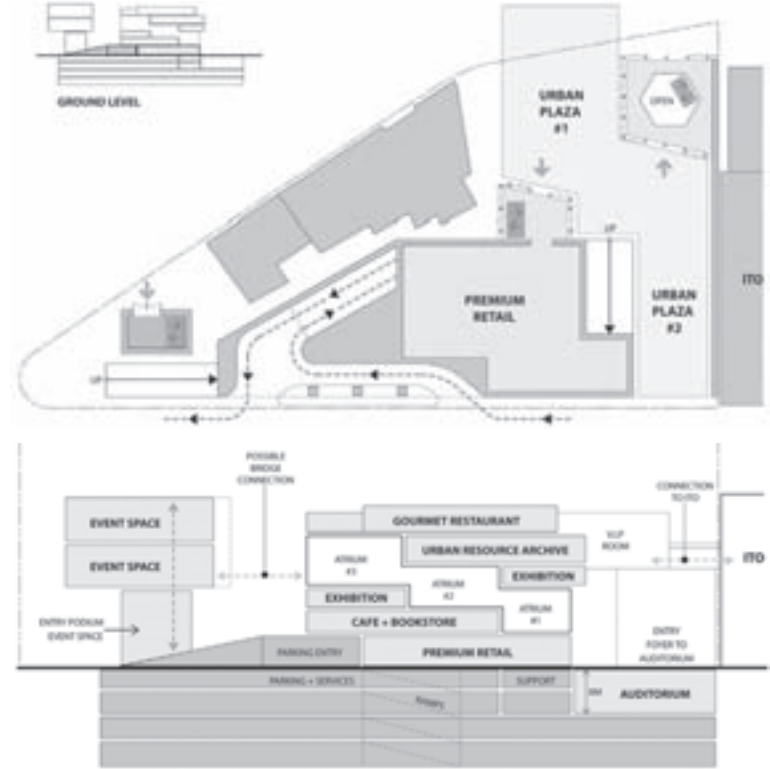
İTO'dan Galata Kulesi ve Pera'yı daha iyi görebilmek için kuzeybatıdan güneydoğuya çapraz uzanan iki plaza ile, Reşadiye ve Yalı Köşkü Caddesi arasında sokak hizasında olan İTO'nun daha geçirgen olmasını desteklemektedir.

Bu iki plaza için, yakın bir ölçekte "Açık Hava Odaları"nın olması ve yerel sanat kuruluşları ile yayalara yönelik aktivitelerin eklenmesi planlanmıştır. Ayrıca bu plazalardan ziyaretçiler, önerilen kültürel programın girişi olan Oditoryum ve Kentsel Araştırma Merkezi'ni bulabilirler.

Kültürel Pazar

İTO'yu ve çevresini aktif hale getirebilmek için kültürü ana dayanak ve kataliz olarak desteklemektedir. "Kültürel Pazar" olarak ana amacı, ziyaretçilere İstanbul'un kültürel kaynağı olan, farklı kentsel ve mimari mirası tek çatı altında sunmaktır.

Kuzeybatıdaki plazaya bakan, camla çevrili görkemli bir fuaye ziyaretçileri -1. katta olan bir konferans salonuna getirecektir. Şu andaki İTO binasına bağlı olan konferans salonu 600 kişiyi alacak şekilde dizayn edilecektir; ancak 200 ya da 300 kişilik küçük salonlara da bölünebilir.

Güneydoğuya bakan, ikinci bir camla çevrili fuaye de Kentsel Araştırma Merkezi'ne giriş olacaktır. Programı değiştirilebilir olsa da, Kentsel Araştırma Merkezi, hem yerlileri hem de turistleri çekmek açısından kültürle ticaret arasındaki dengeyi en iyi şekilde getirmeyi düşünmektedir. Alt katları içeride ve yaya podyumunun üzerinde olup zemin katı ticari yerlere, podyum kat ise kafe ve özel kitabevine ayrılmıştır.

Haliç manzarasını maksimize etmek için duvardan tavana yapılan camlardan oluşan, birbirine bağlı üç avlu aracılığıyla ziyaretçiler podyum kattan Kentsel Araştırma Merkezi'ne ulaşabilecekler. Bu etkileyici avluların büyük çaplı sergilere ve resepsiyonlara sahne olması beklenmektedir.

Kentsel Araştırma Merkezi'nin çatı katı Haliç'in mükemmel manzarasına bakan gurme bir restoran ve hava müsaade ettikçe dışarda yemek yemeye uygun bir teras alanından oluşacaktır.

İki camla çevrili fuayenin arasındaki VIP alanı, İTO'nun üst katlarından ulaşılabilir şekilde konumlanmıştır. İçinin zarif dizaynı ve şehre bakan panoramik yüzü ile İTO'nun özel buluşmaları için ideal bir yer olacaktır.

KATILIMCI

Tabanlıoğlu Mimarlık, Nevzat Sayın Mimarlık

Bir "Olasılıklar Mekanı" Olarak "İTO-Geçit"

"Proje Bilgileri" içinde öncelikli olarak belirtilen "Kongre Merkezi ana fikri altında" hazırlanacak olan projeler kapsamında 24. parseldeki otopark, 1. parseldeki Güneş Han, 3. parseldeki Liman Han'ın yanı sıra 2. parseldeki yapı da dahil edilmiştir.

Hidayet Camii dışında 406 parseldeki mevcut İTO Yönetim yapılarıyla birlikte bütün yapı adasının doğrudan ya da dolaylı bir biçimde "İTO Geçit" olarak adlandırılabilirliği görülmektedir.

"İTO Geçit" tanımı doğrultusunda ele alınan yapı, zaman içinde değişen gereksinimleri karşılayabilecek bir "Olasılıklar Mekanı" olarak tanımlanabilir.

Yaya hareketlerinin bir bölümü çalışanların günlük koşuşturmaları-ken diğer bölümü "Flaneur" diyebileceğimiz "Aylak Adam"ların gezin-tileri ve olabildiğince geniş bir açıdan bulundukları "Yer'i anlamak için izleme ve tespit etme çabalarıdır.

Sirkeci Garı'nın önünden başlayıp, arabalı vapur iskelesine uzayan ve denize paralel olarak Galata Köprüsü'ne kadar uzayan platform alabil-diğine geniş bir açıdan şehrin izlenebildiği bir platform.

"İTO Geçit" bu platform ile doğrudan ilişkili. 8.50 kotundaki güçlü bağlantı, yol kotundaki zemin katın yanı sıra ikinci bir zemin katın oluşmasını sağlıyor. Bu kottan Yalı Köşkü Caddesi'ne inen yürüyen merdiven her iki tarafı birbirine bağlıyor.

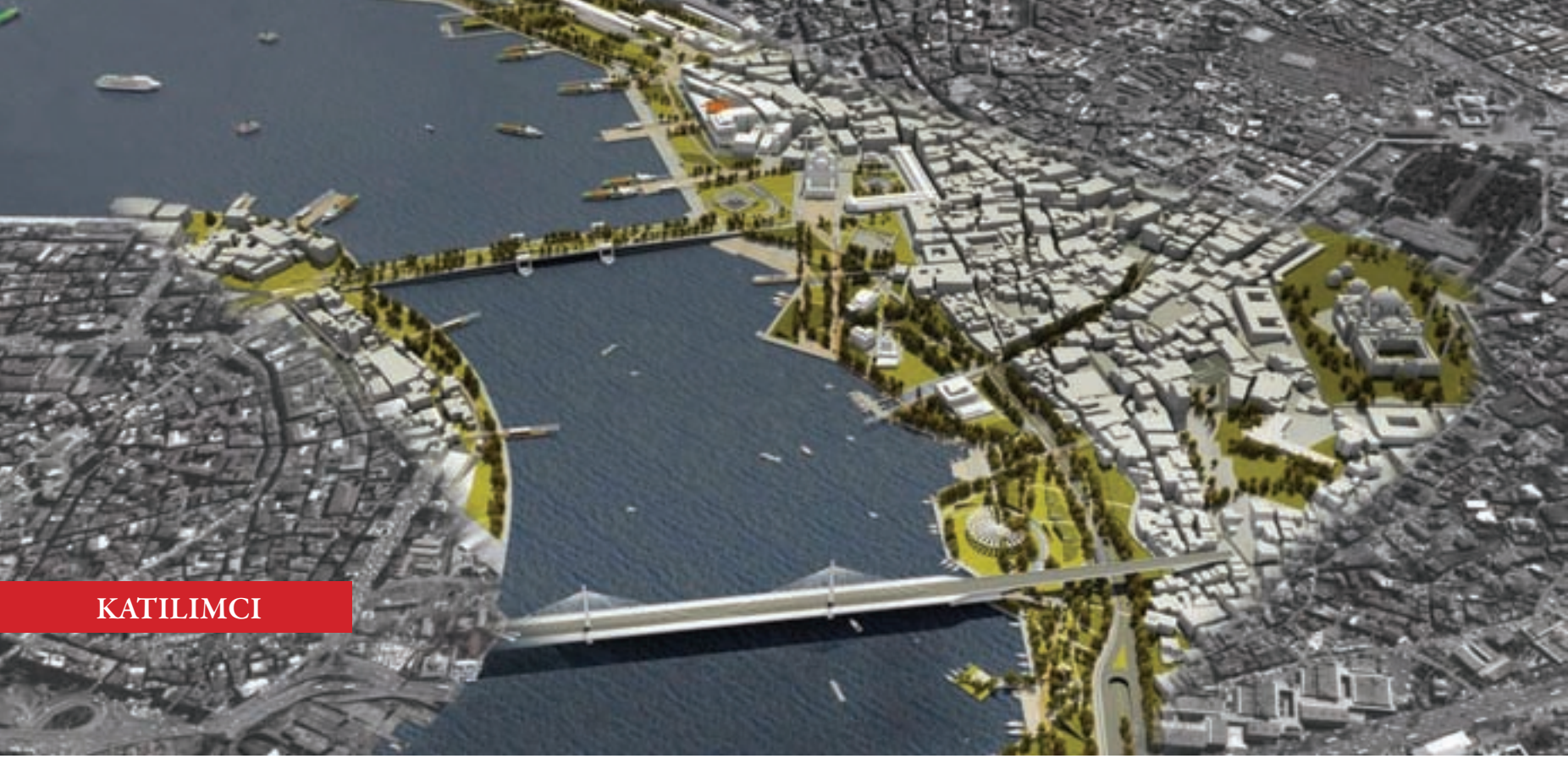
Alt ve üst zemin katlar serbest girişleriyle bu bölgenin alışkın olduğu "geçit" olgusunu bugünün gereksinimlerine göre yeniden kurguluyor.

Yapıda zemin katta geri çekmelerle oluşturulan arkadlar, yayaların "geçit" kullanımını destekliyor. Bu arkadlar, serbest dolaşımın yanı sıra Yalı Köşkü Caddesi'nin kıyısında, yapı altı yarı açık oturma alanı olanağı da sunuyor. Yolun diğer tarafındaki mevcut yapıların 1. kat hizalarında önerilen saçak ise, yayalaştırılan caddede, yine zemin kat kullanımını zenginleştirecek bir yayılma alanı imkanı sağlıyor.

Bu kurgu, alışkanlıklarımız içinde olmasına rağmen buradaki ele alınışıyla yeni bir durum oluşturuyor. Ve bu yeni durumun içindeki İTO-GEÇİT önce parçalarına ayrılıp, sonra yeniden bir araya getiri-len ilişkiler bağlamında gerçek anlamda bir "Olasılıklar Mekanı".

1.50 ve 8.50 kotlarındaki herkese açık ve geçirgen yapı üst katlara doğru çıkıldıkça kullanım amacına bağlı olarak denetimli, kolektif ve özel alanlara dönüşebilme olanağına sahip.

Bütün yapıların üst kat hizalarını birbirine bağlayan teras, 8.50 kotun-daki kamusal alanın "Özel Kolektif Alan" versiyonu olarak eşsiz bir şehir terasına dönüşüyor.

KATILIMCI

Sepin Mimarlık, Tures Mimarlık

Proje; günümüzde mevcut durumda otopark olarak kullanılan İstanbul Ticaret Odası ve tescilli Liman Han yanındaki alanda bir kongre-kültür merkezi tasarlanması ve Sarayburnu'ndan başlayıp Unkapanı Köprüsü'ne kadar uzanan Haliç sahil şeridinin yeniden düzenlenmesi ve işlevlendirilmesini kapsayan beş farklı mimari grubun katıldığı davetli mimari proje yarışmasıdır.

İTO Kongre Merkezi Tasarımı Ana Kararları

Projenin bulunduğu yapı adasının sahil silüetinde Yeni Camii saçak kotu olan +12.50 hizasında arkad yapılmış ve binanın İTO ana binası ile sorunsuz entegre olması için teras üst kotu +14.00 kotuna oturtulmuştur.

Projede yapı adasının arkasında bulunan binaların yüksek olması ve araya yapılacak olan kültür merkezinin bu yapılarla ilişkisini kuvvetlendirmek, sokağın üst hizasının tamamlanması amacıyla yapı bu kı-

sımda camdan inşa edilecek olan salon üstü kafesi tasarlanmıştır. Bu kafe salon, kültür merkezi, İTO vs. binalar kapalı olduğunda dahi 7/24 kullanılabilecek şekilde tasarlanmıştır. Ön cephede planlanan baskın arkad camii silüetine saygı göstermekle beraber arka kısımda binanın ve sokağın tanımlanması için gereken yükselme özgürlüğünü bize sunmuştur.

*kaliteli
mekanların
estetik
çözümleri*

riva model

güneş model

linda model

oval model

safir model

RİSA Alüminyum Radyatörleri;

- Kaynaksız, contasız, vidasız üretilir. Bu nedenle çok **güvenilirdir**.
- Isının %70'i konveksiyon %30'u ışıma ile gerçekleşir. Bu nedenle çok **verimlidir**.
- Yüksek hızda homojen ısı yayar, su hacmi düşüktür, hızlı sirküle olur. Bu nedenle **enerji tasarrufu sağlar**.
- Su kanalları içeridedir. Bu nedenle **dayanıklısıdır**.

Diğer avantajlar için

444 6 018

www.risa.com.tr

FABRİKA | MERKEZ OFİS

Ostim OSB Turan Çiğdem Cad.
No: 19 Ostim OSB/Ankara
F: (312) 395 81 62
risa@risa.com.tr

İÇ ANADOLU BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Rüzgarlı Ege Sk. Uçar Ticaret Merkezi
No: 5/186-188 Ulus/Ankara
F: (312) 311 75 80
ankara@risa.com.tr

MARMARA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Bağlarbaşı Mah. Bağdat Cad. Beyza Sk.
No: 1/4 Maltepe / İstanbul
F: (216) 384 06 66
istanbul@risa.com.tr

İSTANBUL

Orhan Erdil, İstanbul'un fizik mekandaki sorunlarına ve çözüm önerilerine yönelik farklı bir bakış açısı sunuyor

01

02

Orhan Erdil
Yüksek Mimar

Şehirler ülkelerin kültürünü yansıtır!

Marco Polo'nun M.S. 1270 senelerinde Çin'i, Hindistan'ı ve Asya'daki Türk bölgelerini keşfetmesi ve İpek yolu'nun açılması ile İstanbul ticari alanda önem kazanmaya başlamıştır.

İstanbul, makyajı olmayan, dünyanın en güzel şehridir ve yine dünyanın en büyük tarihi eserlerinden biri sayılan **Ayasofya Kilisesi**'ni barındırmaktadır. M.S 537 yılında yapılmıştır. Dini mekanlara örnek olmuş ve teknik açıdan da yenilikler getirmiştir. Ayasofya, Roma'daki Panteon'dan farklı olarak masif taş kubbe yerine, hafif malzemeden yapılmış ilk kubbedir ve ortaları boş olan uçan payandalar (flying buttress) gotik mimarisinde bolca kullanılmıştır. Bu teknikler **Mimar Sinan** tarafından geliştirilerek, Selimiye, Süleymaniye, diğer bina ve köprü projelerinde kullanılmış ve bu yapıtlar dünya başyapıtları olarak kabul edilmiştir.

Hayalet Şehirler - Tarihi Şehirler - Yeni Şehirler

Hayalet şehirler, harpler, deprem, tabiat olayları ve maden kasabalarında maden tükenince terkedilmiş şehirler ve kasabalar.

Tarihi şehirler, Roma, Milet ve İstanbul gibi mimari ve şehircilik açısından üç boyutlu birer **heykel ve açık hava müzesi** niteliğindeki şehirlerdir. Avrupa ve Uzakdoğu'da yeni şehir alanlarının ayrılması nedeniyle şehirlerinin karakteri ve yapıları bozulmamıştır. Ege'de, Yunanistan'ın Santorini adası ve ona karşı bakan Türk köylerini karşılaştırdığımızda genel kültür farkını açıkça görebiliriz. İnsanların genel kültürü birbirlerine, yaşlılara, engellilere, hayvanlara, bitkilere karşı davranışlarına, temizliğe ve bakıma göre ölçülür.

Yeni Şehirler; Hong Kong, Houston, Dubai ve başkentler gibi son yüzyıl içinde yapılaşmış olan şehirlerdir. Ancak bu yeni şehirler arasında mimari açıdan hiçbir fark kalmamıştır. Halbuki yapılması gereken, 20. yüzyılda Amerika'da **Frank Lloyd Wright** ve Japonya'da **Kenzo Tange'nin** yaptığı gibi, ülkelerin karakteristik detaylarını koruyarak, projelerini çağdaştırmaktır. Maalesef tüm dünyada genç mimarlar projelerinde bunu gözardı ettiğinden şehirlerin kimliği yok olmaktadır.

Şehircilik

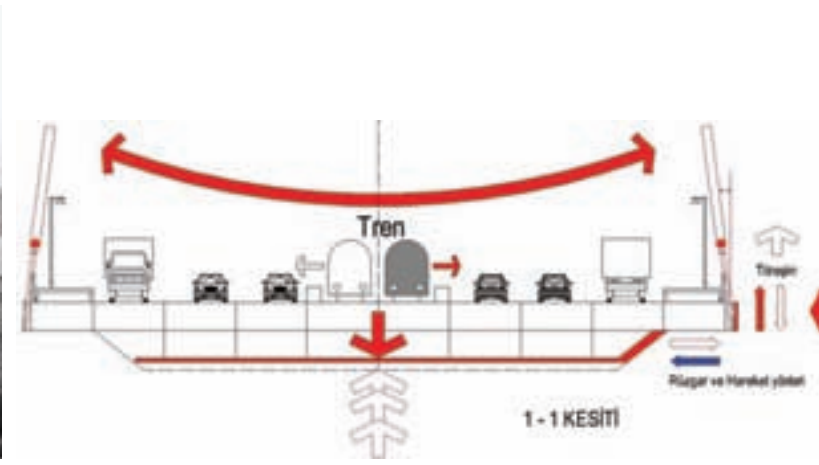
Şehircilik projeleri ve çalışmaları; şehirciler, mimarlar, altyapı çevre mühendisleri, trafik mühendisleri, jeologlar, deprem mühendisleri, peyzaj mimarları, meteorolojistler, sosyologlar, ekonomistler, şehir estetik ve etik kurulları gibi birçok disiplinden faydalanılarak yapılır. Şehircilik, şu kadar hektara kreş, ilkokul, sağlık ocağı çizmek değildir. Batı medeniyetlerindeki şehirlerin bürokrat olmayan master planlıları vardır. Bizde de vatandaşın haksızlığa uğramaması için bürokrat olmayan, deneyimli danışma kurulları olmalıdır.

03

04

05

06

01/ Ayasofya Kilisesi

02/ Florida

03/ T.C. Anıtlar Kurulu Tarihi Eser Anlayışı

04/ Taş Ocakları

05/ Üçüncü Köprü Kesiti

06/ Nirengi Noktaları (Landmark)

Sanayi ve Göçler

İstanbul'un en büyük problemi göçlerdir. Göçleri teşvik eden ise; geçmişte küçük, orta ve büyük boy sanayilerin İstanbul içinde yapılanmasına mücade edilmesidir. Acilen yapılması gereken ise; bu tip sanayilere ve depolara yeni ruhsatlar verilmemesi, verilmiş olan ruhsatların zamanla bir program dahilinde iptal edilmesi ve taşınarak İstanbul dışına çıkarılmasıdır. **İstanbul kimliğini artık belirlemelidir.**

İstanbul'un Teknik ve Detaylı Envanterlerinin Çıkarılması

İstanbul Belediyesi'nin bilgi işlem merkezlerini büyütürken, fonksiyonlara cevap verecek şekilde Avrupa, Japonya, Amerika gibi, eski ve yeni detaylar dahil olmak üzere teknolojik envanterlerini kayıda geçirmesi ve tam otomasyona geçmesi gerekir. Bunlar için başta trafik ile ilgili ve İstanbul'a özel bilgi işlem programları satın alınmalı, ilave programlar ayrıca yaptırılmalı ve güncel olarak bilgisayara aktarılmalıdır. Raylı sistemler de dahil olmak üzere tüm trafik problemleri ve bağlantı noktaları makro ölçüde programlarla çözümlenmelidir. Programların verdiği alternatifleri değerlendirerek gerekli değişiklikler yapılmalıdır. Programlar sayesinde acil müdahale olanağı sağlanır. Yapılacak yeni altyapı ve üstyapılar da devamlı bilgisayara işlenmelidir.

Derelerin taşma debi hesapları yapılarak, derelerin ıslah edilmesi gerekir. Altyapıda ise evsel atık ve yağmur kanallarının ayrılması ve debilerine göre genişletilmesi işlemlerinin acilen yapılması gerekir. Tarihi eserlerin çevresine bitişik olarak yapılmış olan barakaların temizlenmesi ve meydanların açılması, kıyı kenar çizgileri, yeşil alanlar, heyelan bölgeleri ve deprem haritaları gibi birçok değişik disiplinleri içeren envanterlerin çıkarılması sağlanmalıdır.

Bölgeler Eski İstanbul ve Yeni İstanbul Olarak Ayrılmalıdır

Yeni İstanbul bölgeleri yeşil kuşaklarla eski bölgelerden ayrılmalıdır. Paris'te bulunan Champs-Élysées gibi olmasa da ana caddeler geniş yapılmalıdır. Eski bölgelerde, altyapılar ve çarpık yapılaşmalar (gecekondu) dışında bölgelerin karakteriyle oynamamak gerekir. Eski bölgeler aslına sadık kalınarak, yeni teknolojilere uyum sağlayarak revize edilmelidir. Yeni bölgelerde ise, değişik disiplinlerle çalışarak birçok örneği olan çağdaş, teknolojik şehir sistemlerini tatbik etmek gerekir. Yeni bölgelerin arttıracığı trafik yoğunluğu ve altyapı

projeksiyonları planlamalarda dikkate alınmalıdır. Potansiyel altyapı projeksiyonlarının 50-100 sene sonraki ihtiyaçlara göre yapılması gerekir.

İstanbul'un Nirengi Noktaları

Nirengi noktaları (Landmark); silüetler, parklar, göller, nehirler, deniz manzaraları, tarihi eserler, heykeller, yeşil alanlar gibi öğelerdir. İstanbul hepsini barındıran bir şehirdir. Bir açık hava müzesi olan İstanbul'da şehir merkezlerinde yapılacak yüksek katlı binaların şehrin silüetini bozmaması ve **tarihi binalarla yarışmaması gerekir.** Yeni kurulacak ticaret merkezlerinin (CBD), planlanmada ayrı olması gerekir. İstanbul'da yüksek katlı binalar, şehir ticaret merkezinde yapılması gerekirken, serpiştirilerek yapıldığından boğaz silüeti bozulmuştur. Milli şairimizin dediği gibi Avrupa yakasına bakıldığında "tek dişi kalmış canavarlar" gibi gözükmetedirler!

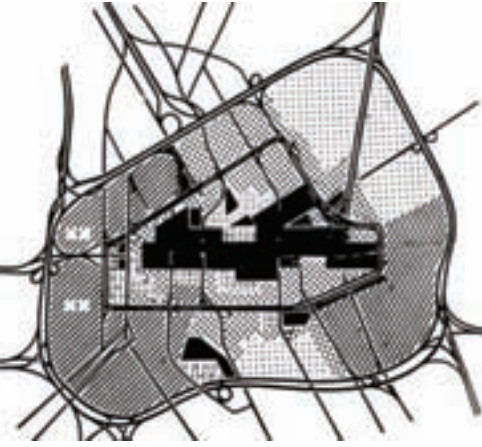
İstanbul'un diğer nirengi noktaları da boğazdaki yalılardır. Ermeni, İtalyan, Fransız ve Yunan mimarlar tarafından Roma, Yunan, Barok, Rokoko, Gotik, Art Nouveau, Osmanlı Arabesk Süslemeleri, Rönesans resimleri ve süslerinden çeşitli öğeler kullanılarak yapıldığından, boğazı adeta doğumgünü pastaları gibi süslemektedirler. Ancak bu yalılar tarihi eser niteliği taşımasalar da, yeşil alanları koruması ve devrin mimarlık izlerini taşımaları bakımından İstanbul için önemlidir ve korunması gerekir.

Türkiye'de tarihi eserin ne olduğu veya olmadığı belirlenmelidir. 100 sene önce yapılmış depo duvarları tarihi eser sayılırken, İstanbul tarihinde önemli yeri olan Haydarpaşa Garı yerine, mücade edilse yeni bina yapılması fikri bile konuşulmaktadır. Avrupa'nın değişik şehirlerinde ve değişik karakterlerde bulunan tren istasyonları (garlar) birer nirengi noktasıdır.

Tarihi binalar yeni bir fikri başlatan, zamanını temsil eden binaların oluşturduğu alanlar ya da Atatürk'ün Selanik'te doğduğu ev gibi dünyaca ünlü bir fikir adamı, müzisyen ya da sanatçının yaşamış olduğu binalardır.

Atatürk ve Yeşil Alanlar

Atatürk, araştırmacılığı ve ileri görüşlülüğü ile bir şehir plancısı gibi Ankara'da Atatürk Orman Çiftliği'ni planlamış, kurmuş ve halkına hediye etmiştir. Daha sonraları İzmir Belediye Bşk. Dr. Behçet Uz, İzmir'in merkezinde Kültürpark'ı oluşturmuştur.

07

08

09

New York "Central Park" ve Londra "High Park" gibi parklar şehirciliğin olmazsa olmazıdır. Maalesef boğazdaki korular kısmen yok edilmişlerdir. Batı medeniyetlerinde; şehirlerde kültür, sanat, etik ve estetik kurullarının kararları bir kanun gibidir. Bu kanunlar tatbik edilir. Hatta Avrupa kanunlarında ilaveler vardır: "Örneğin: bu projeyi kim onayladıysa, ancak o değiştirebilir!" derler. İstanbul'da mümkün olduğu kadar yeşil alanlar yaratılmalı, çocuklar için basketbol ve oyun parkları yapılmalıdır. Yol düğüm noktaları mümkün olduğunca geniş ve yeşil alanlı olmalıdır. Halkı, ağaç dikmeye ve yeşil alanlar yaratmaya özendirmelidir.

Taş Ocakları

Türkiye'nin birçok yerinde taş ve maden ocakları plansız programsız açılmıştır ve açılmaktadır. Anayol güzergahında açılan bu taş ocakları yollardan görülen çirkinlikler yaratmaktadır. Dünyada en sert kayalar 6 milyon yılda toprak haline gelir. Halbuki Avrupa'da eskiden açılmış bu gibi taş ocakları ve maden ocakları üzerine toprak serilerek ağaçlandırılma yapılmaktadır!

Kıyı Kenarlar ve Yaya Yolları

İstanbul'da düzgün bir şekilde sürmekte olan kıyı kenar işlerine devam edilmelidir. Yeni yapılacak kıyı kenar projeleri trafikle uyumlu ve bol yeşil alanlı planlanmalıdır.

İstanbul dahil ülkemizde yol meyilleri, yağmur kanalları ve tretuvar yapmasını maalesef ciddiye almıyoruz. Ancak devlet Karayolları, Amerikan Karayolları standartlarını kullandığı için düzgün yollar yapmaktadır. "**Şehirleri şehir yapan temizliği, bakımı, yeşili, tarihi eserleri, ilan tabelaları, cadde mobilyaları ve insanların kültürüdür.**" Avrupa'daki gibi bütün belediyelerin faydalanabileceği standartlar ve detaylar kitaplar halinde belediyelere ve üniversitelere dağıtılmalıdır. Dünyanın en büyük şehirlerinden biri olması nedeniyle, İstanbul için alınacak kararlar İstanbul İlçe Belediyeleri'nin inisiyatifine bırakılmamalıdır. Kanunlara, standartlara ve detaylara uyulmalıdır.

Şehir Akustiği ve Uydu-Bahçe Şehirler

18. yüzyıla kadar evsel atık kanalları olmayan Londra'da, İngiltere'nin demir ve tekstil sanayisine yüklenmesi neticesinde, hava kirliliği de had safhalara çıkmıştır. Buna çare arayan **Ebenezer Howard**, Londra dışında bahçe şehirlerin ilk denemelerini ve projelerini teorik olarak ortaya atmıştır. Bugün bütün Avrupa'da Howard'ın teorisi değişik şekillerde kullanılmaktadır.

Batı medeniyetleri şehirlerin **gürültü kirliliğini** yeşil alanları kullanarak çözmüşlerdir. Sürat yollarına yakın binalar konulmamalı, sürat yolları ağaçlarla çevrelenmeli ve binalarla yol arasında trafik gürültüsü izole edilmelidir. Bu ağaçlandırma şehir içi yollarında da gereklidir.

Marmara Büyük Kanal Projesi ve Nükleer Santraller

Üniversitelerimize araştırma görevleri verilmelidir. Batılı ülkelerde üniversiteler bu gibi işlerde vazifelenirler. İstanbul İkinci kanal projesi, sıvı mekanik yönünden deniz bilimciler ve İstanbul'daki teknik üniversitelerce araştırılması gereken bir projedir. Yeni kanalın ve boğazın su derinlikleri, ısı farkları ve boğazın ters yöne akışı yönünden İkinci Kanal Projesi problemler yaratılır.

tabilir. İzmit körfezi daha da kirlenebilir! Bütün dünyada nükleer santrallerin kaldırılmaya başlandığı bir dönemde ve Amerika, Rusya, Japonya gibi ülkelerin bu tesisler ile başları derinde iken, Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde bu tesislerin yapılması büyük hatadır. Türkiye'de yapılması planlanan üç adet nükleer santral, başta İstanbul olmak üzere şehirlerimize ve ülkemize verimli topraklar ve turizm açısından vereceği zarar kaçınılmazdır. Güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, termal enerji, kimyasal enerji konusunda bütün dünya çalışmakta ve mesafe katetmektedir. Bizde de üniversitelerimize bu konularda daha fazla fonlar sağlanması ve desteklenmesi gerekmektedir.

Köprüler, Tüneller, Çevreyolları ve Trafik

Londra'da Cristal Pallas (1851), Paris Eiffel Kulesi (1889), Brooklyn köprüsü (1883) ve Empire State (1930) binası gibi yapıların yapımında **çeliğin kullanılmaya başlaması**, buna ilaveten betonun ve çeliğin taşıma ve çekme kapasitelerinin artması ile günümüzde daha yüksek binalar ve daha uzun köprüler yapılmaya başlanmıştır. İspanyol mühendis Catanary çok büyük açıklıklı köprülerin sistemini formüle etmiştir. Bu köprülerin orantıları ispatlanmış ise de bugün bire on yedi formülü çeliğin güçlenmesiyle ufak değişikliklere uğramıştır. Fakat esas sistem aynı kalmıştır. Aynı sistemle çok uzun köprüler yapılması mümkün olmuştur.

Asma köprülerin ve yüksek binaların yapımında beton ve demir Core sistemiyle çok yüksek katlı binalar yapılabilmektedir. Binalarda salınım ve rüzgar yükleri, köprülerde ise diğerlerine ek olarak darbe ve rezonans yükleri en ciddi hesaplar arasındadır.

İstanbul'un araba trafiği için köprüler ve tüneller gereklidir. Ancak iyi etüdü edilmelidir. Şunu da unutmayalım ki hiçbir şehrin trafiği çözümlenemez değildir. Araba geçişlerinin meyili, raylı sistemlerin meyilinin yaklaşık 10 katıdır. Araba tünelleri raylı sistemlere oranla daha kısadır. İstimlak ve tünel maliyeti bakımından araba tünelleri tercih edilmelidir.

Yapılmakta olan üçüncü köprüde, rüzgar yükü ve tren yüklerine maruz kalacak olması nedeniyle, salınımlara ve **hareketli dinamik yüklere** dikkat edilmelidir. Kapalı köprüler bakım onarım açısından masraflıdır. (Metal yorgunluğu) Bütün dünyada New York'taki Verezano köprüsü, Japonya'da Kobe köprüsü, Çin'de yapılan dünyanın en uzun köprülerinde açık makas sistemi kullanılmıştır. Bazılarının alt katlarına raylı geçişler yapılmıştır.

Bizde yapılmakta olan köprülere deneyimli danışman (consulting) firmalar vazifelenirilmmiştir! Ülkemizde işçilik ve malzeme ucuz olmasına rağmen, bizim köprülerimiz dünyanın en pahalı köprüleridir. Dış ülkelerde yapılan proje hatalarında projeci danışman firmalar, müteahhitler sorumlu tutulurken Türkiye'de maalesef bu tatbik edilmemektedir. En güzel örneği ise Birinci Boğaz Köprüsü'dür.

İstanbul'un yer altı veya yer üstü viyadükler ile çevre yollarının (LOOP Sistemleri) yapılması ve yeni yapılan üçüncü köprüünün yollarının da, üçüncü çevreyolu olarak birinci ve ikinci çevreyollarıyla bağlanması gerekir. İstanbul trafiğinin çözülmesi için öncelikle acilen yeraltı ve yerüstü otopark planlanması yapılması gereklidir.

- 07/ Dallas Şehir Merkezi ve Çevre Yolu Projesi
- 08/ Ebenezer Howard
- 09/ Marmara Büyük Kanal Projesi ve Nükleer Santral
- 10/ Şelale Evi Mimar Frank Lloyd Wright
- 11/ Le Corbusier - Notre Dame du - Haut Kilisesi (Fransa, Ronchamp)
- 12/ Yeni Başkentler: Paris (Hausmann), Washington D.C. (L'Enfant +), Chandigarh, (Le Corbusier+Albert Mayer), Canberra (Walter Griffin) Yeni Brezilya Başkenti Mimar Oscar Niemayer
- 13/ Marcel Breuer, Wassily Koltuğu
- 14/ New York Üniversitesi Toplantı Salonu

13

14

İstanbul Üçüncü Havaalanı Projesi

İstanbul üçüncü havaalanı projesinin iki bölümde yapılması faydalı olur kanısındayım. Havaalanının yapım aşamasından sonra İstanbul'a rakip olacak Atina ve Dubai havaalanlarını unutmamak gerekir.

Müteahhitler kazma ve dolgu işlerini çok severler. Halbuki mimaride transperant space dediğimiz üç boyutlu planlamayla bu dolgu işlerinden zaman ve maddi açıdan kazanç sağlanabilirdi. Çağdaş bir havaalanı görünümünde olurdu.

Taksim Projesi

Taksim projesi aceleye getirilmiş bir projedir. Taksim meydanının altı maa- lesef harcanmıştır. Taksim projesinin, New York Times Square gibi bir trafik merkezi (transportation center), kafeler, dükkanlar, otoparklar ile yer altında dört katlı yapılması gerekirdi.

Mimarlık Eğitimi

Paris'te 1671 yılında École National d'Architecture adıyla güzel sanatlar, resim, heykel, mimarlık okulu kurulmuştur. Türkiye'de ise ülkenin ilk sanat ve mimarlık yüksek okulu Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane adıyla 1882'de Osman Hamdi Bey tarafından kurulmuştur. Bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi adıyla anılan üniversitemizdir. Bu üniversitenin vermiş ol- duğu mezunlar Türk modern mimarisini eklektik olarak başlatmışlardır.

ABD'de 19. yüzyıl sonuna kadar tarihi binalar, Avrupa'daki mimari eserler kopyalanarak yapılmıştır. Örnek olarak, Yunan mimarisi **Parthenon'un** bir- çok kopyası birebir yapılmıştır. Ayrıca Amerikan şehir isimlerine Kızıldere- li, Fransız, İspanyol hatta Türk isimleri verilmiştir. Avrupa'da ise modernleş- me **Le Corbusier** ve **Bauhaus** ile başlamıştır. Hitlerin Bauhaus'u kapatması nedeniyle **Gabo**, **Breuer**, **Kandinsky** gibi isimler, başta ABD ve Türkiye olmak üzere başka ülkelere göç etmişlerdir. Ancak Türkiye'de ortam bula- mamışlardır.

Türkiye'de Türk sanatı yeterince araştırılmamaktadır. Halbuki 1962 senesin- de New York Coloumbia Üniversitesi'nde, Viyana Üniversitesi Profesörü; **Türk Osmanlı Sanatının Avrupa'ya Tesirleri** adında bir konferans vermişti. Bu konferansta Türk kadınlarının giyimi, makyajı, ipekten dokunmuş giyisi-

leri, şeffaf ipek tülden yapılmış baş örtüleri, cam sanatı ve incelikleri, pudra kutularının kenarlarında yapılan ince çiçek işlemler İtalyanlarca **Arabesk** olarak isimlendirilmiş ve bütün bina içi süslemelerinde kullanılmıştır. Fran- sız İtalyan sanatçıların padişahlar tarafından İstanbul'a davet edilmesi ile 15. yüzyıldan sonra İstanbul, Avrupa'nın sanat merkezi haline gelmiştir. Ressam- lar, heykeltıraşlar diğer sanat eserlerinin yanında padişahların da portrelerini yapmışlardır.

Türkiye'de şehircilik mesleği ciddi anlamda, 1956 yılında kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Şehircilik bölümü ile başlamıştır. Son 10 yıldır mimarlık, şehircilik ve restorasyon mimarlığı gibi şehirci ve çevreci yetiştirmek amacı ile mantar gibi kurulan üniversiteler maalesef hoca bulamamakta ve talebeler yeterli eğitim alamamaktadırlar. Bu açığı kapatmak için meslekte tanınmış meslek sahiplerine eğitici konferanslar verilmelidir. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı'nın mesleklerle göre kontenjanlarını belirlemesi gerekir. Bu kadar çok mimarlık okulunun olduğu bir yerde 20 sene sonra, mimarlık başta olmak üzere, bazı meslekler- de Türkiye nüfus oranına göre istihdam problemi yaşanacaktır ki, şimdiden yaşanmaya başlamıştır. Bütün dünyada olduğu gibi üniversitelerden mezun olduktan sonra 5 sene deneyimli bir mimar yanında çalışma şartı getirile- rek, ehliyet diploması almaları gerekir. Şu anda mimari talebe sayımızın İngiltere'nin on iki katı olduğu söylenmektedir.

Anılar

Ustam Marcel Breuer bir kahve toplantısında ressam **Wassily Kandinsky** ile ilgili bir hatırasını bize aktarmıştı; Bauhaus'da meşhur koltuğunu yaptığında bazı mimarlar ve iç mimarlar tarafından çok eleştirilmiş ve beğenilmemiştir. Arkadaşı olan Wassily Kandinsky bu itirazlara rağmen bu sandalyeyi çok beğenmiş ve Bruer'den kendisine hediye etmesini istemiş. Breuer'da hediye etmiş ve bu sandalyelere Wassily 25 sandalyesi adını vermiştir. Bugün bu kol- tuk hala modern iç mimarinin baş yapıtı olarak kullanılmaktadır.

Le Corbusier 1950 senelerinde Boston'da vermiş olduğu bir konferansta şö- yle demişti:

"Mimarlık, şehircilik ve sanat bıkmadan, usanmadan araştırma mesleği- dir."

İSTANBUL'DA KENTSEL DÖNÜŞÜM

“...o kadar hızlı ilerliyor ki, kent belleği yok olmaya başlıyor. Kent çeperlerinde inşaat yapan marka konut üreten inşaat firmaları uzun süre İstanbul’un 1 milyon konut açığı var söylemiyle kent çeperlerini birer birer merkeze dönüştürdüler. Bu firmalar artık boş arazi kalmamış kent merkezinde inşaat yapmak için fırsat kolluyorlardı ki, kentsel dönüşüm sektörün imdadına yetişti.”

Banu Binat

Fotoğraflar
Cafer Kutru

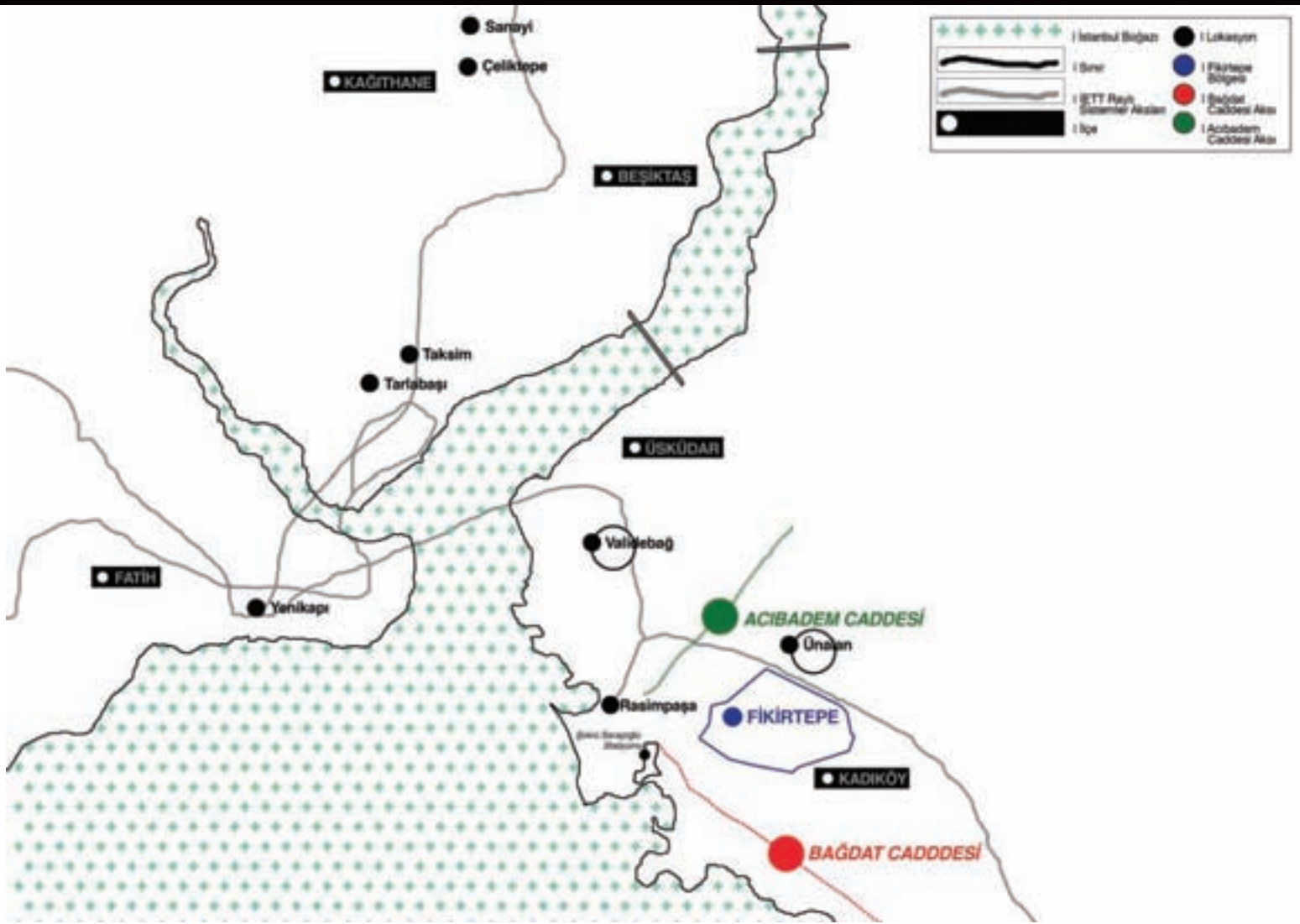
Kentsel dönüşüm İstanbul’da, yaşadığı çevreye duyarlı her bireyin belki de en korkması gereken uygulamalardan biri haline geldi. Bir bölgeyi plansızca dönüştürdükten sonra, kentin yanlış dönüşmüş diğer parçalarıyla bir araya geldiğinde yarattığı kakofoniden kurtulmak mümkün olacak mı?

Yapı sektörünün neredeyse tamamı, şahane bir ekonomik hareket olarak (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın yaptığı açıklamaya göre) 6,5 milyon konutun kentsel dönüşüm kapsamında yeniden inşa edilecek olmasını olumlu bir beklenti olarak değerlendirirken, biz neden bu kadar karamsar bir tablo çiziyoruz?

Kentsel dönüşüm dünya geneline baktığımızda, odağına insanı alan, eskiyen ve özelliğini kaybetmiş kent bölgelerinin yeniden inşa ve restore edilmesi, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, afet risklerine ve yetersiz kalan altyapıya karşı tedbirler alınması, kentin tarihi ve kültürel dokusunun korunarak yenilenmesi, gerekli tüm kentsel ve sosyal donatı hizmetlerinin getirilmesi gibi tanımlar içerir ve rant odaklı değil, kent ve kamu yararı odaklı bir çıkış noktası ile hayata geçirilmesi gerekir. Kısaca tanımlarsak da; kentsel dönüşüm bir kentin dokusunu bozan sorunların giderilmesi anlamına geliyor.

Bizdeki uygulamalara dönüp bakarsak, kentsel dönüşüm 2000’lerle birlikte yerel yönetimlerce farkedilmeye başlandı. Bu konuda hazırlanan taslaklar, kanunlar tam olarak hayata geçmeden yetki yerel yönetimlere verildi ve kentsel dönüşüm bir anda deprem ile ilişkilendirilip 6306 no’lu AFET RİSKİ ALTINDAKİ ALANLARIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ HAKKINDA KANUN’un çizdiği maddelerle son şeklini aldı. Tehlike de tam bu noktada başladı. Konut stoğunun çoğu ömrünü doldurmuş ve/ya da İstanbul’un temel sorunu korozyondan etkilenen binalar tek tek bu yasadan yararlanarak (yararlanarak diyorum, çünkü hem mülk sahipleri, hem müteahhitler bundan fayda sağlıyor) yenilenmeye başladı. Binalar oldukları yerde dönüşüyor, çevresiyle, kentle, altyapıyla ilgili hiçbir şey değişmiyor.

İstanbul’da dönüşüm o kadar hızlı ilerliyor ki, kent belleği yok olmaya başlıyor. Kent çeperlerinde inşaat yapan marka konut üreten inşaat firmaları uzun süre İstanbul’un 1 milyon konut açığı var söylemiyle kent çeperlerini birer birer merkeze dönüştürdüler. Bu firmalar artık boş arazi kalmamış kent merkezinde inşaat yapmak için fırsat kolluyorlardı ki, kentsel dönüşüm sektörün imdadına yetişti.

Kadıköy'de Dönüşüm

Kadıköy'deki dönüşüm hızı ve şekliyle kakofoniye bize en net şekilde gösteriyor. Tarih boyunca hep yaşam kalitesi yüksek konut bölgesi olan Kadıköy'de neler oluyor?

Bağdat Caddesi, ona paralel ilerleyen sahil yolu ve bu iki yol arasında yer alan bölgenin mimarisi, bu caddede ve sokak aralarında sadece yaşamayı değil yürümeyi de bir keyif haline getirir. Bu semtin gelir düzeyi yüksek sakinleri (hani bakkala bile arabayla giden insan tipi bile olsalar) her türlü hava koşuluna rağmen araba kullanmayı sevmeyen, her yere yürür. Cadde bu yüzden hep kalabalıktır, yaşar. Burada yaşayanlar yürümüyorsa bisiklete biner.

Bu bölgede binalar, geniş bahçeler, yılanmış ağaçlar, bakımlı ve farklı peyzajlarıyla insana kentte nefes almayı kolaylaştıran bir ritimde bir araya geliyor. Bina girişleri caddeden geri çekilmiş, her binanın önünde yaratılmış kamusal alanlar var. Zemin kattaki dükkanlar da bu alanları gayet iyi kullanıyor, çünkü planlama baştan iyi yapılmış. Farklı işletmelerin farklı müdahaleleriyle bile bozulmuyor bu düzen, aynı ritimde cadde boyunca ticari aks devam ediyor.

Bundan sonrasını maalesef di'li geçmiş ile anlatmak gerekiyor;

Caddede her binanın bir iddiası vardı, birbiriyle tasarım, farklılık ve konfor anlayışlarıyla yarışıyorlardı. Çok çeşitli malzeme kullanımı, onların zıtlıklar ve uyum içinde bir araya gelmesi, cephelerde farklı katmanların hareketi, iddialı giriş saçakları ve onu izleyen geniş bina girişleri, holleri, zeminle ve bahçeyle planlanmış bir ilişki... Yaşam

alanı olan geniş balkonlar, balkonları çevreleyen tasarım korkuluklar, onlarla bütünleşen tasarımı tamamlayan heykelsi çiçeklikler, onları koruyan yer yer hareketli gölgelikler... Hepsi birleşip komşusuyla yarışan bu formları oluşturuyordu. Şimdi, alüminyum çerçeveli fransız balkonlarının cam korkuluklarına iki yeşil yaprak görebilmek için plastik ucuz saksılıkları eğreti bir şekilde yamuk yumuk takıyor yeni ev sahipleri, bütünü içinde çok sakil görünüyorlar. Arada bu bölgede görülmemiş bir yükseklikle karşılaşıyorsunuz, insan ölçeği yok oluyor. Yeşili kesip yola taşıyorlar, lüks adına iş plazalarına benzeyen garip ti-polojiler çıkıyor karşımıza ya da eski cephe oyunlarına öykünen garip formlarla karşılaşıyoruz. Nadiren iyi mimarlık görüyoruz, onlar da bu karmaşa içinde kendi özgünlükleriyle fark ediliyorlar, ama belleklerimizdeki cadde panoraması böylece siliniyor. Caddenin karakterini yansıtan Melih Koray'ın tasarladığı binalardan çok azı ayakta, onlar da her an yıkım tehdidi altında.

Bağdat Caddesi'nden Kadıköy'e doğru giderken Çamlıca'dan deniz kıyısına kadar inen aks ile birleşiyor, burada da Acıbadem Caddesi, Bağdat Caddesi'nin modelini izlemiş, binalar daha mütevazı, daha alçak katlı, ama düzen, bahçeler, mimari anlayış, cadde ile kurulan ilişki çok benziyor. Dönüşüm rüzgarında da Acıbadem, Bağdat Caddesi'ni izliyor, hem dönüşüm hızı, hem tanımlanamayan yeni mimari dili ile 6 sıfırlı satış fiyatlarıyla da bu takibi bozmuyor. Acıbadem'den Kadıköy'e denize doğru indiğinizde de Moda'nın özgün modernist binalarıyla karşılaşıyoruz, dönüşüm burada diğer semtlere göre daha yavaş ama maalesef yeni yapılan apartmanların üslupları hep aynı.

01

02

İstanbul'un belki de Türkiye'nin en planlı, en insan odaklı semtleri kentsel dönüşüm adı altında son birkaç yıl içinde tüm değerlerini kaybetmeye başladı ancak bu süreçte bir yandan maddi değerleri tavan yapmaya başladı bile. Bugün, dönemin mimari anlayışını taşıyan, çevresiyle uyumsuz, yeşili ve bahçesini yok ederek eski binaların yerine genleşerek yerleşen, detay yoksunu yapılar yükselmeye başladı. Yürüdüğünüz gölgeli alanlar azalıyor, yapılar yükseldikçe, kent halkının manzarası bozuluyor, bu yapıların arasında yürümek artık eski zevki vermiyor maalesef.

Müteahhitlerin beklentileri Kadıköy'ün değeri artmış bu yeni binalarını, eski sahiplerinden çok yabancılara pazarlamak. Bu durumda da sadece görsel değişim değil bu semtlerde uzun yıllardır yaşayan halkın da profili değişecek. Zira gençliğinden beri Bağdat Caddesi'nde, Acıbadem'de ya da Moda'da oturan pek çok kişi yeni bedelleri karşılamayacağı için yaşadığı semti değiştirmek zorunda kalıyor.

Dönüşüm Bağdat Caddesi ve Acıbadem'i hızla değiştirirken arada kalan Fikirtepe tüm inşaatçıların ve dönüşüm rantçılarının elini ovuşturduğu, tümüyle bir bölgeyi baştan inşa edecekleri bir formül oldu. İnşaatçıların söz birliği ettiği konu: Kentin bu kadar göbeğinde, bir zamanın gecekondulu bölgesi olan Fikirtepe'ye yazıktı. Bir kolu Bağdat, bir kolu Acıbadem'e uzanan Fikirtepe bu iki iyi semtin arasında dönüştürülmesi gereken alan ilan edildi. İnşaatçıların bu bölgenin sakinlerine yaşam alanları, kamusal alanlar oluşturmasını bekleyemeyiz, zaten büyük bir kısmı yabancı yatırımcıları hedeflediğini de açıkça

söylüyor. İstanbul'un çeperlerinde marka konutlar inşa eden bütün inşaat firmaları artık kentin merkezinde yer alma yarışında. Fikirtepe baştan inşa edilecek hem de kentteki lokasyonunun hakkını vererek, elitleştirilerek. Şişli Bomonti, Tarlabası, Sulukule örneklerinden daha da gelişmiş bir dönüşüm Fikirtepe olacak gibi gözüküyor.

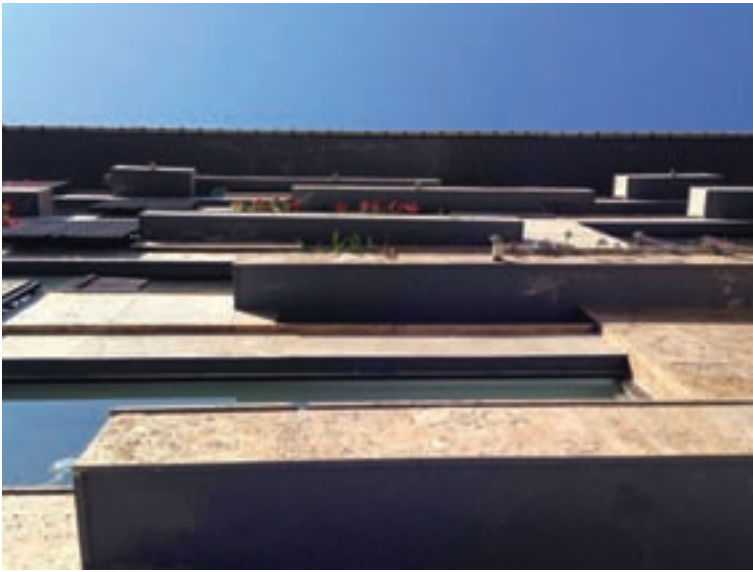
Yakın geçmişe baktığımızda hayata geçmiş en büyük kentsel dönüşüm uygulaması Sulukule'de gerçekleşti. Sulukule halkının yerinden kazınarak kentin uzak bir köşesinde Taşoluk TOKİ Konutları'na taşınması olarak bilinen bu kapsamlı uygulama yine yanlış "kentsel gelişim ve yenileme çalışmaları"na örnek oldu. Sulukule'de yıkılan yapıların arsalarına alt gelir grubuna kesinlikle hitap etmeyen konut projelerinin pazarlanması ve desteklenmesi belli bir kesime kazanç sağlarken, bölgedeki renkli yaşamı ve bir kültürü yoketti.

Roman kültürünün en önemli yeri Sulukule'nin yok edilmesinin yanı sıra bu bölgenin Roma, Bizans ve Osmanlı kalıntılarının bulunduğu çok değerli bir arkeolojik park olduğu da bilinmekteydi ancak, bu alanda kazılarını sürdüren İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin raporu beklenmeden temel atılmasına karşı verilen mücadele de başarısız oldu.

Kent merkezinin değerli olduğu ve elitleşmesi gerektiği inancıyla bu bölge, son yılların en büyük sivil toplum direnişine rağmen yok edildi ve yeniden inşa edildi. Dönemin TOKİ başkanının buradaki başarılı bulunan uygulaması nedeniyle Gazi Üniversitesi tarafından fahri doktorluk unvanı ile ödüllendirilmesi de bizi nelerin beklediğinin göstergesi olmuştur.

03

05

06

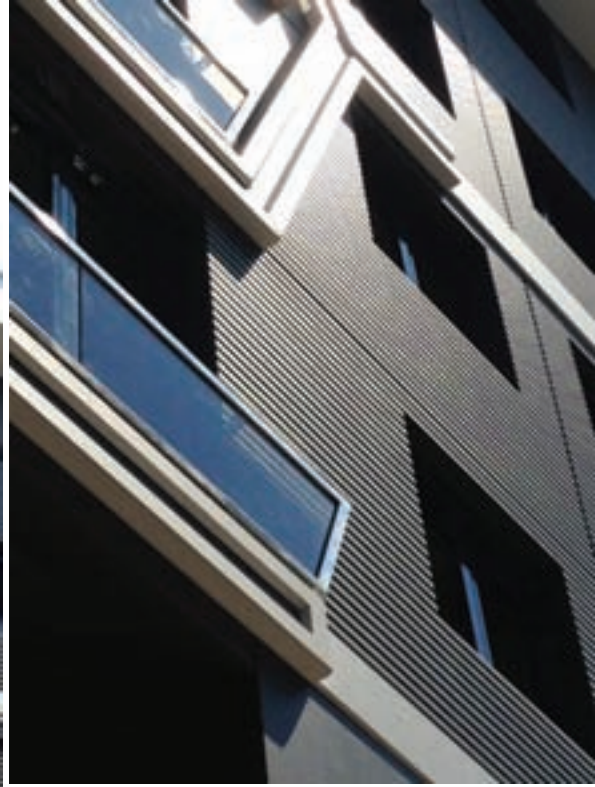
Kentsel Dönüşüm İçin Mastır Plan

İstanbul'da Kadıköy'e yakın bölge ve özellikle metro ile kent merkezine de kolayca ulaşımı olan Kartal'da yerel yönetim mastır plan hazırlayarak bir dönüşüm planı oluşturmak için girişimde bulundu. Dünyaca ünlü mimar Zaha Hadid imzasıyla hazırlanan bu planı incelediğimizde böylesi bir projenin ne kadar katmanlı olduğunu, ne kadar çok kriteri inceleyerek, nokta nokta çalışılabileceğini görüyoruz.

01-02/ Bağdat Caddesi İlhan Apartmanı
03-04/ Bağdat Caddesi Camat Apartmanı
05-06/ Bağdat Caddesi 322 Nolu Apartman

07

08

07-08/ Acıbadem Caddesi
09/ Zaha Hadid imzasıyla
hazırlanan mastır plan

09

Belki Zaha'nın kendi üslubuyla görselleştirdiği mastır plan hak ettiği gibi değerlendirilemedi ve hayata geçirilmedi ama proje incelendiğinde konut alanları, kamusal alanlar, ticari bölgeler çok iyi düzenlenmiş, kat yüksekliklerine göre, bitişik nizam, bahçeli veya avlulu bina tiplerine göre imar planı çok detaylı çalışılmış, deniz kıyısından başlayarak küçük binalardan büyük binalara doğru giden bir yapılanma düşünülmüş ve ağırlıklı olarak endüstri bölgesi olan bir bölgeyi planlı bir şekilde dönüştürmek için bir rehber oluşturulmuş. Bu seferde Mimarlar Odası'nın itiraz ederek, 4 dava açtığı bu planın akıbeti henüz belli değil ama İBB uygulamayı başka bir planla hayata geçireceğini geçtiğimiz Şubat ayında açıklamıştı. Zaha'nın projesinde önerilen kat ve imar durumları varolan yapılaşma ile karşılaştırıldığında arsa paylaşımında sorun çıkabilecek gibi gözükse de oldukça bilimsel yaklaşım. Bu mastır planın kentsel dönüşüm planları için sadece metodolojik olarak örnek alınması bile bir katkı olacaktır diye düşünüyorum.

Sonuç olarak; toplumda yaratılan algı sayesinde kentsel dönüşüm hem anlamı dışında kullanıyor hem de bireylerin kendi sahip oldukları konutların değerlerini artıracak bir uygulama olarak gösteriliyor. Böyle olunca herkes kendi sahip olduğu mülkü için doğal olarak en iyisini istiyor ve bunun kent ile olan ilişkisini hiç sorgulamıyor. Köşe başındaki tüm emlakçılar birer danışman ve kentsel dönüşüm uzmanı oldu ve onların yarattığı terminoloji ile binanız "kentsel dönüşüme girer" ya da "girmez" diye bakılıyor. Kentsel dönüşüme girildiğinde de kredi alır mıyız, kat izni var mı gibi konular mülk sahipleri için birinci derecede önem taşıyor. Depreme dayanıklı olmayan eski bina yıkılıyor, yerine beton kalitesi yükseltilerek yenisi yapılıyor. Bu arada da pek çok modern mimarlık örneği yok oluyor ve buna kentsel dönüşüm demememiz gerekiyor.

fazlalıkları atalım, geriye hayalleriniz kalsın

GÜNEY AFRIKA - CAPE TOWN - STELLENBOSCH

Sömürgecilik Döneminden Mandela'nın Afrika'sına

Doç. Dr.
Osman Tural

Coğrafyacılar tarafından Güney Afrika'nın yasama erkine başkentlik yapan Cape Town kentine yaklaşık 40 km uzaklıkta kentsel dokusu, üzüm bağları ve şarapçılık dışında üniversitesiyle ünlü kasabası Stellenbosch'ta düzenlenen kongreye katılımım kesinleşince Afrika ülkeleriyle ilgili coğrafya bilgimi kontrol etme gereği duydum. İki binli yılların başında izlediğim, sahnelerinden ve mekanlarından etkilendiğim Hotel Ruanda filmi, her ne kadar Ruanda Soykırımını konu alan bir dram olsa da filmin Ruanda dışında Güney Afrika'da çekildiğini okumuş-

01

- 01/ Cape Town kent merkezi ve çevresinden görünüm.
02-03/ Kent merkezinin özellikle ziyaretçileri keşfe davet eden sokak dokusu.

02

03

tum. Filmi tekrar izleyip edineceğim izlenimler ve Güney Afrika'da yapılan 2010 Dünya Kupası'ndan kalanları hatırlamaya çalışsam da özellikle Güney Afrika ve Cape Town hakkında son yıllarda okuduğum haberler sahip olduğum bilgi kırıntılarında derinlemesine bir şey bulunmadığını gösteriyordu. Arredamento Mimarlık Dergisi'nin 1999/2. sayısı için hazırlamış olduğumuz makaleye göz atarken meslektaşım Mehmet Konuralp'in Güney Afrika üzerine

gözlemlerini aktardığı, daha çok da bağcılık ve şaraplarıyla ünlü kırsal yerleşimler arasında kolonyal etkinin görüldüğü Stellenbosch fotoğraflarını hatırladım. Mimarlığımızın gezgini bir meslektaştan öğrendiklerim, katılacağım bilimsel toplantı öncesi gideceğim yer hakkında gitmeden önce ve döndükten sonra yaptığım araştırmalar sonucu edindiğim bilgi ve çektiğim fotoğraflar *oradaydım* diyecek kadar oldu.

04/ Kabilesinin verdiği lakapla Madiba'nın sağlığına kavuşması için kentin farklı mekanlarında verilen destek.

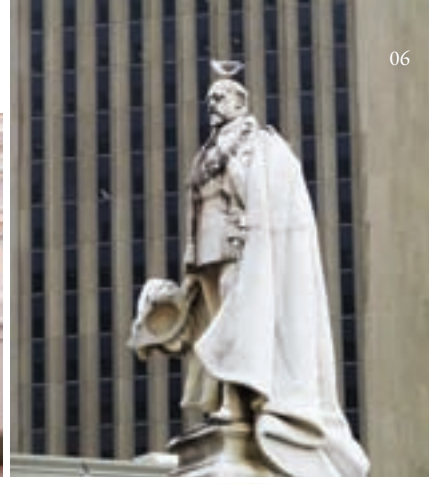
05-06/ Mandela'nın devlet başkanı olmadan önce balkon konuşması yaptığı eski belediye binası ve bina önünde yer alan, her tür işporta faaliyetine ev sahipliği yapan kent meydanında yer alan İngiltere Kralı VII Edward'ın heykeli.

07/ Kentsel silüet etkin yapılarından solda Westin Hotel ve ortada Metlife Merkezi.

08/ Bo-Kaap bölgesinden Masa Dağı.

09/ Masa Dağı ve eteklerinde yer alan Botanik bahçesi.

10-11/ Botanik bahçesi yönetim ve restoran yapıları.

05

Geçmişten günümüze doğru bir okuma Güney Afrika'nın tarihçesini 15. yüzyılın sonlarına kadar götürmektedir. 17. yüzyılın ortalarında Hollandalıların ilk ikmal kolonileriyle başlayan Güney Afrika'daki beyaz yerleşimi 18. yüzyılın sonlarında İngilizler ve diğerlerinin katılımıyla yerli halk üzerinde tartışılmaz bir egemenliğe dönüşür. 1900'lü yılların başında Hollanda-İngiltere arasındaki görüş ayrılıkları sonraki gelişmeleri de etkileyecek, 1948 yılına kadar diğer sömürgeci rejimlerden farklılaşmayan yönetim anlayışı Afrikaaner (Hollanda kökenli Afrikalılar) ağırlıklı partinin yönetime gelmesiyle değişecektir. Apartheid olarak bilinen ve 1948-1994 yılları arasındaki ayrımcılık dönemi, %13 oranındaki beyaz nüfusun yönetimi ele geçirdiği ve toplumun tümü üzerinde kurduğu baskı rejimini tanımlar. Bu dönemde halk beyazlar, melezler ve siyahlar olarak etnik gruplara ayrılır. Bu ayrımın izleri gündelik yaşama açıkça yansırken nüfusun %80'ini oluşturan yerli halka seyahat yasağı getirilir. Öyle ki beyazların bölgelerine artık izinsiz ya da pasaportsuz da giremezler. Bu etnik ayrımcılığa karşı çeşitli mücadeleler yapıp özgürlük ve eşitlik için büyük dramlar yaşansa da Apartheid döneminin son bulması, ırkçılığın engellenmesi ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması için Mandela'nın 1990 yılında hapisten çıkması beklenecektir.

1964 yılında ömür boyu hapis cezasına çarptırılan ve bundan sonra ırk ayrımına karşı mücadelesiyle Afrikalı siyahların simgesi olan Mandela, Cape Town açıklarındaki Robben Adası'nda 27 yıl hapiste kaldıktan sonra 71 yaşında şartsız olarak serbest bırakılır. Özgürlüğe kavuştuğu yıllar tüm dünyada ırkçılığa karşı verilen mücadelenin yoğunlaştığı yıllardır. Gençlik yıllarından beri siyahların bağımsızlığı adına sürdürdüğü mücadeleye adanmış hayatı Apartheid döneminin sonuna, bir başka ifadeyle demokratik bir Güney Afrika devletinin kurulmasına kadar sürer. Özgürlük adına vermiş olduğu mücadelenin karşılığını 1994 yılında ilk defa tüm halkın katıldığı seçimlerde Gü-

06

07

ney Afrika'nın ilk siyah devlet başkanı seçilerek alır. Mandela'nın özgürlük, eşitlik ve barış adına yaptığı mücadele dünya gündeminde de karşılıksız kalmaz. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesinden yola çıkılarak dünyada barış, dostluk, anlayış ve iyi niyetin gelişimine katkı sağlayan kişilere 1986-2000 yılları arasında verilen Atatürk Uluslararası Barış Ödülü 1992 yılında dünya barışına sağladığı katkıdan dolayı Mandela'ya verilir. Mandela bu ödülün ardından 1993 yılında da Nobel Barış Ödülü'nü alır. Güney Afrika'yı 2013 Temmuz ayındaki bir haftalık ziyaret dönemim Mandela'nın sağlık problemleri nedeniyle 2013 Haziran ayında hastaneye kaldırıldığı dönemin hemen sonrasına rastlamış, hastanedeki tedavi süreci altı ay sürmüş ve Madiba 2013 Aralık ayında hayatını kaybetmiştir.

Mandela'nın Güney Afrika'sına Türkiye'den doğrudan uçuşlar yapılmaktadır. Türkiye'den hava yoluyla yaklaşık on üç saatlik uzaklıkta olan Afrika kıtasının en güneyinde bir ülke, farklı bir coğrafya ve farklı bir kültürde farklı yaşamları görececek olmak şüphesiz heyecan vericiydi. Yaklaşık 13 saatlik uçuş, Güney Afrika'nın en büyük havaalanı olan Johannesburg'ta inenler ve yakıt ikmalinin ardından ülkenin ikinci büyük havaalanı olan Cape Town Uluslararası Havaalanı'nda tamamlandı. Bundan sonra geçirilecek bir haftalık süre, değerlendirilecek serbest zaman aralıklarında görülecek en fazla yer demekti ve edinilen bilgilerin deneyimlenmesiyle Cape Town ve Stellenbosch'u biraz daha yakından tanımak mümkün olacaktı.

Havaalanında geçirilen süre içinde, terminal binasının modern yapısından Mandela'nın Güney Afrika'sı ya da Cape Town'u hakkında ipuçları yakalamak ve terminaldeki yolcu profilinden Cape Town'ın bölgedeki ve dünyadaki uluslararası olma düzeyini kavramak zor değildi. Havaalanı, ülkenin ikinci büyük havaalanıydı. Pasaport işlemleri sırasında güvenlik görevlisiyle yaşadığım dialog ilginçti. Görevli nereden geldiğimi öğrendikten sonra sonu "...zi" olarak biten bir kelimeyi söylemeye çalışıyor ve bir mesaj iletmek istiyordu. Bir şey anlatmak istediği açıktı ama söylemeye çalıştığı kelimeden bir şey anlamak da mümkün değildi. Genellikle ziyaret edilen ülkeye ne amaçla geldiği ya da ne kadar kalınacağı sorusuna alıştım ama görevlinin zorlandığı kelimeyi anlamak biraz zaman aldı. Sonunda üzerimdeki tişörtü göstererek İstanbul "ge-uzzii" gibi bir ifade kullanınca anlayamadığım "...geuzzzii" ifadesinin aslında "Gezi Parkı" olayları olduğunu fark ettim. Üzerinden çok zaman geçmese de olayların ünü Afrika kıtasının en güneyine kadar ulaşmıştı.

Cape Town havaalanı ile kent merkezi arası yaklaşık yirmi kilometre sürüyor. Taksilerle makul bir fiyata kent merkezine ulaşım sağlanabilmektedir. Masa Dağı eteklerinde Avrupalılar tarafından kurulan kent, üç farklı devletin birleşmesiyle ortaya çıkan Güney Afrika Cumhuriyeti'nin üç başkentten yasama erkine sahip olandır. Bazı Afrika ülkelerinde olduğu gibi ülkelerin birden fazla başkente sahip olması özellikle tek başkentten cazibesini azaltma, göçü farklı bölgelere çekme ve devlet göre-

vini farklı kentlere dağıtma gibi politikaların bir sonucudur. Bu açıdan bakıldığında, yasama erkine sahip başkent Cape Town'ın aynı zamanda bir turizm ve kültür kenti olması cazibesini daha da artırmaktadır.

Cape Town'ı kültür ve turizm açısından cazip hale getiren şüphesiz etnik ve toplumsal yapısı ile doğal güzellikleri ve gelişmiş alt yapısıdır. Kentin doğal ve kültürel özellikleri arasında eteklerinde kurulduğu *Masa Dağı* (Table Mountain) ve onun dışında kentte yükselen Şeytan Tepesi (Devil's Peak) ve Aslan Kafası (Lion's Head), Atlantik ve Hint Okyanuslarının birleştiği noktayı gören ve Afrika kıtasının en güneyinde yer alan *Ümit Burnu* (Cape Point), Cape Flouristic Bölgesi içinde yer alan doğal güzellikleriyle *Kirstenbosch Botanik Bahçesi*, kent merkezinin geleneksel pazarı Green Market, karakteristik yapısıyla müslümanların yaşadığı *Bo Kaap*, kent merkezinde yer alan eğlence mekanı *Long Street*, alışveriş ve eğlence mekanı olarak *Waterfront*, 2010 Dünya Kupası'na ev sahipliği yapan *Cape Town Stadyumu*, kent dışından ve komşu ülkelerden gelenlerin yaşadığı *Township* yerleşim alanları, okyanus kıyısındaki sınırsız kumsalları ile özellikle kente yaklaşık 50 km uzaklıkta yer alan Cape Dutch mimarisiyle *Stellenbosch* kasabası ve çevresinde yer alan üzüm bağları ve çiftlikleri sıralanabilir.

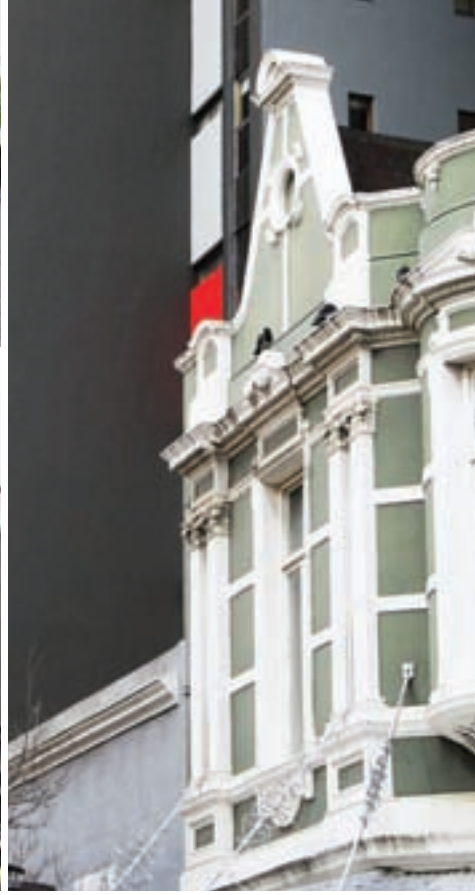
Avrupalı etkisinin açıkça hissedildiği kent merkezi, gelişmiş ve alt yapı sorunlarını çözümlemiş ülkelerin kent merkezlerinden çok da farklı değil. Afrika'nın birçok şehrinde çözüm bekleyen elektrik, su, kanalizasyon, ulaşım gibi alt yapı hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde sunulduğu kent Gana'nın başkenti Akra ile birlikte diğer Afrika kentleri için model olarak nitelendiriliyor. Kentin yerlileri ve bazı kültürel izler dışında bir Afrika kentinde olduğunuzu hatırlatacak fazla da bir ize rastlamıyorsunuz. İlk görüşte hissedilmeyen yakın tarihinde olduğu gibi siyahların köle olmasa bile beyazlardan ayrıştığı ve hala ikinci sınıf bir yaşam sürdürdüğüdür. Kuruluşundan itibaren var olan kolonyal etki ve özellikle 20. yüzyılın ortalarından itibaren yarım yüzyıl sürece beyazların yönetimi sırasındaki ayrımcılığın baskın hali düşünüldüğünde belki de bu doğal karşılanması gereken bir durumdur. Buna karşın bu dönemin beyazlara karşı bir özgürlük ve eşitlik mücadelesinin zemini olduğu da unutulmamalıdır.

Ayrımcılığın baskın hali Avrupa, Asya ve Afrika mimarlığının ipuçlarının görüleceği Cape Town'ın mimarlık geçmişinde de üç döneme ayrılarak var olmaktadır. Son dönem 20. yüzyıl mimarisi ayrı tutulursa Hollanda ve İngiliz Sömürgecilik Dönemi Mimarileri kentsel mekanda kendini açıkça hissettirir. 17. yüzyıla tarihlenen Hollanda sömürgecilik döneminin en güzel tekil ve dokusal örnekleri Stellenbosch'ta yer almaktadır. İngiliz Sömürgecilik Dönemi mimarisi yaygın olarak Georgian ve Victorian stilleri yansıtmaktadır. 20. yüzyılda ise, mimariye Art Deco ve modernist yaklaşımlar katılır. Dönemin seçkin örnekleri yaygın olarak kent merkezindeki Darling Street ve Long Street'te görülebilir. Kaynaklar, Apartheid döneminde mimari alanda çok fazla üretim olmadığını aktarmaktadır. Afrika kıtasının ilk gökdeleni olan Mutual Building 1940 yılında Cape Town'da inşa edilmesine karşın yükseklikleri yirmi-otuz kat arasında değişen ve kentsel silüeti etkileyen yüksek katlı yapılar 1970'li yıllar ve sonrasında inşa edilir.

Masa Dağı, kentsel silüetin şüphesiz en etkili doğal ögesidir. Kentte yükselen Şeytan Tepesi (Devil's Peak) ve Aslan Kafası (Lion's Head) doğal yükseklikleri ile kentin hemen her tarafından algılanmakta ve gücünü hissettirmektedir. Masa Dağı, aynı zamanda Cape Town'ın belki de en popüler ziyaret noktalarından biridir. Üzerinin düz olması nedeniyle masaya benzetilen dağ 1086 m yüksekliğindedir. Yazılı kaynaklarda dünyanın en eski deniz dağı olduğu, masaya benzeyen formunun denizin altında oluştuğu, suların çekilmesi ve rüzgarların etkisiyle de bugünkü halini aldığı anlatılmaktadır. Tepesine çıkmadan kent ziyaretinin tamamlanmadığı ifade edilse de tepeye çıkarken 360° dönerek kenti ziyaretçilerine sunan teleferiklerin bakımda olması ve iklimin uygun olmaması nedeniyle Ümit Burnu gibi kentin hemen her noktasından görülen Masa Dağından kenti görmek mümkün olmadı.

Kirstenbosch Botanik Bahçesi, Masa Dağı'nın doğu eteklerinde yer almakta ve ziyaretçileri için doğanın Güney Afrika'ya özgü tüm çeşitliliğini sunmaktadır. Kurulduğu 1913 yılından günümüze bölgenin oldukça zengin ve çeşitli florasını korumakta, sürdürmekte ve sergilemektedir. Bir ülkenin yerli florası için kurulmuş belki de dünyanın en büyük botanik bahçelerinden biridir. Çok nadir ve tehdit altındaki türlerin de dahil olduğu yedi bine yakın bitki türü bulunmaktadır. Kirstenbosch yalnızca bir bahçe olmanın ötesinde doğal rezervin bir parçası ve doğanın uzantısıdır. Cape Floristik Bölgesi içinde yer alan ve korunabilen yalnızca 36 hektarlık alanda konumlanan botanik bahçesi, orman ve çeşitli türde hayvan ve kuşlara da ev sahipliği yapmaktadır.

Botanik bahçesinin de yer aldığı bölge 2004 yılında Unesco Dünya Mirası arasında yer almıştır. Dünyanın en önemli botanik bahçelerinden biri olan Kirstenbosch, Cape Town kent merkezinden başlayan günlük şehir turları içinde uğranacak ve fotoğraf meraklıları için saatler geçirilecek önemli bir doğa parçasıdır. Coğrafyanın bölgeye özgü sunduğu bitkiler ve çiçekler yeşilin her tonu içinde, özellikle bölgede yaşayan kuşlar eşliğinde, kıvrılan patikalar arasında ziyaretçilerini keşfe davet etmektedir.

Güney Afrika ve bölgeye özgü el işi ürünlerde en az Kirstenbosch kadar çeşitliliği sahip bir başka mekan *Green Market*'tir. Alana ismini veren meydanla birlikte anılan Green Market, kent merkezinde tesadüfen bulacağınız, bulunca da ayırlamayacağınız köklü bir geçmişi olan Cape Town'un en eski Pazar yeridir. Geçmişte kölelerin alınıp satıldığı ve sebze ticaretinin yapıldığı yer olarak bilinen meydan bugün ise, yaygın olarak geleneksel el sanatlarının pazarlanma mekanı olarak bilinmektedir. Bölgenin geleneksel el sanatları ürünleri yanında, antikalar, resim, heykel, batık, kumaş, ahşap el işleri, giyim ve müzik gibi bölgenin karakteristiklerini yansıtan ürünler ve hediyelik eşyaların sıkı bir pazarlık yapılarak alınabileceği kentin en uygun alışveriş yeridir. Yüksek katlı karma işlevli yapıların çevrelediği Green Market meydanı İngiliz Sömürgecilik Dönemi yapılarının yer aldığı Long Street'e kısa bir sokakla bağlanmaktadır.

Long Street, kentin eğlence bölgesi olarak nitelendiriliyor. Sömürge döneminin de önemli caddelerinden biri olduğu için dönemin yapılarının daha çok restoran, kafeterya, bar veya konaklama işlevi üstlendiği kolonyal mimari örneklerin günümüz yapılarıyla birlikte görüleceği bir cadde. Barındırdığı işlev çeşitliliği nedeniyle herkes için bir şey vardır, herkes kendisi için bir şeyler bulabilir demek abartı olmaz. Tarihi yapılar karakteristik özelliklerini korurken günümüzün yapıları onların önüne, arkasına ya da yanına eklenilerek caddeyi kuşatmış durumda. Long Street, döneminin yapılarını rengarenk boyanmış, bakımlı ve renkli cepheleriyle sergileyen, ziyaretçiler için çok cazip ve bu yüzden turistlerin özellikle konaklama için tercih ettiği, geceleri müzik ve eğlenceden dolayı gürültü düzeyinin yüksek olduğu kent merkezinin en hareketli mekanlarından biri.

19

23

20

21

22

Long Street kadar kentin bir başka renkli yüzü de *Bo-Kaap* mahallesidir. Bo-Kaap kent merkezinden yürüyerek ulaşılabilir, Signal Hill eteklerinde konumlanmış ve Malay Mahallesi ya da Müslüman Bölgesi olarak bilinen bir bölge. Özellikle İngiliz sömürge döneminde Malezya ve Hindistan'dan getirilen köleler için yaptırıldığı ve Müslümanların bu bölgede İslam'ı yaydığı anlatılıyor. Bölgede bugün de Cape Town'lı Müslümanlar yaşıyor. Cape Town'ı kısa ziyaret süresince görmek mümkün olmadı ancak kentin diğer bölgelerinde yaşayan Müslümanların bayram, mevlit, cenaze gibi dini törenlerine ev sahipliği yapmaya devam ettiği de anlatılanlar arasında. Araştırmalardan edindiğim bilgiye göre de yapıldığı dönemde beyaz renkli bu evlerin kölelik kaldırıldıktan sonra yaşayanları tarafından renk renk boyandığı. Çok kültürlü yapının izlerini bölgenin tamamında görmek mümkün olsa da Cape Town içinde bu gün bile etnik ayrılığa ev sahipliği yapan bir bölge. Rengarenk boyanmış evler, doku ölçeğindeki camiler, taş sokaklarıyla ziyaretçiler açısından önemli gezi ve ziyaret güzergahlarından biri olarak biliniyor. Özellikle fotoğrafçılar açısından günün farklı zaman dilimlerinde renklerin ve mimarinin dilini anlatmak için ideal bir yer.

- 12/ Green Market meydanı ve geleneksel ürünler.
- 13-18/ Long Street üzerinde İngiliz sömürge dönemi yapıları ve çevresini kuşatan günümüz yapıları. Bu yapılar arasında "Mesopotamia, Kurdish Restaurant" ve "Barış Büfe, Döner Kebap" tabelalarını görüp şaşırılmamak mümkün değildi.
- 19/ Signal Hill eteklerinde yer alan Bo-Kaap mahallesi.
- 20-23/ Bo-Kaap mahallesinin renkli yüzü ve mahallede yer alan 11 camiden biri olan Nurul Islam Cami.

25

24

27

28

26

Waterfront, kentin kuzeyinde yer alan belki de işlev çeşitliliği nedeniyle kentin Bo-Kaap kadar renkli ve en hareketli bölgesidir. Hollanda Sömürgecilik Döneminde güvenli bir liman gereksinimiyle başlayan gelişmeler 19. yüzyıl ortalarında bugünkü Waterfront'un bulunduğu alandaki yeni kullanımlarla devam eder. 20. yüzyıl sonlarında liman olarak kullanımına son verilen alan Waterfront dönüşümüyle bugünkü halini alır. Mandela'nın hapis yattığı Robben Adasına turların düzenlendiği bir kıyı şeridi içinde büyük bir marinanın bulunduğu alana kentin turistik ve eğlence yapıları komşuluk etmektedir. Her tür alışveriş olanağı sunan yapılar dışında eğlence merkezleri, restoranlar, kafeler, konaklama yapıları ile sokak gösterilerine yönelik düzenlenmiş mekanlar büyük bir kompleks oluşturmaktadır. Güney Afrika'ya veya Cape Town'a özgü her türlü hediyelik eşyanın bulunabileceği önemli bir ticaret merkezidir.

Waterfront'a komşu olan *Cape Town Stadyumu* Cape Town'daki son dönem yapılarından biridir. Son günlerde 2010 Dünya Kupası organizasyonunu Güney Afrika'ya almak için FİFA yetkililerine verildiği iddia edilen rüşvetle tartışılır hale gelen 2010 Dünya Kupası'na ev sa-

hipliği yapan en önemli mekandır. Yapımına 2007 yılında başlanan, konsept tasarımını Alman GMP Mimarlık Ofisi ile Cape Town'lı mimar Louis Karol ile Point Architects'in detay tasarımlarını üstlendiği proje 32 ayda tamamlanmıştır. Cape Town Stadyumu, barındırdığı işlevler, tasarımı, Green Point'teki konumu ve biçimiyle dünyanın sportif simgelerinden biri olmanın yanında Cape Town'ın üstlendiği en büyük planlama ve inşaat yatırımdır. Stadyumun yaklaşık 50m.lik yüksekliği, 290 m'lik boyu, 265 m'lik genişliği, 745 m'lik çevresi, 59 giriş kapısı ve kentteki konumuna bakınca bunu anlamak zor olmasa gerek. Dünya kupası için planlanan kapasitesi 68.000 seyirci olup kupa sonrasında kapasite 55.000'e indirilmiş, eksiltelen bölüme yeni işlevler getirilmiştir.

Kent merkezine 2,5 km mesafede konumlanan stadyum otomobil, toplu taşıma, bisiklet ya da yaya olarak bile kolaylıkla erişilebilir mesafededir. Green Point noktasında yer alan stadyumun yakın çevresinde rekreasyonel ve sportif faaliyetler için açık alan ve büyük bir kentsel park yer almaktadır.

Konferans etkinlikleri dışında kalan serbest zamanlarda Cape Town'da ziyaret edebildiğim yerler ve derinlemesine olmasa da aktarabileceğim bilgiler bu kadar olmasına karşın kent merkezinde ve çeperlerinde hiç göremediğim ya da yeterince zaman geçiremediğim çok yer kaldı. Ziyaret süresince keşke biraz daha kalabilseydim, güneş biraz daha yüzünü gösterseydi, hava yağmurlu olmasaydı, altımda bir arabam olsa da istediğim yerlerde durabilseydim dediğim keşkeler hiç bitmedi. TRT'de izlediğim Kenya'da çekilen belgesellerdeki doğal hayatı görmek için aklımdan geçirdiğim gerçek bir safarinin bile en az üç beş günlük turlarla gerçekleştirildiğini öğrenince bir dahaki sefere safari için bile en az artı üç gün daha konaklamam gerektiğini öğrendim.

Cape Town turlarında ve Stellenbosch seyahati sırasında gördüğüm *Township* isimli ilkel yerleşim yerleri Güney Afrika'nın görmediğim ama beklediğim yüzyüdü. Komşu ülkelerden (Swaziland, Mozambik, Zambiya, Botswana, Namibya ve Lesoto) gelen göçmenlerin yerleştirildiği/yaşadığı yerleşimler siyah olmanın, ayrıştırılmanın, fakirliğin, ezilmişliğin ve sefaletin ta kendisiydi.

1950'li yıllarda Cape Town sınırında işçilerin yaşadığı gecekondu (shanty town) olarak başlayan bu tür yapılaşma günümüzde yeni ev anlamına gelen Khayelitsha olarak adlandırılmaktadır. Barınma koşulları ilk örneklerde derme çatma ve genellikle ahşap ve tenekelerden oluşan bu yerleşimlerin son örnekleri yerel yönetimce tuğladan inşa edilen ve altyapısı sağlanan küçük ama ilk örneklerle göre çok daha sağlıklı yerleşimlere dönüştürülmüş durumda. Buna karşın yaşanan sefaleti görmemek mümkün değil. Beyazların okyanus manzaralı lüks konutlar, merkezdeki pahalı restoranlar, Long Street ve çevresindeki gece kulüpleri, kentin çeperlerinde elektrikli tellerle korunan zenginlerin villaları townshiplerde siyahların sömürülmüş yaşantılarının hala devam ettiğini gösteriyor.

24-25/ Waterfront bölgesi.

26/ Şeytan Tepesi, Masa Dağı, Aslan Kafası ve Green Point'te Cape Town Stadyumu.

27-28/ Havadan ve Okyanus yönünden Cape Town Stadyumu.

29/ Green Point bölgesinden Cape Town Stadyumu.

30-31/ Artık turistlerin gezi güzergahı içinde de yer alan Cape Town kırsalındaki Township yerleşimi.

32-33/ Township'te bir dükkan ve kreş.

Cape Town ve çevrelerinde yer alan Township'lerden sonra başkentten Stellenbosh'a hareket ediyoruz. *Stellenbosch* ülkenin güneybatı kesiminde, Cape Town'ın yaklaşık 40 km doğusunda Eerste Nehri kenarında yer alan ve Avrupalılar tarafından kurulan ikinci yerleşmedir. Tarihçesi incelendiğinde Stellenbosch'un 1679 yılında kurulduğu ve verimli üzüm bağlarıyla Güney Afrika'nın bağıcılık kültürüne ev sahipliği yapan en önemli bölgesi olduğu görülür. Kurucusu tarafından dikilen meşe ağaçları da Stellenbosch peyzajının önemli elemanlarından. Bağıcılık kültürünün yanı sıra Güney Afrika'nın en seçkin üniversitelerinden biri ve buna bağlı önemli bir araştırma merkezi yaklaşık otuz bin öğrencisiyle Stellenbosch'u bölgede popüler hale getirmiştir.

Hollanda Sömürgecilik Döneminin (Cape Dutch) etkileri mimari yapıda belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Özellikle eski evlerin plan ve cephe kurgusundan çatı örtüsüne kadar Hollanda klasik mimarlığının izleri görülür. Sokaklarda dolaşırken eski evlerin genellikle bir misafirhaneye dönüştürüldüğünü, bir kafeterya olarak hizmet verdiğini ya da ticari faaliyetlerle işlevlendirildiğine şahit oluyorsunuz. Küçük bir yerleşim olmasına karşın özellikle kültür ve sanat ürünlerinin Stellenbosch sokaklarının bir parçası olduğuna tanıklık ediyorsunuz. Kapı numaralarından, zillere, tabelalardan yapı cephelerine, avlulara, meydanlara ve sokaklara taşan her bir detayın özenle seçilmiş ve tasarlanmış olması ziyaretçilerini daha dikkatli bakmaya zorluyor. Hele tasarımcı bir yönünüz varsa bu kaçınılmaz oluyor.

Sokaklara açılan küçük pasaj geçişler ziyaretçilerini sürpriz mekanlarla buluşturmakta, gezinize ara verip bir kahve içimi dinlenmeye davet etmektedir. Bu tür mekanlar, sokaklar üzerinde yer alan geleneksel ya da modern yapıların kapı önlerinde de birkaç masalık oturma teraslarıyla özellikle Kilise Caddesi'nde sıcak bir ortam sunmaktadırlar. Bu planlama yaklaşımı, mekansal kurgu ve nitelikli tasarımda şüphesiz

bugün de bölgenin hakimi olan beyazların ya da bir başka ifadeyle Avrupalıların büyük etkisi vardır. Kentsel mekandaki bu egemen yapının Stellenbosch'ta Cape Town'dakinden daha baskın ve kullanıcılar lehine de daha nitelikli olduğu söylenebilir. Şüphesiz bu durum Stellenbosch'un çevresinde sefalet içinde barınan siyahların her geçen gün artan sayısını ve varlığını değiştirmiyor.

Bir haftalık Güney Afrika ziyareti sırasında Cape Town ve Stellenbosch'ta geçirilen serbest zamanlar Apartheid dönemine karşı elde edilen başarıyı, Mandela'nın eşitlik ve özgürlük adına verdiği mücadelenin ayrımcılık üzerindeki etkisinin, en azından erken sonuçlarının, siyahlar lehine olduğunu gösteriyor. 20. yüzyılın son çeyreğinde başlayan Stellenbosch'u da içine alacak şekilde Cape Town merkezli gelişmeler, özellikle yüzyıl sonunda ve 21. yüzyıl başından günümüze değin Afrika ülkelerinin çoğunun aksine başta alt yapı sorunlarının çözülmüş olması, güvenlik ve ekonomi konusundaki gelişmeler ve sunulan kentsel olanaklarla kenti diğer Afrika kentleri için düzeyli bir model haline getirmiş durumda. Cape Town'ın model olmasında turizmin kalkınmayı etkileyen belki en önemli itici güç haline gelmesindeki payı yadsınamaz. Buna karşın özellikle siyahlar açısından işsizlik, gelir dağılımındaki eşitsizlik ve buna bağlı olarak ortaya çıkan kötü yaşam koşulları varlığını sürdürmektedir. Bu durum, bütün siyahlar için geçerli olmasa da özgürlük ve eşitlik için verilen mücadele sonucu elde edilen hakların gündelik yaşamda tam karşılığını görmek için zamana gereksinim olduğunu göstermektedir.

Fotoğraf: 1 https://en.wikipedia.org/wiki/Cape_Town

Fotoğraf: 26, 27, 28 <http://www.dezeen.com/2010/06/08/green-point-stadium-by-gmp-architekten/>

Diğer fotoğraflar Osman Tural arşivine aittir.

41

42

43

44

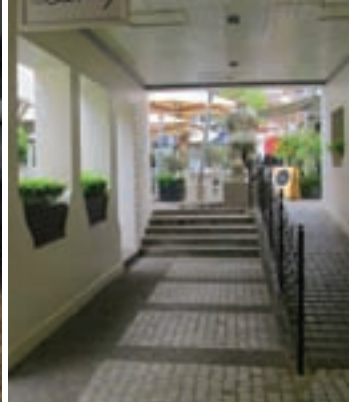
45

46

47

48

49

51

50

- 34/ Stellenbosch Üniversite kampüsünden bir görünüş.
 35-40/ Stellenbosch yerleşimindeki yapılardan bazı detaylar.
 41-48/ Stellenbosch'ta sıklıkla görebileceğiniz sanatsal, mekansal ve tasarımsal bazı detaylar.
 49-50/ Cape Dutch konutlarının yer aldığı sokaklardan görünüş.
 51/ Stellenbosch'un Cape Dutch konutu.

serbest MİMAR Magazine - Issue 19

SUMMARY

The number 19 of our review is now available, once more in a rich and interesting content, presenting you information mainly focusing on İstanbul.

The section “Desktop” includes a number of selected excerpts from various just-completed or current projects carried out in respect of diverse structures such as offices, commercial buildings, dwellings, public buildings, hotels and universities.

The news about the activities carried on by the Association of Free-Lance Architects of Turkey (SMD Turkey) and the affiliated SMD associations in İzmir and İstanbul in the previous periods is found in the section “News from SMDs”.

The section “Projects to the Good” contains news about the project concerning “The Church of St. Giragos in Diyarbakır” that won the Great Prize in the field of Preservation given within the scope of Europa Nostra 2015 Prizes. This section also gives the news about “Bodrum Architecture Library” inaugurated by Prof. Dr. Suha Özkan.

In the section “Views”, Orhan Erdil addresses the problems based on the urban structure in İstanbul and offers solutions in this respect.

In her article in the section “Critics”, Banu Binat voices her criticisms about the urban renewal projects carried out in İstanbul.

In the section “File Folder” edited by Kerem Piker and Hüseyin Kahvecioğlu, we have chosen the subject of “Façade Grid” in this number. The articles written by Melike Altınışık and Hasan Şener on the conceptual texture in this context and the details about the projects of Doğan Holding, Doğu Holding and TAC-SEV’s respect of a New Campus are available in this section.

The section “New Projects” includes the article of Prof. Dr. Aydan Balamir about 44 School Projects carried out by Uygur Mimarlık in İstanbul.

The section we have designed under the heading “Contests” comprises information and the details concerning the projects bid and the ones awarded in “The Tendering Process about the Preparation of the Projects Regarding the Conception and Implementation of Sirkeci Complex of İstanbul Chamber of Commerce”.

Ultimately, Ass. Prof. Dr. Osman Tural writes about his impressions he received in Stellenbosch in Cape Town, South Africa in the section “We Were Also There”.

Translation : Çagla Mayda

Журнал “Свободный Архитектор”, выпуск 19-й.

СОДЕРЖАНИЕ

Как и всегда, 19-й выпуск нашего журнала мы постарались сделать наиболее наполненным. Также в нем Вы найдете много информации в области архитектуры от наших коллег из Стамбула.

В разделе “На рабочем столе” мы по традиции рассказываем о проектах, работа над которыми только что завешена или находящихся в стадии разработки, таких как офис, жилой комплекс, отель, университетский городок, здания административного и общественного назначения и другие.

О событиях и мероприятиях, проведенных за последнее время отделениями “Объединения Свободных Архитекторов” в городах Измир и Стамбул мы расскажем в разделе “Новости “Объединения Свободных Архитекторов” (“SMD”).

В главе “Хорошее”, в разделе “Бодрум. Библиотека Архитектуры”, профессор Сюха Озкан рассказывает о получателе высшей награды “Премии Europa Nostra 2015” в номинации “Сохранение” проекте “Diyarbakır Surp Giragos Kilisesi”.

Орхан Эрдиль в глава “Взгляд” повествует о проблемах и путях решения проблем мегаполиса Стамбул.

В главе “Критика” Бану Бинат освещает тему городских проектов по реконструкции города Стамбул.

В этом выпуске журнала глава “Досье” посвящена Serphe Gridi. В этом разделе под редакцией Керема Пекер и Хусейна Кахведжиоглу, Мелике Алтынышик и Хасан Шенер поделятся с вами концептуальными идеями и деталями относительно проекта “Doğan Holding”, “Doğu Holding” а также проекта “TAC-SEV Yeni Kampüsü”.

В главе “Новое” профессор Айдан Баламир расскажет о проекте фирмы “Uygur Mimarlık” “44 Школы”.

О проекте “Sirkeci Kompleksi Konsept ve Uygulama Projelerinin Hazırlanması İşi Teklif Alma” для Торговой Палаты Стамбула, о получивших награды и другие детали проекта освещаются в главе “Конкурс”.

В конце нашего выпуска в главе “Мы там были” доцент Осман Тутал поделится впечатлениями о Южно-Африканских городах, таких как Кейп-Таун и Стелленбош.

Переводы : Natalia Troshina Soylu

مجلة المهندس المعماري الحر – العدد 19

ملخص

نتقدم معكم مجدداً عبر محتوى زاخم يركز على اسطنبول في عددنا التاسع عشر .

يتشكل قسم "سطح المكتب" الذي يوجد به مشروعات مختارة لم يتم الانتهاء من تصميمها أو يتواصل العمل بها، من مشروعات متنوعة مثل المكاتب والمباني التجارية والمباني الحكومية والفنادق والحرم الجامعي.

ستجدون أخبار الفعاليات التي قامت بها الجمعية التركية للمهندسين المعماريين الحر (SMD) وجمعية المهندسين المعماريين الحر في اسطنبول وإزمير خلال الفترات الماضية في قسم "من جمعية المهندسين المعماريين الحر".

في قسم "الأشياء الجيدة"، أخبار حول كنيسة سورب جيراجوس في ديار بكر صاحبة الجائزة الكبرى في فرع الحماية لجوائز أوروبا نوسترا 2015، وحول دار كتب المعماريين في بودروم المفتوحة من قبل أ.د. سوها أوزكان.

في قسم "الرؤية" مقال اورهان ارديل حول مشاكل مدينة اسطنبول ومقترحات حلها،

في قسم "النقد"، مقال نقدي لـ بانو بينات حول مشروعات التحول الحضري الجارية في اسطنبول.

كانت "جبهة جريدتي" هي موضوع "ملف" عددنا، ويحتوي الملف الذي قام بتحريره كلاً من كرم بيكر وحسين قهوجي، أوغلو، على كتابات مفاهيمية لكلاً من: مليكة التينايشي وحسن شنار، وتفاصيل حول مشروعات الحرم الجديد لدوغان القابضة، ودوغوش القابضة وتاج – سيف.

في قسم "الجديد"، مقال أ.د ايدان بالامير حول مشروع 44 مدرسة، أنشأتها المعمارية المتحضرة في اسطنبول.

ويشكل "لقم" طلبات عمل إعداد مشروعات المفهوم والتطبيق لحرم "سيركجي" الخاص بغرفة تجارة اسطنبول موضوع قسم "المسابقة"، حيث نتقون بتفاصيل المشروعات التي قدمت عروضاً والحاصلة على جوائز.

وفي النهاية، يتم نقل انطباعات الدكتور المساعد عثمان توتال حول جنوب أفريقيا وكيب تاون وستينبوش في قسم "كنا هناك".

الترجمة : Çagla Mayda

Günün en konforlu anları **Mas Ofis**'te.

Konforu ve şıklığı bir arada yaşayabileceğiniz mobilyalar Mas Ofis'te.

Showroom

Çetin Emeç Bulvarı No: 41/16 A. Öveçler / ANKARA
T: 0.312 480 22 88 / 480 22 11 F: 0.312 480 22 68

Merkez

Karacakaya Caddesi No:46 Siteler / ANKARA
T: 0.312 350 89 35 / 353 70 56 F: 0.312 350 82 15

Çatı Sistemleri

I-CBOARD

Archilton

Kaplama Tuğla

Taban Tuğla

Yaşam olan
her yerde
ışıklar!

Isı Yalıtım Sistemleri

Pres Tuğla

Yapı Kimyasalları

ışıklar
Yaşam Olan Her Yerde...

ışıklar Destek Hattı
444 0 300

www.isklartugla.com.tr